

ΠΑΡΘΕΝΩΝ

ΕΤΟΣ Β'. — ΦΥΛΛ. Δ'.

ΙΟΥΛΙΟΣ 1872

ΑΡΙΘΜΟΣ 16.

ΣΑΠΦΩ

(Συνέχεια και τέλος.)

MASCULA SAPPHO.

Τὸ παθητικὸν ὕφος τῶν ποιημάτων τῆς Σαπφῶς, αἱ ζωηραὶ καὶ τολμηραὶ ὑπερβολαί, ἡ ὡς κεράμου ἀπὸ κλιβάνου ἐξελθούσης θερμότης αὐτῆς, ἡ ἄκρα τῶν Ἑλλήνων εὐαισθησία, τὰ ἤθη ἴσως τοῦ καιροῦ τῆς καὶ ἡ ξηλοτυπία, ἦν ἐνέπνεον τὰ ἔξοχα καὶ ὑψηλὰ αὐτῆς προτερήματα, τοιαῦται ὑπῆρξαν ἀναμφιβόλως αἱ πρῶτισται αἰτίαι τῶν ἀδίκων δυσφημιῶν, αἵτινες διεθρυλλήθησαν περὶ αὐτῆς καὶ τῶν βαρέων κατηγοριῶν — ὡς τοῦλάχιστον κοινῶς θεωροῦνται — αἵτινες προσήφθησαν εἰς τὴν μνήμην αὐτῆς· κατηγορίαι πιστοποιηθεῖσαι παρ' ἐνὸς στίχου τοῦ Ὀρατίου κακῶς ἴσως ἐννοηθέντος.

Temperat Arcillocū Musam pede mascula [Sappho 1).

ἀριθμίζει διὰ τοῦ ποδὸς ἡ ἀνδρική Σαπφῶ τὴν τοῦ Ἀρχιλόχου Μοῦσαν.

Ἡ Σαπφῶ ἔσχεν οικείας καὶ μαθητριάς οὐκ ὀλίγας. Ἡ ἀγωγή τοῦ γυναικείου φύλου ἐν Λέσβῳ, ἦτο πολὺ διάφορος τῆς τῶν Ἀθηναίων. Ἐν Λέσβῳ γυναῖκες πεπαιδευμέναι συνήγαγον περὶ ἑαυτὰς θίασον παρθένων, εἰς ἃς ἐδίδασκον κυρίως τὴν ποίησιν καὶ τὴν μουσικὴν. — Οὕτω καὶ ἐν Σπάρτῃ βλέπομεν ἀφ' ἐνὸς μὲν δεσποίνας εὐγενεῖς, αἵτινες προσεταιρίζονται νεάνιδας καὶ μετὰ πολλῆς στοργῆς ἐπιμελοῦνται αὐτῶν, ἀφ' ἑτέρου παρθένους συγκροτούσας λόχους καὶ ὑποβαλλομένας ὑπὸ τὴν ἡγεμονείαν πρεσβυτέρων γυναικῶν (Oisr. Müller, Dorier T. 2. σ. 297. 303.)

Πλὴν τῆς Σαπφῶς καὶ ἄλλαι γυναῖκες ἐν Λέσβῳ ἐπετήδεον τ' αὐτά· οἶον ἡ

1) Horat. Epist. I. 49, 28.

Ἀνδρομέδα, ἣν καὶ σκώπτει ἡ Σαπφῶ διὰ τὴν ἀτεχνον καὶ ἄσεμνον ἀναβολὴν τῆς ἐσθήτος, λέγουσα πρὸς τὴν Ἀθίδα.

Τίς δ' ἀγροιώτης τοι θέλγει νόον,
οὐκ ἐπισταμένα τὰ βράκει' ἔλκην ἐπὶ τῶν σφύρων;

Τοιαύτη ἦτο καὶ ἡ Γοργῶ πρὸς δὲ τὰς μαθητρίδας τῆς ἡ Σαπφῶ ἐποίησε ποιήματα, δι' ὧν ἐδίδασκε τὸν ἐν τῷ γυναικωνίτιδι βίον, τοὺς τρόπους καὶ τὰς τέχνας, δι' ὧν δύνανται νὰ ἐπικοσμήσωσι τὴν χάριν αὐτῶν. Οὕτω π. χ. ἐπιτιμᾷ τὴν εἰταίραν αὐτῆς Μνασιδίκαν, ὅτι ἐνῶ εἶνε εὐμορφωτέρα τῆς Γυριννοῦς, ἔχει τὴν μορφήν σκυθρωποτέραν ἐκείνης.

Εὐμορφωτέρα Μνασιδίκα τῆς ἀπάλας Γυρίνης.

Λέγει δὲ φιλικώτατα πρὸς τὴν Ἀθίδα :

Ἔρωσ δ' αὖτε μ' ὁ λυσιμέλης δόνει
γλυκύπικρον, ἀμάχνον ὄρπετον
Ἄθι, σοὶ δ' ἔμειθεν μεν ἀπήχθετο
φροντισθῆν. ἐπὶ δ' Ἀνδρομέδαν πότῃ,

διότι θλίβεται ὅτι ἡ Ἀθίς διανοεῖται νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν ἀτίτεχνον Ἀνδρομέδαν.

Ἡράμαν μεν ἔγω σέθεν, Ἄθι, πάλαι πόκα.

Εἶνε ἀληθῶς τοῦτο πάθος ὅμοιον πρὸς ἔρωτα. Ἀλλὰ ποῖον τὸ πῦρ τὸ βιβρώσκον τὴν καρδίαν τῆς γυναικὸς ταύτης ; Ἐν τῷ Φαίδρῳ, τῷ ἀπαστράπτουσι ὑπὸ ἐπίσης ἀγνώστου ἡμῖν ἀλλὰ φαεινοῦ ἐρωτικοῦ πυρὸς, ὑποβάλλει ὁ Πλάτων τὸν Σωκράτην λέγοντα, ἐνῶ τὸν γήινον ἔρωτα τῶν κοινῶν ἀνθρώπων πρὸς τοὺς ἀγίους θεσμοὺς τῆς οὐρανίας Ἀφροδίτης παραβάλλει, ὅτι ἡ ὡραία Σαπφῶ εἶνε ἡ αἰτία τῶν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου γνώσεών του.

Ἐτερος συγγραφεὺς Μάξιμος ὁ Τύριος λέγει (Διάλ. 24, σ. 297.) «Ὁ δὲ τῆς Λεσβίας (εἶ τοι χρῆ πρεσβύτερα τοῖς νέοις εἰκάσαι) τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ ἡ Σωκράτους τέχνη ἐρωτικῆ; Δοκοῦσι γὰρ μοι τὴν κατὰ ταῦτ' ἐκάτερος φιλίαν, ἢ μὲν γυναικῶν, ὁ δ' ἀρρένων ἐπιτηδεύσαι καὶ γὰρ πολλῶν ἐρᾶν ἔλεγον καὶ ὑπὸ πάντων ἀλίσκεσθαι τῶν καλῶν ὅτι γὰρ ἐκείνῳ Ἀλκιβιάδης καὶ Χαρμίδης καὶ Φαίδρος, τοῦτο τῇ Λεσβίᾳ Γύρινα καὶ

Ἀθίς καὶ Ἀνακτορία καὶ ὅτι περ Σωκράτει οἱ ἀτίτεχνοι, Πρόδικος καὶ Γοργίας καὶ Θρασύμαχος καὶ Πρωταγόρας, τοῦτο τῇ Σαπφῶ Γοργῶ καὶ Ἀνδρομέδα· νῦν μὲν ἐπιτιμᾷ ταύταις, νῦν δ' ἐλέγχει καὶ εἰρωνεύεται αὐτὰ ἐκεῖνα τὰ τοῦ Σωκράτους.»

Πόσον τρυφερῶς παρ' Ὀβιδίῳ λαλεῖ ἡ Σαπφῶ ὑπὸ τοῦ Φάωνος καταφρονηθεῖσα :

«Οὔτε αἱ Πυρρίαδες καὶ αἱ Ναῖδες κόραι ἔρχονται εἰς τὸν νοῦν μου, οὔτε τῶν Λεσβιάδων ἡ λοιπὴ τύρβη μ' εὐφραίνει, εὐτελής μοι εἶνε ἡ Ἀμυθῶνη καὶ ἡ λευκὴ Κυδων, οὔτε εἶνε χαρίεσσα τοῖς ὀφθαλμοῖς μου ἡ Ἀθίς, ὡς πρότερον καὶ ἑκατὸν ἄλλαι, ἃς ἐδῶ ἄνευ ἐγκλήματος ἠγάπησα· ἀχάριστε Φάων, ὅτι ὑπῆρξε πολλῶν, σὺ μόνος εἰς ὧν ἔχεις.—»

Ὅποῖος ἦτο ὁ ἔρωσ, ὅστις τοσοῦτον παρεμύθει τὴν Σαπφῶν, καὶ εὐτυχῆ καθίστα, πρὶν ἢ ἐξαφθῆ ἐν τῇ ψυχῇ τῆς τὸ πάθος ἐκεῖνο πρὸς τὸν ἀχάριστον Φάωνα ;

Εἶνε ὁ ἔρωσ ὁ τὸν ἀνθρώπινον νοῦν παρακινῶν, ἵνα τὸ ἐν αὐτῷ πεφυκὸς ιδεῶδες περὶ πνευματικῆς τελείας ὑπάρξεως εἰς ἄλλην ἀνθρώπινον ψυχὴν ἀποτυπώσῃ καὶ εἰς τέλειον εἶδος συντελέσῃ. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ Σαπφῶ τοσοῦτον ὑψηλῶν πόθων εἶχε συνείδῃσιν καὶ δὲν προέβλεπε κακόβουλον ὑποψίαν διὰ τὰ αἰσθήματα ταῦτα ἐκ μέρους ξένων ἀνθρώπων, διὰ ταῦτα ἐν πλήρει ἀθωότητι, ἀνυπόπτως καὶ μετ' αἰδοῦς πᾶν ὅτι τὴν καρδίαν τῆς συγκινεῖ, ἐκδηλοῖ. Ὁ ὑψηλὸς οὗτος σκοπὸς ὅμως δὲν παρίστατο αἰωνίως ἐν ὅλῃ τῇ ἀγνότῃ αὐτοῦ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς, διότι τοῦτο παρ' οὐδενὶ δυνατὸν ἐστί. Ἐν τούτοις ἐμόχθει καὶ ἐφρόντιζεν, ἵνα τὸ φύλον τῆς εἰς τὸν ὑψιστον βαθμὸν γυναικειᾶς τελειοποιήσεως φέροι. Ἴσχυρὸν ὅμως μέσον πάσης ἐκπαιδεύσεως εἶνε ἡ ποίησις· ἐκ τούτου ἡ παράδοξος κλίσις τῆς ποιητρίας πρὸς τὸ γυναικεῖον φύλον στενωδῶς μετὰ τοῦ πρὸς τὴν τέχνην ἐνθουσιασμοῦ συνδέεται.

Τέλος, μὴ παρίδωμεν τὸν ὑψιστον πρὸς τὸ καλὸν ἔρωτα, ὃν ἠσθάνετο τὸ

Ἑλληνικὸν Ἔθνος διασώζων ἔτι καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Σαπφούς πολὺ τῆς ἀκάκου ἐκείνης ἀπλότητος, μεθ' ἧς εὐχεται παρ' Ὀμήρῳ ἢ Ναυσικιά νὰ λάβῃ σύζυγον εὐμορφον, ὡς τὸν Ὀδυσσεά. Καὶ ἦσαν μὲν σφοδρότερα τὰ πάθη τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ Σαπφούς, ὄχι ἡμερα καὶ μέτρια ὡς ἐπὶ Ὀμήρου, «ἀλλ' ὅμως δὲν εἶχεν ἔτι ἀποσχισθῆ ἢ κατ' αἰσθησιν ἠδονὴ τῆς πνευματικῆς εὐκοσμίας εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε νὰ εὐφραίνῃ τοὺς ἀνθρώπους ὁ γαργαλισμὸς τῶν αἰσθήσεων, γυμνὸς πάσας πνευματικῆς χάριτος καὶ κοσμιότητος. Τοῦτο ἦτο καρπὸς τῶν νεωτέρων χρόνων, καθ' οὓς οἱ ἐν Ἀθήναις κωμωδοποιοὶ παραλαμβάνοντες τοὺς ὄνειδισμοὺς, δι' ὧν καὶ Ἑλληνικαὶ φυλαὶ ἐχλεύαζον ἀλλήλους ἐπέβριπτον αὐτοὺς κατὰ τῶν ἐπιφανεστάτων, ὡς καὶ κατὰ τῆς Σαπφούς — 1.)»

Εἰς Λέσβου ἐπὶ Σαπφούς, (καὶ ἐκ τούτου δύναται τις νὰ κρίνῃ περὶ τῶν τότε ιδεῶν) ὑπῆρχε τόπος ἀφιερωμένος εἰς τὴν Ἥραν, ἐνθα ἐγίνοντο δίκαι περὶ τῆς τῶν γυναικῶν καλλονῆς, ὅ,τι δ' ἡ θεὰ ἐπανηγυρίζετο αὐτόθι ὑπὸ χορευτῶν παρθένων γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ ἐξῆς ἐπιγράμματος ἀνωνύμου ποιητοῦ.

Ἐλθετε πρὸς τέμενος γλαυκῶπιδος ἀγλαῶν Ἥρας
Λεσβίδες, ἀθρὰ ποδῶν βήμαθ' ἐλισσόμεναι
ἐνθα καλὸν στήσσεθε θεῶν χορὸν ὕμνι δ' ἀπάρξει
Σαπφῶ χρυστεῖν χερσίν ἔχουσα λύραν.

Ἐπισφραγίσωμεν ταῦτα διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἀποσπάσματος τινος ἐκ διαλόγου ἀρχαίου συγγραφέως, ὃν ἐπ' ὀλίγον παραφράζω, πρὸς καλλιτέραν κατανόησιν τῶν αἰσθημάτων τούτων, περὶ ὧν καὶ οἱ ψυχρότεροι τῶν σοφῶν μετὰ θερμότητος ἐλάλησαν. Ὑποτίθενται συνομιλοῦσαι ἢ Σαπφῶ μετὰ τῆς Γοργούς, ἢ Σαπφῶ ἐρᾷ ἤδη τοῦ Φάωνος, ἢ δὲ Γοργῶ ἤδη ἀντίτεχνος τῆς Σαπφούς πρῶην δὲ φίλη ἀναμνήσκειται παλαιῶν ἡμερῶν καὶ διὰ τῶν ἀναμνήσεων ἐκείνων διαγράφει τὸν χαρακτῆρα αὐτῆς: «... Σαπφῶ, προεγίνωσκον τὰς δυστυ-

χίας σου μαντεύσασα αὐτάς. — Ἀληθέστατον, Γοργῶ, ὅτι ἡμεῖς οὐδόλως ὁμοιάζομεν ἀλλήλαις, διότι σὺ μὲν σωφρονεστέρα κ' εὐτυχεστέρα ἐμοῦ ἐξῆς εἰς ἀπολαυσιν· ἐγὼ δ' ἔζων εἰς ἐπιθυμίαν. Ἐνθυμείσαι τὴν τοσοῦτον πνιγηρὰν καὶ θερμὴν ἐκείνην θερεινὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐστάθημεν παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ῥύακος ὑπὸ τὰς λεύκας τῆς κοιλάδος, ἐν τῇ μυστηριώδει καὶ ζοφερᾷ ἐκείνῃ ἐρημίᾳ, ὅπου τὸ ἀντήχημα τοῦ ἀπὸ σκοπέλου εἰς σκόπελον καταρασσομένου ὕδατος ἀνεμίγνυτο μετὰ τοῦ ἄσματος τοῦ τέττιγος, ὅτε καὶ κατακλιθείσας ἐπὶ τῆς χλόης καὶ θεωρούσας μεταξὺ τῶν κλάδων τὸν ὑπὲρ κεφαλῆς καυστηρὸν οὐρανὸν, ὕπνος ἡμᾶς κατέλαβε βαθὺς καὶ βαθεῖα ἀκηδεῖα, εἶτα ἀφυπνήσασαι εὐρέθημεν ἐνηγκαλισμένοι ἀλλήλας, μὴ αἰσθανθεῖσαι ὅτι ὑπνώσαμεν;

— Ναί· κάλλιον σοῦ ἐνθυμοῦμαι τοῦτο καὶ πολλάκις ἀναπολῶ μετὰ συγκινήσεως πλήρους γοητείας. Οὐδ' ἐγίνωσκες ἔτι οὐδ' ἐμάντευσας ἴσως τί συνέβη τότε, ἀπαντᾷ ἢ Γοργῶ. Καὶ τότε μὲν οὐδέποτ' ἀντέτολμησα, ἵνα σοὶ τοῦτο μετακοινώσω, ἀλλ' ἐν οἷς ἤδη ἐσμέν, ἐγὼ μὲν τὰ πάντα δύναμαί σοι εἶπεῖν, σὺ δὲ τὰ πάντα δύνασαι μαθεῖν. Ἄκουσον ὦ Σάπφοι... Ἐν ταῖς ἀθώαις σου τότε ἀγκάλαις ἐπὶ τοῦ παρθενικοῦ σου κόλπου, παρθένω μοι ἔτι, ἀπεκαλύφθη μοι τὸ πρῶτον ἢ δύναμις τῆς ζωῆς.

— Ὀμίλει, Γοργῶ.

— Τέως μὲν ἐκαθεύδομεν εἰρηνικῶς ἐγὼ τε καὶ σὺ ἐπὶ τοῦ νενοτισμένου καὶ θαλπεροῦ χόρτου, καὶ ὁ μεσημβρινὸς ἄνεμος ἐπεθώπενε ταῖς διαθήρμους αὐτοῦ πτέρυξι τὰ ὑγρά ἡμῶν μέτωπα· μέχρι δ' ἐκείνου ἀμέριμνος ἐγὼ καὶ περιχαρῆς, ἀπεδεχόμεν ὡς νέον τι εὐεργέτημα πάσαν τῆς ζωῆς μου ἡμέραν, ἀνέβραζε δ' ἔστιν ὅτε τὸ αἷμά μου ἐξ ἀπροσδοκῆτων καὶ ὀξέων ἀντιλήψων καὶ τις ἄγνωστος ὑπόζεις ἐκυρίευέ μου τὴν φαντασίαν. Ἡ νεότης ἔπαλλε ζωηροτέρα καὶ χαριεστέρα ἐν τῷ κόλπῳ μου. Εἰ δέ ποτε ἐσκόπου ἐμαντῆν ἐν ῥύακι κατώπτενον τὸ πρόσωπόν μου κατ' ἐκείνας τὰς στιγμὰς

1) Μυλλέρου, Ἱστορία Ἑλληνικῆς φιλολογίας, μετὰρρ. Κυπρίανου τ. Α'.

ρόδοειδέστερον· τότε με ἠρέθιζεν ὄρεξις, ἵνα πεσοῦσα περιπτύξωμαι τὴν ἐν τῷ ῥύακι ἑμαυτὴν, Ναρκίσσειόν τινα μαινευμένη ἔρωτα· ἀλλ' ὅμως ἐπειτά μοι ἐπήρχετο γέλωσ καὶ ἐφερόμην διὰ τῶν χόρτων καὶ τῶν ἀνθέων μετὰ πλείονος κουφότητος. Οὐδεμιᾶς δ' ἔτυχον ἀποκαλύψεως μετὰ πόνου, καθ' ὅτι οὐδ' ἔκοπιον, ὥσπερ σὺ μαινευομένη; εὔρισκον δὲ διότι δὲν ἐξήτουν.

» Κατ' ἐκείνην ὁμως τὴν ἡμέραν, ὄναρ τι ἀλλόκοτου καταπληκτικὸν ἀνεκάλυψέ μοι τὸ ἀκατανόητον καὶ τέως ἐν σιγῇ τιμώμενον ὑπ' ἐμοῦ μυστήριον. Ὡς Σαπφῶ, σὺ ἢ μέχρι τοῦδε ἀρνηθεῖσα τῆς φύσεώς σου τὸν προορισμὸν, εἰ μὲν σοὶ ἐχορηγεῖτο ἡ γυναικεία ἐκείνη ἔκστασις, ἴσως εὐτυχεστέρα ἤθελες σήμερον ἦ, ὡς ἐγὼ ἔκτοτε. Ὀνειρευθεῖσα ὅτι νέος τις μελαγχαίτης ἐπέκλινε πρὸς με, ἵνα προσαρμῶσθαι τοῖς χεῖλεσί μου τὰ θερμὰ αὐτοῦ χεῖλη, διηγέρθην βεβαρημένη πάλλουσα τὴν καρδίαν κ' εὐτυχεστέρα, περιεσκόπου δὲ πανταχῇ. Ὁ αἴρ' ἀπέπνευεν ἠδὺς καὶ ἰλαρὸς αἰ δὲ λευκαὶ ἀνέτεινον λαμπροπρεπῶς τοὺς ἀργυροφύλλους κλάδους αὐτῶν. Ἐἴτα στρέψασα τὸ βλέμμα ἐπὶ σέ, εὐρόν σε εὐειδεστάτην· πρὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης οὐδέποτε σε εἶδον τοιαύτην, ἀλλ' ἐν τῇ κρυφίᾳ τῆς περιφυλαγμένης ματαιότητι, ἥτις ἔνεστιν ἐν τῇ φύσει τῶν κορισκίων, προὔτιμων ἑμαυτὴν, διότι μοὶ ἐφαίνοντο ὅτι αἰ φαιναὶ παρειαί μου, οἱ σφαιροειδεῖς ὄμοι καὶ ἡ χρυσοξανθος κόμη μου καθίσταν με ὠραιότεραν. Ὅθεν δὴ ἀνεγερθεῖσα ἐθεώρουν σε μετὰ μοναδικῆς περιεργείας καὶ παραδόξου τινὸς ἠδονῆς. Ἐνέβαλον τοὺς δακτύλους μου διὰ τῆς κόμης σου καὶ δὴ μοὶ ἐφάνη ὅτι συσφίγγουσα αὐτοὺς ἐφείλκεν με ἠρέμα πρὸς σέ· καὶ ὁ μὲν λευκὸς καὶ λεπταλέος χιτῶν σου καθιζάνων στεγανῶς περὶ τὸ στήθος σου ἀπέφαινε μελανότεραν τοῦ ὄντος τὴν πολλὴν φέρουσαν τὸν ἥλιον ἐπιδερμίδα σου, αἰ δ' ἐκ τοῦ ὕπνου βεβαρημέναι μακρὰ βλεφαρίδες σου, διεγράφοντο ἐπὶ τῶν ἤδη ζωηροτέρων παρειῶν σου διὰ χρώματος εὐκρινεστέρου. Ὡ! ἠϋζαζες

εὐειδῆς, Σαπφῶ, ἀλλ' εὐειδῆς ἄλλως πως ἢ περ ἐγὼ· τοῦτο δὴ τὸ θορυβοῦν με παραδόξως. Οἱ μὲν βραχιόνες σου ἰσχυρότεροι τῶν ἐμῶν, ἦσαν κεκαλυμμένοι ὑπὸ ἀφανοῦς τινος μελαινης χροῆς, ἀναπνεύσεως δὲ ἐκυμαίετο τὸ στήθος σου ἠδονικῶς, καὶ ἐπὶ πάντων ἀπλῶς τῶν χαρακτηρισῶν σου, ἐπὶ τῆς θέσεως, ἐπὶ τῶν εὐκρινεστέρων παρὰ τὰ ἐμὰ σχημάτων σου, ἐπὶ τοῦ σκιωδεστέρου χρωματισμοῦ τῆς ἐπιδερμίδος σου, πρὸ δὲ πάντων, ἐπὶ τῆς ὑπερηφάνου καὶ ψυχρᾶς ἐκείνης ἐκφράσεως τοῦ ὑπνώττουτος προσώπου σου, ὑπῆρχεν ἀπερίγραπτόν τι ἀρρένωπὸν καὶ νευρῶδες, ὅπερ ἐκώλυέ με σχεδὸν τοῦ ἀναγνωρίσαι σε· ὑπέλαβον δὲ σὲ παρεμφέρουσαν τι πρὸς τὸν εὐειδῆ ἐκείνου μελανόκομον νεανίαν, τὸν κατ' ὄναρ ἐπιφανέντα μοι καὶ τρέμουσα κατεφίλησα τὸν βραχίονά σου...

— Φεῦ, Γοργῶ, τὸ πεπρωμένον ἐξεπληροῦτο ἐπὶ σοὶ, ἐδιδάσκεσο τὴν πρώτην ἀντίληψιν τῆς ἐπιθυμίας, ἐνῶ ἐπ' ἐμοὶ οὐδὲν οὐδέποτε ἐκπληρωθῆναι ἐπέπρωτο. Ὡ! δολοφῶνοι πόθοι..... »

ΚΡΙΤΙΚΗ.

Ὁ ἀναγινώσκων τὰ ἀποσπάσματα τῆς Σαπφῶς, ἀναγκαίως ὑπὸ μελαγχολικοῦ αἰσθήματος καταλαμβάνεται. Μᾶς ἐνθυμίζουσι τὰ πρὸς ἀνάμνησιν πεφυλαγμένα ξηρὰ καὶ ὠχρὰ ἄνθη, ἅτινα μ' ὄλην τὴν πτωχείαν των ἀγγέλλουν περὶ παρελθουσῶν ἡμερῶν ζωηρᾶς ἀκμῆς καὶ εὐτυχίας. Ἐκ τοῦ πλήρους καὶ παχέος περὶ τοὺς κροτάφους τῆς ποιητρίας θάλλοντός ποτε στεφάνου, ὀλίγοι μόνον ἐξηραμένοι βλαστοὶ, φυλάξαντες ὅμως ἔτι τὴν εὐωδίαν, ἥτις καὶ νῦν τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν δεσμεύει, δεικνύουν μετ' ἀκριβῆ παρατήρησιν ὑπόλειμμά τι τῶν ἀκτινοβόλων χρωμάτων, ἅτινα ὑπὸ τὸν γελόντα μεσημβρινὸν οὐρανὸν ἀπαστράπτουν. Διεσπαρμένα καὶ κεχωρισμένα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου φερόμενα, διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν, καὶ οὕτως οὐ μόνον τὴν προτέραν

των θέσιν να υποδείξῃ τις πολλακίαν δύσκολον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔννοιαν καὶ ἐξάρτησιν να μαντεύσῃ κατὰ τὸ πλείστου ἀδύνατον.

Ἐν τούτοις οὐδόλως τις προσκρούει εἰς τὸν τῆ ποιηγρία ὀφειλόμενον σεβασμὸν, ἂν προσπαθῆσῃ μετ' ἐπιμελοῦς ἐκλογῆς τὰ ὠχριάσαντα ταῦτα ἄνθη εἰς ἀνθυδέσμην να κατατάξῃ, ἣτις μόνον ὡς ἀνάμνησις δύναται να χρησιμεύσῃ, οὐχὶ δὲ πρὸς τὸν ἀρχικὸν στέφανον να παραβληθῆ.

Συγκινητικὸν θαυμασμὸν ἐγέννησεν ἡ Σαπφῶ, παρ' ἀνδράσιν, οὓς ξηροῦς καὶ πληκτικούς καὶ ἀμούσους θεωροῦμεν, τοὺς πεπαιδευμένους Ἑλληνας γραμματικούς καὶ διδασκάλους ῥητορικής, λέγω. Διέσωσαν οὗτοι μέχρις ἡμῶν τὰ πλείστα τῶν ἀποσπασμάτων, οὐχὶ ὡς παραδείγματα ἀρχαίας ἀχρηστοῦ πλέον γλώττης, ἀλλὰ διότι ἰσχυρῶς συνεκινήθησαν ὑπὸ τῆς λαμπρότητος τῆς ἐκφράσεως, δι' ἣς τὸ ἀληθὲς ποιητικὸν πνεῦμα καὶ τὸ μικρότατον καὶ ἀσημότατον τῶν ἀντικειμένων ἐξευγενίξει. Καὶ εἰς τῆς μᾶλλον παρακεκιδυνευμένας ἐκφράσεις, λέγει εἰς τῶν θαυμαστῶν τῆς τούτων (Δημήτρ. περὶ Ἑρμ. 127), αἵτινες παρ' ἄλλοις ψυχραίνουσι τὸν λόγον, μετὰ φαιδρότητος καὶ ἐλαφρότητος κινεῖται ἡ Θεία Σαπφῶ. — Πάντοῦ τὸν λόγον πρὸς τὸ ἀντικείμενον συμμορφώνει. Πόσον ἐνήχως λαλεῖ, ὅταν τὸ ἔαρ καὶ τὴν ἀηδὸνα ψάλλει. Ἀπ' ἐναντίας ἄλλος ὁ τόνος καὶ ἡ χροιά τῶν λεξέων ἐπὶ σκωμμάτων, ὅτε π. χ. ὀνειδίζει τὸν χωρικὸν φίλον τοῦ μνηστήρος, τὸν μακρὰν τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου τὰς συμπαικτρίας τῆς μνηστῆς κρατοῦντα.

Μ' ὄλην ὅμως τὴν σφοδρότητα τοῦ αἰσθήματός τῆς καὶ τὴν παρ' Ἴωσι καὶ Αἰολεῖς ἐλευθερίαν τῶν γυναικῶν οὐδέποτε τὰ γυναικεῖα ὄρια ὑπερέβη. Περὶ πολέμων καὶ θαλασσοποριῶν ἔτι δὲ καὶ περὶ πολιτικῆς οὐδὲν παρ' αὐτῇ ὡς παρ' Ἀλκαίῳ ἀπαντῶμεν, διότι ταῦτα οὐχ ἀρμόδια γυναικεία.

Ὅτι ὅμως προσπίπτει εἰς τὴν γυ-

ναικεῖαν σφαῖραν, τοῦτο ὡς καθαρὸν κάτοπτρον ἀντανεκλῆ τὸ αἶσθημά τῆς μετ' ἀληθείας καὶ παρῆρσίας, εἰλικρινείας καὶ ἀφόβου ὠραιότητος, ἣτις οὐδέποτε ὅμως μέχρι τῶν ὀλισθηρῶν ὀρίων τοῦ ὑπόπτου προβαίνει. Οὕτως ὁμοιάζει ἡ ψυχὴ τῆς πρὸς διανυγῆς καὶ βαθὺ ὕδωρ, ὅπερ ὑπὸ ἀνέμων δερόμενου εἰς κύματα ὑψοῦται· ἀλλὰ μετέπειτα πάλιν σιγηλὸν καὶ γελόν τὰ σύννεφα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ δάσους τὸ φύλλωμα πιστῶς ἀπεικονίζει. Τοιοῦτον αἶσθημα τῆς εὐγενοῦς καὶ μεγάλης ἀδιαφθόρου γυναικεῖας ψυχῆς μετὰ τοσοῦτους αἰῶνας καὶ τὰ ἐλάχιστα τῶν ἀποσπασματίων τῆς ἀποπνεούει.

Ἡ σφαῖρα τῆς ποιητικῆς ἀποστολῆς τῆς γυναικὸς περιορισμένη, ἀλλὰ βαθεῖα ἐστίν, ὡς ἡ λίμνη ἐκείνη τοῦ δάσους. Πρὸ παντὸς τὰ θέληγτρα τῆς φύσεως διεγείρουσι τὸ αἶσθημα ἐν τῷ στήθει τῆς ποιητρίας. Εὐχαρίστως βυθίζεται εἰς τὰ θαυμάσια τοῦ ἀστεροέντος οὐρανοῦ :

Ἄστερες μὲν ἀμφὶ κίλιν σελήνην
ἄψ' ἀποκρύπτουσι φάεινον εἶδος κλπ. 4)

χαίρει δ' ὅταν πρὸς τὰ θέληγτρα τῆς νυκτὸς ἡ εὐθυμία τοῦ ἀνθρώπου ἐνοῦται (ἀπ. 55.) γνωρίζει καὶ τὸ ἰδιάζον αἶσθημα τοῦ ἐν βαθείᾳ στιγμῇ στεναγμοῦ (ἀποσπ. 57), καὶ περιγράφει τὴν οἰκογενειακὴν οἰκειότητα κατὰ τὴν ἐπάνοδον ἀπὸ τῶν ἡμερησίων ἔργων (ἀπ. 95) καὶ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἔαρος καὶ τῆς ἀηδόνος, ἣτις ὡς ἀρχαῖος γνώριμος προσομιλεῖ (ἀπ. 39).

Ἦρος ἄγγελος ἡμερόφωνος ἀηδῶν.

Ἄλλὰ μεθ' ὁποίου βαθέος αἰσθήματος ἀναπαύεται εἰς ἀποκεχωρισμένον σκιερὸν τόπον παρὰ τὸ ὕδωρ (ἀπ. 4), καὶ πρὸς μελαγχολίαν κλίνει, ὅτε τὸν θάνατον τῆς ἐλάφου βλέπει· ἢ τίς ἀδιάφθορος γυναικεῖα καρδίᾳ ἀπαθῶς δύναται να ἴδῃ τὸν θάνατον ἀθῶως περιστερῶς ; (ἀπ. 17) Ἐρασμιωτάτῃ εἶνε ὅτε τὴν θλίψιν τῆς ἐπὶ τῇ παροδικότητι τῆς

1) Ἀποσπ. 3. Bergk.

νεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπίνου ἀκμῆς ἐν ἔλεγεῖψ ψάλλει. Νεῶνις τις ἐπὶ μακρὸν χρόνον εἰς γάμον ματαίως ἐζητεῖτο· παραβάλλει δ' αὐτὴν τεχνικῶς καὶ χαριέντως, τὴν ἀκμὴν καὶ τὸ ἀθικτον κάλλος αὐτῆς πρὸς ἐν σπάνιου εἶδος μήλου, ὅπερ δὲν ἠδύναντο νὰ δρέψωσιν εἰς τοῦ δένδρου τὴν κορυφὴν, καὶ οὕτως εἶχεν ἀπορρόφησει ὅλην τοῦ δένδρου τὴν δρόσον καὶ τὴν ἱκμάδα· τέλος εὐρέθη ὁ κατάλληλος γαμβρὸς καὶ ἡ Σαπφὼ λυπεῖται ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς καὶ τὸ ἄνθος τοῦτο ἐκ τοῦ στεφάνου τῶν παρθένων θὰ λείψῃ, μακρὰν τῆς σκέπης καὶ τῆς προστασίας της ὡς ὑάκινθος ἐπ' ὄρεσι φυομένη.

Ἴδου οἱ στίχοι: (ἀπ. 95)

Ὅταν τὸ γλυκύμαλλον ἐρέσθεται ἄκρῳ ἐπ' ὕδαρ ἄκρον ἐπ' ἀκροτάτῳ· λελάθοντο δὲ μαλαδρόπης· οὐ μὰ' ἐλελάθοντ' ἀλλ' οὐκ ἐδύναντο ἐφίκεσθαι.
καὶ κατωτέρω εἰς τὸ ἄλλο ἀπόσπασμα (ἀπ. 94)

Ὅταν τὰν ὑάκινθον ἐν οὖρεσι ποίμενες ἄνδρες πότσι καταστειθοῖσι, χάρμα δὲ τὸ πορφύρον ἄνθος· οὕτω δηλ.: θὰ φύγῃ, θ' ἀπολεσθῆ καὶ ἡ παρθένος αὐτῆ.

Δὲν γνωρίζει ἡ Σαπφὼ χορὸν ἐντὸς τειχῶν ὑπὸ τὸ φῶς λύχνου, ἀλλ' ὑπὸ τὴν στέγην τ' οὐρανοῦ ἐπὶ ἀνθοφόρον πρασιάς. (ἀπ. 54) Ὁμολογεῖ ὅτι δὲν εἶνε ἀδιάφορος πρὸς τὰ κατὰ τῆς γῆς, κάλλος καὶ πλοῦτον (ἀπ. 78), καὶ πρὸς εὐπάθειαν κλίνει (ἀπ. 50)

Ἐγὼ δ' ἐπὶ μαλθακῶν
τύλαν σπολέω μέλεα

καὶ γυναικεῖον ἐνδιαφέρον δεικνύει πρὸς τὰ τοῦ καλλωπισμοῦ, ὅταν ταῦτα πράγματι ὠραῖα εἰσὶ (ἀπ. 20)

παντοδαπὰς μεμιγμένα χροίαισιν

καὶ χαίρει ἐν 44φ ἀποσπασματι ἐπὶ ἐκ φωκαίας πορφύραις. — Ἀλλὰ δὲν ὑπερκετιμᾷ τὴν χαρὰν καὶ τὰ ἀγαθὰ, οὐδὲ θεωρεῖ ταῦτα μόνον σκοπὸν τοῦ ἀνθρώπου. Γνωρίζει ὅτι «ὁ πλοῦτος ἀνὲν ἀρετῆς δὲν φέρει εὐλογίαν τῷ οἴκῳ» ἀπ. (50). Ἐπίσης καὶ περὶ ὠραιότητος λέγει: (ἀπ. 101).

Ὁ μὲν γὰρ κάλος, ὅσπον ἴδην, πέλεται ἀγαθός· Ὁ δὲ ἀγαθός αὐτίκα καὶ κάλος ἔσσεται.

Καταγελαῖ τὴν ἐπὶ δώροις τῆς τύχης ὑπερηφάνειαν καὶ παραινεί φίλην ἐπὶ καλλωπισμοῖς ματαιοφρονούσαν (ἀπ. 55)

Ἀλλὰ μὴ μεγαλύνω δακτυλίῳ πέρι.

Ποιηρῶς ἐννοεῖ τὴν διαβεβαίωσιν τῶν ἐν ὦρα οὐ σὼν «παρθένος θέλω νὰ μείνω (ἀπ. 96) καὶ ἐκφράζει τὸ αἴσθημα τῆς ὀρώσης τὸν κρύφιον ἐραστὴν της πλησιάζοντα (ἀπ. 100).

Μελλίχρως δ' ἐπ' ἱμέρτῳ κέχεται προσώπῳ.

Παραπονεῖται ἐν νυκτερινῇ μοναξίᾳ ματαίως τὸν ἐραστὴν ἀναμένουσα, ἀφοῦ δέδυκεν ἡ σελήνη καὶ αἱ πλειάδες καὶ ἐξομολογεῖται ἀφελέστατα τῇ μητρὶ λέγουσα

Γλύκεια μᾶτερ, οὗτοι δύναμα: κρέκην τὸν ἴστον πότῳ δάμεισα παίδος βραδίναν δι' Ἀφροδίτην.

Ἡ νεότης εἶνε ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ὁ ἔρωσ εὐδαιμονίας ἐλπίδας τρέφει. Τί ὁμῶς μετὰ τὸν γάμον συμβαίνει; τοῦτο ἐν ἀποσπ. 109φ: ὅπου λέγει κόρη.

A. Παρθενία, παρθενία ποῖ με λίποισ' ὄλῃη;
B. Οὐκέτι ἤξω πρὸς σέ, οὐκέτι ἤξω.

Τὸ κύριον σημεῖον τῆς τροπῆς τῆς γυναικείας τύχης εἶνε ὁ γάμος, οὐδὲν λοιπὸν παράδοξον ἂν πρὸς ἐξύμνησιν τοῦτου κατέγιεν ἡ Σαπφὼ. Ἰδέαν τοῦ περιεχομένου καὶ τοῦ εἶδους τῶν θαυμασθέντων ὑμεναίων καὶ ἐπιθαλαμίων της δίδει τὸ 62ον ποίημα τοῦ Κατούλλου *Vesper adest, iuvenes*, ὅπερ ὡς μίμησις θεωρητὸν τῶν τῆς Σαπφῶς, ἥτις ἐν καταπληκτικῇ ἀληθείᾳ καὶ πίστει ἀποτυπώνει τοιαῦτα αἰσθήματα ἐν τοῖς ποιήμασιν αὐτῆς. Τάττομεν τινα ἀποσπάσματα κατὰ σειρὰν παραδεδεγμένης ἐξαρτήσεως, ἐν ὅλον ἐξ αὐτῶν ἐξαγόντες.

Τέλος ἐπέτυχεν ὁ νέος τῆς ποθουμένης ἀδείας παρὰ τῶν γονέων τῆς κόρης (ἀπ. 97) καὶ τὰ πάντα πρὸς γάμον ἐτοιμάζει, αἱ δὲ συμπαίκτηραι τῆς κόρης εὐφυῶς σκώπτουσιν αὐτόν. (Ἀπ. 91 καὶ 92).

Γάμβρος ἐργεταὶ ἴσος Ἄρειν
Ἰμήλιον

"Ανδρος μεγάλο πολύ μεζον
Τμήζον...

Ἐπιφαίνεται δὲ καὶ ἡ νύμφη ὑπὸ πανηγυρικῶν κραυγῶν ὑποδεχομένη: Ὡ κάλα, ὦ χαρίεσσα... Τέλος φθάσει ἡ ὥρα τοῦ γάμου καὶ οἱ Θεοὶ συμμερίζονται τῆς τελετῆς (ἀπ. 51). Ἀφοῦ καὶ οἱ θνητοὶ ἐπὶ γῆς διεσκέδασαν, ἄγει ὁ μνηστῆρ τὴν νύμφην εἰς τὸν θάλαμον. Κατ' ἀρχαίαν συνθήειαν ὄρμου ἀει συμπαίκτριαι ἵνα τοῦ ἀφαιρέσωσι τὴν νέαν, οὗτος νικᾷ καὶ ἵνα μείνουν οἱ δύο ἡσυχοί, τίθεται ὡς φρουρὰ πρὸ τῆς θύρας τοῦ θαλάμου εἰς τῶν εὐρωστοτέρων φίλων τοῦ νέου, καθ' οὗ ἤδη ἡ ὄργη τῶν παρθένων στρέφεται. Ἄλλ' οὗτος ἀντέχει, αἱ δὲ νέαι αἰσθανόμεναι τὴν ἰδίαν ἀδυναμίαν πρὸς τὸ σκῶμμα καταφεύγουσι (ἀπ. 98).

Θυρώρω πόδες ἐποτοργύμο,
τὰ δὲ σαμβάλι πεμπεθόη,
πίσυγοι δὲ δέκ' ἐξεπόνησαν.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ σκληρὸς θυρωρὸς οὐδόλως ὑποχωρεῖ, αἱ δὲ χεῖρές του ἔτοιμάζονται μετ' εὐχαριστήσεως ν' ἀναλάβωσι τὴν ἄνισον πάλην, διὰ ταῦτα ἀποφασίζουσι αἱ νέαι ν' ἀποχωρίσων, ἵνα μὴ τις αὐτὴν τὴν ἰδίαν ὑποστῆ τύχην. Μετὰ τῆς αὐτῆς ἀπλότητος περισταῖ ἡ Σαπφὼ τὰς σχέσεις ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Οὐδόλως διστάζει ν' ἀναφωνήσῃ τῷ τὴν νύμφην ἀπάγουτι νέω: «κοιμήθητι...»

οὐ γὰρ ἦν ἑτέρα πάξι, ὦ γάμβρε, τοιαύτη.

Ἐν πλήρει δ' ἀθωότητι αἰτεῖ νέον ὠραῖον θαυμαζόμενον, ἵνα κορεσθῇ ἀπολαύουσα τῶν θελητήρων του. Ἄν δι' ἀσμάτων ζητεῖ τὸν ἔρωτά της νὰ θεραπεύσῃ αἱ λέξεις μὲ πῦρ εἰσὶ μεμιγμέναι. (Hor. Carm. 4, 9 Πλουτ. Ἐρωτ. 762, F).

Πάσχει ἐξ ἐμπαθοῦς ἔρωτος ἀδηλον πρὸς ποῖον, τὴν Ἀφροδίτην ἰκετεύη ἵνα εὐνοϊκῶς πρὸς αὐτὴν τὸ ἐρώμενον πρόσωπον διαθέσῃ. Τόσον δ' ἐμπαθῆς ἐστὶ, ὥστε τὸ πάθος τῇ ἀφαιρεῖ πολλάκις τὴν σκέψιν (ἀπ. 56.)

Ὅτι οἶδα ἄσῳττι θέω δύο μοι τὰ νοήματα.
Ἐρως δ' αὐτ' ἐτίναξεν ἔμμοι φρένας;
ἄνεμος κατ' ὄρος δρύσιν ἐμπεσών.

Πρὸς τὴν πεφιλημένην Ἀθίδα λέγει, διηγουμένην τὴν ἀρχὴν τῆς πρὸς αὐτὴν συμπαθείας της (ἀπ. 54.)

Σμικρὰ μοι πάξι ἔμμεν ἐφαίνεο κ' ἄχαρις,
καὶ ἀλλαχοῦ (ἀπ. 58)

Ἦ; δὲ παξι πεδὰ μάτερα πεπτερόγωμαι.

Τὴν εἰλικρινεῖαν ταύτην δὲν ἐννοεῖ πλέον γεννεὰ εἰς πᾶν παρὰ φύσιν καὶ εἰς ὑποκρισίαν ἀνατραφέισα καὶ ἔνεκα τοῦτου ἐθεωρήθη ὡς σημείου παραδόξων καὶ ἀκατανόητων πόθων. Ὁ κατὰ φύσιν αἰσθανόμενος ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἐν τοῖς στίχοις τῆς Σαπφούς σὺν τῇ ἀθάτῃ εἰλικρινεῖα μέτρον καὶ σεμνότης ἐκδηλοῦνται, οἷα ὑπὸ τὴν προσπεποιημένην αἰδῶ σπανίως ἀπαντῶσι.

Διατὶ νὰ μὴ ἀποτεῖνῃ πρὸς τὴν Ἀθίδα της ἡ Σαπφὼ τοὺς καλοὺς ἐκείνους στίχους

Φαίνεται μοι κῆνος ἴσος θεοστῖν
ἔμμεν ὠνήρ, ὅστι ἐναντίος τοι
ἰζάνει,

εἰς ἐποχὴν πιθανῶς καθ' ἣν ἡ Ἀθίς ὑπανδρεύετο καὶ οὗτος ἀπὸ τοῦ κύκλου τῆς Σαπφούς ἀπεμακρύνετο, εἰς τὴν κοινὴν τοῦ βίου ἡμερίαν καὶ ἀσφάλειαν ὑποβαλλομένη, σβευνύσα πλέον τὸ πῦρ τῆς πρώτης νεότητος, ἐνῷ ἴσως μόνη μένουσα ἡ δυστυχὴς Σαπφὼ, ἠσθάνετο τὸν φλογερὸν ἐκείνον ἔρωτα, ὅστις ἐπνίγη τέλος εἰς τὰ κύματα τῆς Λευκάδος. Πῶς νὰ μὴ συγχαρῶ μετὰ πόνου, τὴν τελευταίαν ἴσως ἀποληφθείσαν αὐτῇ φίλην, ἐπὶ τῷ ἀρραβῶνι πάσχουσα ὅτι πᾶσαι αἱ λοιπαὶ φίλαι αὐτῆς τὴν ἐγκατέλειπον μόνην, ἅμα ἡ ἐλκυστικὴ φαιδρότης της ἀπωλέσθη, καὶ ὁ ὀλέθριος ἐκείνος ἔρωτος της ἄχαριν πλέον εἰς συντροφίαν αὐτὴν κατέστησεν; Ὅστις δὲν ἔπαθε τί γνωρίζει;

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ.

Λέγει ὁ Φάων πρὸς τὴν Σαπφὼ:

—Ἐρως σιγῶν εἶν' ὄνειρον ἀπράγμονος καρδίας.
εἶν' ἡ σιγὴ ὁ θάνατος κ' εἶνε ζωὴ ὁ ἔρως.

Ὡ φίλη μου, ἄς ζήσουμεν ὄμιλοι ἐλευθέρως
καὶ λάλει μοι ὡς ἄλλοτε μετὰ περιπαθείας.

—Σὲ ἀγαπῶ.

—Πιλὴν διατί περίλυπος, ὦ φίλη
καὶ διατί εἶν' ἀπλανῆ, θολὰ τὰ ὄμματά σου;
δὲν ὄμιλεῖς;

—Σὲ ἀγαπῶ.

—Ἄλλ' εἰς τὰς παρειάς σου
μία σταγὼν ἐκύλιεν· ὦ διατί; ὄμιλει.

Δὲν εἶται ὅπου; ἦτο χθές· ἐνδόμουχος ὀδύνη
κρυφὴ τις σκέψις, ὦ Σαπφῶ, ἐντός σου ἐγεννήθη,
Τί ἔγιν' ἢ φιλομοιχῆς· ραιδρότητος σου ἐκείνη,
καὶ ἢ χαίρεις σου μορφή πῶς οὕτω μεταβλήθη;

—Σὲ ἀγαπῶ.

—Μοὶ φαίνεται θανάτου ἀγωνία
ἢ λέξις αὐτῆ, ἀμυδρὰ ἀκτίς φλογὸς φηνοῦσης,
Πόνου φωνὴ ἐξέρχεται τοῦ στήθους σου, ὁμοίᾳ
πρὸς στεναγμῶν ὑπόκυρον ψυχῆς ἀποδημούσης.

Ἐκπνέεις· καὶ ἐκπνέουσα σὲ ἄ γ α π ῶ, προφέρεις.
Τὴν λέξιν ταύτην προτιμῶ νὰ μὴ ἀκούω πλέον.
Ναὶ προτιμῶ ἀνέρατος νὰ ἦμαι, πλὴν νὰ χάρης,
νὰ ἦται, ὅπως πρὶν φαιδρὰ κ' ἐγὼ νὰ ἦμ' ὁ κλαίων.

Χθές, ἐνθουμῆσαι; ἔκλινες τὴν κεφαλὴν ἡρέμα
ἐπὶ τοῦ στήθους μου, ἐδῶ, ὡς τέκνον πρὸς μητέρα.
Τότε ὑγρὸν ἀνώψωτα; τὸ μελανόν σου βλέμμα,
συνήντησες τὸ βλέμμα μου καὶ λύρας γλυκυτέρα

ἢ ἀρμονία μ' ἔθελες τῆς προφιλῶς φωνῆς σου.
—Μεθῶν, εἶπες, κ' ἔκλειπες τὰ μαῦρα ὄμματά σου.
Κ' ἐγὼ, —ὡν ἦμαι ὄνειρον τοῦ ὕπνου σου κοιμηήτου,
νὰ ἐξυπνήσης, νὰ ἰδῆς τὸ ὄνειρον σιμὰ σου.

Τοιαύτη ὥρα τῆς νυκτός· καὶ χθές, Σαπφῶ, δὲν
[ἦτο;

Τοῦ οὐρανοῦ διάστημα ἐμέτρησ' ἢ σελήνη
ὅσον καὶ χθές· καὶ ἢ αὐτὴ σκιὰ ἐξωγραφεῖτο
εἰς τὴν λευκὴν ἐσθῆτά σου, ἦν αὐρὰ μετεκίνει.

Εὐώδης αὐρα, ὅπως χθές· καὶ τῶρα ἐπιπνέει
τὸ φύλλωμα τῆς λευκῆς· μὰς ἐπίσης ψιθυρίζει,
ὁ ἀλιεύς πρὸς τὸν αὐτὸν τῆς νήσου κόλπον πλέει.
τὸν βλέπεις; ὀλάσσαν χρυσῆν ἢ λέμβος αὐτοῦ
[σχίζει.

Τὰ πάντα εἶνε ὅπως χθές· σὺ μεταβλήθης μόνη.
Καὶ ὅμως ἢ καρδία μου εἶν' ἢ αὐτῆ, ὦ φίλη.
Τί ἔχεις; κλαίεις· ἔπιτασα. Ἄν ἔπιτασα λησμόνει
λησμόνει καὶ τὸ πτασμά μου κ' ἐμὲ, ἀλλὰ ὄμιλει.

Ψευδῆ χεῖλη κινῶν τοιαύτη λέγει
πρὸς τὴν Σαπφῶ ὁ Φάων. Ἄλλ' ἐκείνη
σὲ ἀγαπῶ μόνον λέγει καὶ εἶτα σιωπᾶ
καὶ λυπείται ὅτι πολὺ ἠγάπησεν αὐ-
τόν. Ὅταν δύναται τις νὰ γνωρίζῃ ἐαυ-
τόν, σπανίως ἀπατάται προβλέπων τὴν

ἀναμένουσαν αὐτὸν τύχην. Αἰ προαι-
σθήσεις εἶνε, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κρί-
σεις ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν, ἄς δὲν θέλομεν
ἀκόμῃ νὰ πιστεύσωμεν. Ἡ Σαπφῶ ἔ-
βλεπεν ὅτι πολὺ ἠγάπησε· τί νὰ εἶπη
πλέον; Ἄν ἠδύνατο νὰ φαντασθῆ ὅτι θὰ
ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν ἢ ἀγάπη τῆς πρὸς
τὸν Φάωνα δὲν θὰ τῆ ἦτο πλέον τὸ πᾶν
ἐπὶ τοῦ κόσμου, θὰ ἔπανε ἀγαπῶσα
αὐτόν. Τί λοιπὸν εἶνε ὁ ἔρωσ, ὅταν προ-
βλέπῃ, ὅταν προὑπολογίζῃ τὴν στιγ-
μὴν, καθ' ἣν δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον;
Τοιαῦτα ἠσθάνετο ἢ Σαπφῶ· ἠγάπησε
μετὰ πολλῆς δυνάμεως καὶ δι' αὐτὸ ἐ-
σίγα καὶ ἐπόνει. Ἡ ψυχὴ ἐκείνη, ἢ
γεννηθεῖσα διὰ τὴν εὐδαιμονίαν, ἢ εἰ-
θισμένη εἰς τὰς εὐμεταβλήτους ἀντιλή-
ψεις τῆς ποιήσεως, ἐξεπλήσσετο διὰ
τὴν πικρίαν, διὰ τὴν ἐπιμονὴν τῆς λύ-
πης. Ἄλλ' ἐγγὺς αὐτῆς ἦτο ψεύστῃς ὁ
Φάων. Ἐμαθεν ἤδη ὅτι φεύγει οὗτος
μετὰ δύο ἡμέρας ἀκολουθῶν εἰς Σικε-
λίαν τὴν κόρην εὐπατρίδου τινος τῆς
Λέσβου, ἐξοριζομένου ὑπὸ τοῦ αἰσυμνή-
του Πιπτακοῦ, ἕνεκα τῆς σκευωρηθεί-
σης συνωμοσίας ὑπὸ τοῦ Ἀλκαίου.

Τίς ἀσεβεῖ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν;
τίς δύναται νὰ ἐκριζώσῃ ἀπὸ τῆς ψυ-
χῆς τοῦ τὴν ὑψίστην ἀγαλλίασιν τοῦ
νὰ παρέχῃ καλὰς στιγμάς εἰς ψυχὴν
οἷα εἶνε τῆς Σαπφῶς ἢ ψυχῆς; — Ὁ
Φάων. Πολὺ εἶνε τὸ ἰὰ αἰσθάνηται τις
ἑαυτὸν χρήσιμον εἰς τὸν ἔσχατον τῶν
θνητῶν· ἀλλὰ νὰ εἶνε χρήσιμος εἰς τὴν
Σαπφῶ! Εἶνε πολλὴ ἢ δόξα, πολλὴ ἢ
τέρψις· καὶ δὲν χωρεῖ εἰς τὴν καρδίαν
τοῦ Φάωνος.

Ἦδη ἢ Σαπφῶ πρὸ μηνῶν ἀπεμο-
νώθη· αἰ φίλαι τῆς τὴν ἐγκατέλειπον,
τοὺς φίλους τῆς τὸν Ἀλκαίου καὶ Ἀνα-
κρέοντα δὲν ἔβλεπε πλέον· ἢ λύρα τῆς
ἐσίγησε· διότι ἔμπνευσις τῆς πλέον ὁ
Φάων ἦτο, πρὸς αὐτὸν πᾶσαν σκέψιν
ἀπέτεινε. Ἡ τέχνη παρίστα αὐτῇ τὴν
εἰκόνα αὐτοῦ· μουσικῆ εἶν' ἢ φωνή του,
τὸ βλέμμα του οὐρανόσ. Τὸ ἀναφλέγον
τὰς ιδέας τῆς πνεῦμα, ἦτον ἔρωσ ἤδη.
Ἐυθουσιασμόν, σκέψεις, εὐφύταν τὸ
πᾶν εἶχε κοινὸν μετ' αὐτοῦ. Καὶ ὅμως

ἐγνώριζεν ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ὅτι ὁ Φάων μέλλει νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ· ἀλλὰ περιπαθῆς καὶ ἄφροντις ἐφαντάζετο ὅτι ἤρκει αὐτῇ νὰ κερδίξῃ ἡμέρας μόνον καὶ ὅτι παρήλθε πλέον ὁ κίνδυνος, περὶ οὗ δὲν ὠμίλουν. Ὡς οἱ πλείστοι ἀπειλούμενοι ὑπὸ κινδύνου τοῦ αὐτοῦ, τέλος πείθονται ὅτι δὲν θὰ ἐπέλθῃ οὗτος, ἀπλῶς διότι δὲν ἐπῆλθεν εἰσέτι, οὕτως ἐνισχύετο ἡ Σαπφώ.

Τὸ αἶσθημα τοῦ ἔρωτος δίδει τόσον γλυκείας ὥρας, τοιαύτην ἐπιχέει μαγεῖαν ἐπὶ ἐκάστης στιγμῆς, ὥστε μολοῦντι ἔχει ἀνάγκην ἀπέριου μέλλοντος, ἀρκεῖ καὶ εἰς τὸ παρὸν καὶ ἀποδέχεται τὴν μίαν ἡμέραν ὡς ὅλον αἰῶνα εὐτυχίας ἢ πόνου, διότι εἶνε· εἶν' ἢ ἡμέρα αὕτη, ἡμέρα ἀμέτρων συγκινήσεων καὶ ιδέων.

Ἡμέραι, χρόνοι δὲν μετροῦν τὸν βίον τῆς καρδίας. Ἄν ἦν ὁ βίος ὄνειρον, πλὴν τ' ὄνειρόν μας· βίος καὶ ἂν στιγμῆς βραχυχρόνιος· καὶ μόνον τοῦτο διαρκεῖ, μὴ δὲν ἀρκεῖ ὁμοίως;

Διὰ τοῦ ἔρωτος ἐννοεῖ τις τὴν αἰωνιότητα, συγχέει πᾶσαν χρόνου γνῶσιν, σβύνει ιδέας ἀρχῆς καὶ τέλους· νομίζει ὅτι αἰείποτε ἠγάπησε τὸ ἀγαπώμενον ὃν

ἀδυνατεῖ ὁ νοῦς νὰ ἐννοήσῃ ὅτι εἶνε δυνατόν ποτε ἄνευ αὐτοῦ νὰ ζήτῃ.

Ὅσοφ δὲ φρικτότερος εἶνε ὁ ἐπικείμενος χωρισμὸς, τόσον μᾶλλον ἀπίθανος φαίνεται. Εἶνε ὁ χωρισμὸς, ὡς ὁ θάνατος· φόβος περὶ οὗ ὁμιλεῖ τις ὀλιγωτέρον, ἢ ὅσον ἀναμένει αὐτὸν, μέλλον ἀδύνατον φαινόμενον, καίτοι βεβαίως ἀφευκτόν.

Καὶ ἰδοὺ διατὶ ἐσίγα ἡ Σαπφώ, μὴ ἀπαντῶσα πρὸς τοὺς ψευδοχρῆστους λόγους τοῦ Φάωνος, κ' ἐδάκρυε, καὶ ἔκλινε τὴν βεβαρημένην κεφαλὴν, χωρὶς νὰ στηρίξῃ αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ἀγαπημένου της στήθους τοῦ Φάωνος. Καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτήν.

«Θεοὶ, οἱ ἀκούοντές μου, οἱ συμπαθεῖς πρὸς πόνον καρδίας, ἀφαιρέσατέ μοι τὸν βίον, ὅταν παύσῃ νὰ μ' ἀγαπᾷ. Δάβτεέ μοι τὴν ἀπολειπομένην μοι ὑπαρξιν πρὸς παθήσεις. Αὐτὸς λαμβάνει

φεύγων μετ' αὐτοῦ πᾶν ὅ,τι ἔχω γενναῖον, πᾶν ὅ,τι τρυφερόν. Καὶ τί θὰ μοι μείνῃ πλέον, θεοί; Ὡ, δότε μοι τὸν θάνατον ἢ τὸν ἔρωτα.—»

Φάων, Φάων, ἔχει ἀνάγκην σοῦ τώρα ἢ Σαπφώ. Ὁ φόβος τῆς ἀναχωρήσεώς σου ἀπὸ τοῦδε ἀπαύστως διώκει αὐτήν. Ἄν φύγῃς, ἐκ σοῦ μόνου ἢ λύπη θὰ μείνῃ αὐτῇ. Ἡ φύσις, ἡ τέχνη, ἡ ποίησις ἦν μετὰ σοῦ αἰσθάνεται καὶ μόνον πλέον μετὰ σοῦ, τὸ πᾶν βωβὸν θὰ καταστῇ ἐν τῇ ψυχῇ τῆς Σαπφούς. Σήμερον τὸ πρῶτ' ἠγγέρθη τρέμουσα. Ἄγνοεῖ ἡ τάλαινα, ἄγνοεῖ θεωροῦσα ἡμέραν λαμπρὰν, ἂν αὕτη δὲν ἀπατᾷ διὰ τῶν φωταυγῶν ἀκτίων της καὶ ἂν ἦσ' ἐγγύς της ἀκὸμη σὺ, τὸ ἄστρον τῶν ἡμερῶν της, ὁ ἥλιος τῆς ζωῆς της. Πολλὴν ἠσθάνθη εὐδαιμονίαν ὅτε τὸ πρῶτον ἐγνώρισέ σε· καὶ ἀδύνατον ὅλως εἶνε νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ τῆς γῆς τοσαύτη εὐδαιμονία. Πόσα ἔτη, πόσοι βίοι ὠχροὶ θὰ ἦνε μετὰ μίαν ἡμέραν χαρᾶς τοιαύτης, ἦν ἡ Σαπφὼ ἠσθάνθη τὸ πρῶτον ἐναγκαλισθεῖσά σε. Φάων, ἀπόβαλον ἀπὸ τῆς Σαπφούς τὸν φόβον τοῦτον τῆς ἀναχωρήσεώς σου καὶ πλέον πέραν τῆς μαγευτικῆς ταύτης ἀσφαλείας οὐδὲν θὰ βλέπῃ.

Θὰ γηράσῃ ἡ Σαπφὼ παρακαίρως· διότι

ὁ χρόνος, ὅστις ἔπταται σαρόνων εὐτυχίας, νομίζει ὅτι σταματᾷ ὅπου ἰδῇ πικρίαν, ὡσεὶ στιγμή παρέρχεται ἐν ἔτος εὐφροσύνης· κ' εἶνε ὀλοκλήρος αἰὼν μία στιγμή ὀδύνης.

Οἱ χρόνοι περῶσι. Εἰς μᾶς πληγόνει· καὶ εἶτα οἱ ἄλλοι ἀντιπαρέρχονται εἰρωνεύομενοι ἡμῶν καὶ γελῶντες. Ἰδοὺ τί ἐστὶν ἀνάμνησις παλαιοῦ ἔρωτος. Ὡ προτιμώτερον τὸ κῦμα.—

Ποῦ ἤδη ἡ Σαπφὼ ἐκείνη, ἦν πᾶσα γενναία σκέψις συγκινεῖ, ἦν μία λέξις ἀναμιμνήσκουσα μίαν γενναίαν ιδέαν συγκινεῖ καὶ ἐμπνέει, δι' ἀκενώτου πηγῆς αἰσθημάτων; Ποῦ ἡ γλῶσσα ἐκείνη, ἦν ἀκούομεν εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς; Ποῦ ἡ ἀπλότης, ἡ ἀκρίβεια, ἡ ἔξαρσις, ἡ γλυκύτης, ὅλα ἐνούμενα καὶ ποικίλοντα ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸ εὐχάρι αὐτῆς πνεῦμα;

Βωβὴ μείει καὶ τεθλιμμένη παρὰ τὸν

Φάουνα· καὶ βλέπει τὴν θάλασσαν ἐνώπιον αὐτῆς εὐρείαν καὶ ἀτέρμονα ὡς ἡ θλίψις τῆς, τὸ κύμα ταρασσόμενον καὶ θραυόμενον ὡς ἡ καρδία τῆς.

Εἰς διπλὴν ἀπόστασιν βολῆς βέλους ἔξω τῆς πόλεως κεῖται ὁ ναὸς τῆς Ἀφροδίτης. Εἶναι περικυκλωμένος ὑπὸ γηραιῶν δρυῶν. Τὸ ἀέτωμα διασχίζει τὸν οὐρανὸν ἄνω τῆς κυματιζούσης πρασίνης κορυφῆς τῶν δένδρων: Ὁ ναὸς εἶνε ἀνοικτός. Τὸ περιστήλιον φέρει ἀναθήματα πλείστα. Ἡ κυρίσσα τῶν θυμάτων ἀνέρχεται πρὸς τ' ἄνω διὰ μικρῶν ἐλίκων καπνοῦ μέλανος. Ἡ Σαπφὼ ἀγρυπνήσασα δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, πρὶν ἢ ὁ ἥλιος ἀνατείλῃ βαίνει πρὸς τὸν ναὸν τοῦτον καὶ καταλαμβάνεται ὑπὸ φόβου θέτουσα τὸν πόδα εἰς τὸν οὐδὸν τοῦ ναοῦ. Οὐδεὶς ἀναγνωρίζει αὐτὴν ἀλλοιωθεῖσαν, ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς βλέπει αὐτὴν, διότι εἶνε λίαν πρῶτ' ἀκόμη καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ τοιαύτην ὄραν πρὸς τὸν ναὸν πηγαίνοντες. Φθάνει μέχρι τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀφροδίτης, γονατίζει, προσφέρει δύο περιστερὰς εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς καὶ οὕτως εὐχεται:

«ὦ ἰσχυρὰ Θεός! Πότε γλυκύτες δὲν ἀνεμίχθη εἰς τὰς πικρίας τοῦ ἔρωτος; ἐγὼ μόνον πικρίας ἐγνώρισα. Πάθος ἐπέδειξα πολλὸν, εἶν' ἀληθές· ἴσως ἀσύνητος διαγωγὴ μὲ καθιστᾷ ἀξίαν τῶν παθημάτων μου, ὧ οὐρανία Θεά. Ἄλλ' ἤμην πιστοτέρα ἐκείνων ὅσοι γνωρίζουσι τὴν τέχνην τοῦ κρύπτειν τὸ αἰσθημά των. Ἴσως τις μέμφεται μου ὅτι ἠγάπησα, ἀλλ' οὐδεὶς θέλει με μεμψθῆ ὅτι ἤμην ὅλως ἀφοσιωμένη ἀφοῦ ἠγάπησα.

» Οὕτω φίλοι τῶν ἡρώων ἀπώλεσαν τῆς λατρείας των αἴφνης τὸν ἄνδρα. Τὸν Ἐυδυμίωνα ζητεῖ ἡ Σελήνη, ἡ Ἀριάδην τὸν Θησέα τῆς, τὸν Αἰνείαν ἡ Διδῶ — Αἱ δυστυχεῖς ἐν τῇ μακρᾷ ἐρημώσει αὐτῶν ἐρωτῶσι τὴν σιγὴν καὶ ζητοῦσιν ἀπὸ τῆς φύσεως, ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τῆς βαθείας θαλάσσης ἢ χουφωῆς ἀγαπωμένης, μίαν λέξιν, ἣν ποτὲ πλέον οἱμοὶ δὲν θ' ἀκούσωσιν!

» Ἀθάνατε Ἀφροδίτη, εἶν' ὁ ἔρωτος πλάυος δύναμις τῆς καρδίας. Τί θὰ γίνῃ ὅταν ἡ μαύρη Μοῖρα μᾶς ἀποχωρίζει τοῦ κρατοῦντος ἡμῶν, τοῦ δωρήσαντος ἡμῖν τὴν ζωὴν τῆς καρδίας, τὴν οὐρανίαν ζωὴν; τί δὲ ὅταν χωρισμὸς πικρὸς ἀφίνει ἐρημον ἐπὶ τῆς γῆς γυναῖκα πτωχὴν; Κλουεῖται, πίπτει. Πιστάκις βράχοι ἀτόμοι παρέσχον ψυχρὸν στήριγμα εἰς χήρας ἐγκαταληφθείσας, αἰτινες ἄλλοτε ἐκκλινον ἐπὶ τοῦ στήθους φίλου, ἢ ἐπὶ τοῦ βραχίονος ἡρώος;

» Ἐδῶ ἄλλοτε ἦλθεν ἐπὶ κυμάτων φερομένη ἢ κεφαλὴ τοῦ σπαραχθέντος Ὀρφέως. Ὁ τάλας ἔζη πλάνης, πρὶν ἢ σπαραχθῆ. Αἱ μακραὶ θλίψεις παρεπλάνησαν τὸν νοῦν αὐτοῦ· μόνῃ ἢ μεγαλοφυῖα ἔμενε αὐτῷ· μόνα τὰ θεῖα ἐγνώριζε· πᾶσα γῆν γνῶσις, πᾶσα εἰκὼν τῆς γῆς θολὴ αὐτῷ παρίστατο. Οὕτως ὁ οὐράνιον πῦρ ἐγκλείων ἔντρομος ἐκ τῆς πέριξ ἐρημίας διατρέχει τὴν γῆν οὐδέποτε ἀνευρίσκων οὐδὲν ὁμοιάζων αὐτῷ. Ἡ φύσις δι' αὐτὸν δὲν ἔχει πλέον ἠχῶ καὶ ὁ κόσμος μαυρίαν καλεῖ τὴν ἀσθένειαν ὑπάρξεως, ἣτις ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆς δὲν ἀναπνέει ἀρκετὸν αἶρα, ἐνθουσιασμὸν, ἐλπίδα. Δάνεισόν μοι, Ὀρφεῦ, τὰς ἐκφράσεις δι' ὧν συνεκίνησας τὴν θεὰν ὑπὲρ τῆς Εὐρυδικῆς σου.

» Φεῦ, ἀλλ' ἡ Μοῖρα καταδιώκει τὰς εὐγενεῖς ψυχὰς, τοὺς ποιητὰς, οἵτινες ἐγεννήθησαν διὰ ν' ἀγαπῶσι πάσχοντες καὶ νὰ πάσχωσιν ἀγαπῶντες. ὦ φρικτὸν πεπρωμένον! διατί ὠθεῖς τὴν εὐφυῖαν πρὸς τὴν δυστυχίαν; Θεά, προστάτης τῆς ὥραιας ταύτης φύσεως, προστάτευσόν με. Αἱ πτήσεις μου εἶνε ἀνευδυνάμεις, ψευδεῖς αἱ ἐλπίδες ἐμοῦ. Πάθος μέγα μὲ τυραννεῖ στεροῦν με ἐλευθερίας καὶ ἀναπαύσεως—Θεά...»

Δὲν δύναται πλέον νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ Σαπφὼ· ὠχρότης θανάτου καλύπτει τὴν μορφὴν αὐτῆς κ' ἐκλεγομένη, μόλις προσεγγίζει καὶ πίπτει ἐπὶ τῆς βάσεως στήλης μαρμαρίνης, ὅπου θρηνεῖ καλύπτουσα διὰ τῆς χλαμύδος τὴν μεταξὺ τῶν δύο χειρῶν τῆς βαρύνουσαν κεφαλὴν.

Ὁ Φάων εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν ἀπαρτήρητος τὴν αὐτὴν στιγμήν, βαίνει πρὸς τὴν Ἀφροδίτην καὶ ρίπτει ἀρώματα ἐπὶ τῆς πυρᾶς τοῦ βωμοῦ ὑπὲρ τῆς Ἀμυθῶνης εὐχόμενος καὶ οὖριον πνεῦμα ἀνέμου παρὰ τῆς Θεοῦ ἐξαιτούμενος, ἵνα μεταβῇ μετὰ τῆς νέας κόρης καὶ τοῦ πατρὸς της εἰς Σικελίαν. Ἐξερχόμενος, βλέπει γυναῖκα θρηνοῦσαν ἐπὶ τῆς μαρμαρίνης βάσεως· ἀλλὰ ἡ μορφή αὐτῆς δὲν φαίνεται. Οὐδ' ἐφαντάσθη ὅτι ἡ Σαπφῶ εἶνε ἐκεῖνη ἐκεῖ κλαίουσα. Τίς ἤθελε τοῦτο μαντεύσει; Ἡ θεὰ δὲν ἀνταπεκρίθη εἰς τοὺς παλμοὺς τῆς ποιητρίας. Ἀρκεῖ ἀρά γε Θεὸς ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τοὺς ὑψίστους πόθους τῆς ἀνθρώπινου ψυχῆς;

Τὴν ἑσπέραν ὁ Φάων ἀπέπλεε τῆς Δέσβου. Καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἡ ἀνήκουσα εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ τὸν Φάωνα μόνον ἀγαπῶσα Σαπφῶ, περιφρονεῖ τὴν τε κοινὴν εὐνοίαν καὶ τὴν δόξαν ἣτις οὐδὲν παρέχει αὐτῷ θέλητρον εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ἀγαπητοῦ της, καὶ ἀκολουθεῖ αὐτὸν εἰς Σικελίαν. Μάτην ὁ Ἀλκαῖος κλαίει δεόμενος αὐτῆς νὰ μείνῃ εἰς Δέσβον, ὁ Ἀλκαῖος ἠγάπα ἐπίσης τὴν Σαπφῶ· ἀλλ' ἔλεγεν αὐτῇ· Προτιμῶ ν' ἀποχωρισθῶ σου, νὰ φύγῃ μόνος ἐξὸριστος εἰς Σικελίαν, ἢ νὰ ἔχω σε ἐγγὺς μου ἀπέλιπον τόσον καὶ πρὸς ὄλεθρον βαίνουσιν· μὴ μ' ἀκολούθησῃς Σαπφῶ. Τ' ὠχρόν σου μέλλον ἐκεῖ εἰς Σικελίαν βλέπω ὡς φάσμα τοῦ δεινοῦ παρελθόντος σου.

Ἐφυγεν ἡ Σαπφῶ.

Καὶ λέγουσιν ὅτι εἰς Τέω, ἀφ' ἧς ὁ Ἀνακρέων ἔμαθε τὴν τοιαύτην τῆς Σαπφῶς ἀναχώρησιν, δὲν ἔψαλλε πλέου φαειρὸς εἰς συμπόσια φίλων. Ἡ εὐθυμία του ἀπωλέσθη· καὶ ποτε πολλῶν αὐτοῦ δεομένων νὰ κρούσῃ ἄπαξ ἔτι τὴν λύραν, ὁ Ἀνακρέων πένθιμα ἔψαλλε· διότι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔλαβε παρὰ τῆς Σαπφῶς ἐπιστολὴν οὕτω τελευτῶσαν:

«Χαῖρέ μοι, φίλε προστάτα, χαίρετε φίλοι τῆς Μιτυλήνης, χαίρετέ μοι ἑταῖροι καὶ φίλοι, χαίρετε πάντες, μεθ' ὧν διήλθον τόσον καλὰς καὶ εὐτυχεῖς ἡμέρας. Ἡ μοῖρα μ' ἔτυψεν αἰσθάνο-

μαι τὴν πληγὴν· παλαιὸν εἰσέτι, ἀλλ' ὑποκόπτω· θέελλα ἐν ἐμοὶ ὑπάρχει ἀκατανίκητος. Ἀλλ' ὁμῶς ἐγγὺς ἐστὶν ἡ στιγμή, καθ' ἣν τὸ πᾶν τελευτᾷ δι' ἐμέ. Ἐπέρχεται ἡ ποινὴ καὶ ὁ θάνατος.»

Ἡ Δέσβος πευθεῖ διὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς ποιητρίας· πάντες τὸν ἀπιστοῦ Φάωνα καταρώντα. Ἀλλ' εἰς τὴν Σικελίαν ἡ Σαπφῶ εὖρε παραμυθίαν; οὐχί· ὁ ἐραστῆς αὐτῆς ἀμέριμνος τὰ σχέδια τοῦ γάμου του μετὰ τῆς Ἀμυθῶνης ἐχρύσου διὰ τῆς φαντασίας· καὶ οὐδ' ἔσπευσε νὰ ἴδῃ τὴν Σαπφῶ ἀσθενήσασαν ἅμα τῇ ἀφίξει αὐτῆς. Καὶ ὅτε ἤκουσε περὶ αὐτὸν πολλοὺς τὴν ἀφίξιν τῆς ποιητρίας ἀγγέλλοντας καὶ πρὸς τὸν πόνον της συμπαθοῦντας, — Εἶνε τρελλή! ἐφώνησε— μὰ τὴν Ἀτθίδα της, τρελλή.

Ἡμέρας δέκα κεῖται ἀσθενὴς ἡ Σαπφῶ. — Μίαν ἡμέραν ἠγέρθη ἐπὶ τῆς κλίνης της, εἶδεν ἔξω τὸν ἥλιον καὶ ἐζήτησε τὴν λύραν. Ἐνέτεινε τὰς χορδὰς· ἀλλ' αἴφνης αἱ ἰσχυραὶ αὐτῆς χεῖρες κατέπεσαν ἀδρανεῖς, ἡ λύρα ἀφέθη ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ δάκρυα ἔρρευσαν ἀπὸ τῶν ὀμμάτων αὐτῆς. Ἐνα στεναγμὸν ἐξέφερε καὶ ἔπεσε πάλιν ἐπὶ τῆς κλίνης.

Τὴν νύκτα ἐγείρεται· ἔχει τὸ βλέμμα ἄγριον καὶ φάσμα φαίνεται φωτιζομένη ὑπὸ τῆς ὠχρᾶς τοῦ λύχνου λάμψεως.

Φορεῖ λευκὴν ἐσθῆτα· ἡ κόμη της εἶνε λυτῆ, ἡ μορφή της ὠχρὰ καὶ αἱ κινήσεις της ἄτακτοι. Ἐκεῖ πλησίον κοιμᾶται τὸν ὕπνον τῆς ἀθωότητος τὸ μικρὸν αὐτῆς θυγάτριον ἡ Κλείς. Μειδιάμα ἔχει εἰς τὰ χεῖλη καὶ ἀναπνέει ἠσύχως. Ἡ Σαπφῶ κύπτει καὶ φιλεῖ αὐτὸ εἰς τὸ μέτωπον· καὶ γελᾷ ἀγρίως καὶ πάλιν κύπτει καὶ τὴν φιλεῖ. Στρέφεται, ἀπομάσσει ἐν δάκρυ καὶ τρέπει τὸ βῆμα πρὸς τὴν θύραν. «Μήτηρ», ἀκούεται ψιθυρίζον τὸ κοράσιον. — Σταματᾷ ἡ Σαπφῶ· φέρεται πάλιν ἐντρομος πρὸς τὴν κλίνην του· ἐξύπνησεν; Ὅχι· καθ' ὕπνου τὸ βρέφος ἐλάλει. — Ὡ! θεοί! πῶς ἡ καρδιά της σπαράσσεται ὑπὸ δύο σχι-

ζομένη αισθημάτων, τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς στοργῆς. — Ἄς γίνουσι ἐν τὰ δύο ἀντίμαχα ταῦτα αισθημάτων καὶ ἔστω τοῦτο τοσοῦτον φλογερὸν, ὥστε νὰ μείνῃ τέφρα ἐκεῖ ἡ τάλαινα Σαπφώ. — Ἄλλ' ἐφυγεν, ὡς ἀγρία δορκὰς διωκομένη, καὶ τρεῖς περίφοβον τὸ βλέμμα πρὸς τὴν κίρην στρέφουσα, πρὶν ἢ ἐξέλθῃ τῆς θύρας. Ἐφυγεν.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὄρους τῆς νήτου Δευκάδος ὑφύεται ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος σεβαστὸς διὰ τὴν ἀρχαιότητά του. Ἐν καιρῷ θυέλλης, βλέπει τις μακρόθεν τὴν νέφη διασχίζοντα καὶ καλύπτοντα τὸ περιστήλιον τοῦ ναοῦ, τὸν δ' ἄλλον χρόνον ὁ ἀὴρ ἐκεῖ εἶνε καθαρὸτατος καὶ ὀφθαλμὸς ἐφορᾷ μακρὰν τὴν ἔκτασιν τῆς θαλάσσης. Ἐδῶ σιγῇ βασιλεύει θρησκευτικῇ, διακοπτομένη ὑπὸ τῶν ψαλμοδιῶν ἢ τῶν κλαυθμῶν τῶν δυστυχῶν, ὅσοι συνέρχονται κατ' ἀρχαίαν παράδοσιν θεραπείαν τῶν δεινῶν αὐτῶν παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξαιτούμενοι. Εἶπε ποτὲ ὁ θεὸς, ὅτι ὅστις ἐρῶν ῥιφθῆ ἄτρομος ἀπὸ τῆς πέτρας ἀκρωτηρίου εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ σχίζοντος τὴν θάλασσαν, ἡεῖνος θέλει σβίσει τὴν φλόγα τοῦ ἀπηνουὸς πάθους εἰς τὰ ὕδατα, καὶ θέλει ἐπιζήσει ἐν λήθῃ τῶν συμφορῶν αὐτοῦ. Καὶ ἡ μαντεία αὕτη τοῦ Ἀπόλλωνος παρεδόθη ἀπὸ στόματος γέροντος ἱερέως, εἰς ἄλλον γέροντα, καὶ ἀπὸ τούτου εἰς ἕτερον διαδεχόμενον αὐτὸν, ἐπὶ γεννεὰς δεκαέξ. Οὐδεὶς εἰσέτι ἐτόλμησε τὸ πῆδημα τοῦτο, διότι εἶπεν ὁ θεὸς, οὐδ' ὁ ἐλάχιστος παλμὸς τρόμου πρέπει νὰ κινήσῃ τὴν καρδίαν τοῦ πίπτουτος—ἄλλως ἀπωλέσθη.

Ἐδῶ διὰ πλοιαρίου νύκτωρ ἡ Σαπφὼ ἔπλευσε, μῆνην τὴν λύραν αὐτῆς συμπααραλαβοῦσα. Καὶ ἀνήλθε κεκμηκνία τὸ ὄρος, καὶ ἔφθασε εἰς τὸν ναόν. Εἰσέρχεται καὶ κεκλιμένην κεφαλὴν ἔντρομος, ἀλλὰ μὲ σταθερὰν ἀπόφασιν. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ ναοῦ ὑπάρχει τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος, τὸ βλέμμα αὐτοῦ πλήρης μεγαλείου φαίνεται παρακλυθῶν τὸ βέλος, ὅπερ ἡ χεὶρ ἔρριψε.

«Χαῖρε σὺ ἱερεῦ, εὐεργετικῆς θεότητος, χαίρετε ἀρχαῖοι βωμοί, ἐφ' ὧν τόσα δάκρυα τόσων χρόνων ἐχύθησαν—δέχθητε τὴν προσευχήν μου.....»

Ἦρ' αὖ ὅλην μένει ἰκέτης πρὸ τοῦ ἀγάλματος ἀκαταλήπτους λέξεις ψιθυρίζουσα, γονυκλινῆς καὶ δακρύουσα. Τί λέγει; οὐδεὶς ἀκούει. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς δὲν ἔζη πλέον ἐπὶ γῆς ἡ Σαπφὼ καὶ ἐγερεθεῖσα βαδίζει σφαλερῶς, καὶ συχνὰ σταματᾷ ἵν' ἀναπνεύσῃ, ὡσεὶ καὶ δύο μόνον βήματα ἦσαν κοπιώδης δι' αὐτὴν δρόμος. Οὕτω τὰ τελευταῖα τῆς ζωῆς βήματα εἶνε βραδέα καὶ δύσκολα παντί. Ἄν ὑφίσταται ἀκόμη ἐν αὐτῇ ἡ θερμουργὸς ἐκείνη μεγαλοφυΐα, ἡ Σαπφὼ αἰσθάνεται αὐτὴν διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ πόνου της. Πόσα αἰσθήματα, πόσαι ἰδέαι γόνιμοι σβέννυνται ἐν αὐτῷ. Ἐξ ὄλων τῶν ἐκτάκτων αὐτῆς ψυχικῶν οὐρανίων δώρων, ἡ δύναμις τοῦ πάσχειν, εἶνε ἡ μόνη, ἣν αἰσθάνεται ἀκόμη πλήρη. Οἴμοι! ἐξέλεξεν ἐπὶ τῆς γῆς τῶν πόθων αὐτῆς τὸ κέντρον καὶ ἡ καρδία της δὲν ἔχει ἄστυλον πλέον.

Φύγετε τοῦ νοδὸς αὐτῆς, φύγετε ἀναμνήσεις πατρίδος φίλης, καὶ στοργῆς καὶ φιλίας καὶ χαρᾶς· μὴ νέα ψευδῆ θέληγτρα ὑπόσχεσθε αὐτῷ· μὴ τοὺς πόθους αὐτῆς καὶ πάλιν ζωογονεῖτε, ἵνα τοὺς πόνους της ἐπαυξήσῃ. Μὴ εὐτυχίας αὐτῇ ἀναμνησέσθε, ἵνα μὴ κατὰ τοῦ πεπρωμένου ἀντιστρατευθῇ. Ἄλλ' οἱ ἐπιζῶντες, ἐπαυερχομένης τῆς ἀνοίξεως, ἐνθυμήθητε πόσον ἡγάπησε τὰ κάλλη αὐτῆς. Μὴ λησμονήτε τὰ ἄσματα αὐτῆς, ὅπου τὴν ψυχὴν της ἀπετύπωσε. — Ἔστι τέλος ἡ καρδία, ἣτις τοσοῦτον ἔπαλλε.

Ὁ ἄνεμος ταραττεῖ ἀγρίως τὴν θάλασσαν. Ἀκούετε τὸ κύμα θραυόμενον εἰς τοῦ βράχου τὰς μαύρας πέτρας; Διαρκῆς, ἄπαστος εἶνε ὁ γογγυσμὸς αὐτοῦ· μάτην, ὡς μαχητῆς τολμηρὸς ὀρμῶν πρῶτος εἰς ἔφοδον, τὸ κύμα ζητεῖ νὰ καλύψῃ τὴν κορυφὴν τῆς πέτρας· κρημνίζεται ἐκείθεν εὐθύς, καὶ μεταπί-

πτει εἰς τὰ κυματώδη ἄλλα πλήθη τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἀφρίζοντα. Εἰν' ἄσυλον ἀλκύνος ὁ βράχος οὗτος, μέλας, μελάντερος τῆς καλυπτούσης τὴν θάλασσαν νυκτός· εἰς τὸν πλέοντα πλησίον ἐκεῖ ναύτην ἢ ἡχῶ μόνον τὴν κραυγὴν θαλασσίου πτηνοῦ φέρει. Φρικώδης κρημνός, ἀπελπισία τοῦ ναυαγοῦ, ζηλοῦντος τὴν τύχην τῶν ἀπολεσθέντων συντρόφων του.

Ἦδη ἡ νύξ προέβη· ὁ ἥμισυς τῆς σελήνης δίσκος κρυπτόμενος ὀπισθεν παχέων νεφῶν, σχηματίζοντων ἀβύσσους ἀπυθμένους καὶ τέρατα καὶ κήτη εἰς τὸν οὐρανὸν, κλίνει πρὸς τὰ κύματα, ἐκ διαλειμμάτων φαινόμενος. Εἶνε νύξ, καθ' ἣν σφοδρὸς ἄνεμος πνέει, ἐπικίνδυνος εἰς τοὺς θαλασσοπορῶντας. Πλοῖον πλέον πρὸς τὴν Λευκάδα τὴν νύκτα ἐκείνην, ἐβρίβθη ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέρους τῆς νήσου, ἐπὶ τῶν βράχων κ' ἐθραύσθη. Εἰς δὲ μόνος τῶν ἐπιβατῶν παραδόξως ἡδυνήθη νὰ σωθῇ. Ἀτρόμητος οὗτος, ζητεῖ πλοιάριον ἕτερον καὶ ἐπιβαίνει αὐτοῦ, ἵνα ταχύτερον φθάσῃ εἰς τὸ ἀπότομον ἀκρωτήριο· πάντες παράφρονα τὸν ἐθεώρησαν.

Εἰν' ὁ Ἄλκαϊος, ὅστις μαθὼν τὴν φυγὴν τῆς Σαπφούς, δεινὰ ἐμάντευσε. Ἐκλαυσε πρὸ τοῦ Φάωνος, ἐμάλλαξε τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ συμπαραλαβὼν αὐτὸν ἀπέπλευσε πρὸς τὴν Λευκάδα. Ἄλλ' αἱ νύκτες ἐκεῖναι ἦσαν τρικυμιάδεις. Ναυαγὸς μόνος περισωθεὶς ὁ Ἄλκαϊος, εἶδε τὸν Φάωνα πρὸ αὐτοῦ ῥοφούμενον ὑπὸ κυμάτων ἀπηνῶν· δὲν ἐκλαυσε τὸν ἄπιστον, ἀλλὰ τρέχει νὰ σώσῃ τὴν Σαπφῶ.

Φάσμα λευκὸν εἰς κοίλωμα πέτρας κάθηται καὶ λύρας φθόγγοι ἀνεκφράστου μυστηρίου μιγνύονται μὲ τὸν ἦχον τῶν κυμάτων. Ὀλην τὴν νύκτα ἐκεῖ ἔμεινε ἡ Σαπφῶ. Καὶ ὅτε ἔδυσσε πλέον ἡ σελήνη καὶ ἀμυδρά τις λάμψις, προμήνυμ' αὐγῆς ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέρους τούρανοῦ φαίνεται, ἡ Σαπφῶ φθάν' εἰς τὸ χεῖλος τοῦ κρημοῦ. Εἰς τὴν ἀμυδρὰν θέαν τῆς μυστηριώδους ἐκτάσεως τῶν μυκωμένων κυμάτων, ἡ ἄμοιρος ἵσταται καταληφθεῖσα ὑπὸ τρόμον· στρέφει περίξ περίτρομον βλέμμα, θλίβει διὰ τῶν δύο χει-

ρῶν τὴν λύραν ἐπὶ τοῦ στήθους, ὥσει θέλουσα ἀπὸ ταύτης νὰ κρατηθῇ, πλησιάζει ἐτι προτείνουσα τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ χεῖλος, καὶ μὲ πάλλον στήθος, μὲ κάθιδρον μέτωπον μετρεῖ τὸ βάθος τῆς ἀβύσσου· βλέπει ὅτι τὰ κύματα ἔσκαψαν τὸ βάθος τῆς πέτρας· τὸ δ' ἀκρωτήριο ἐκτεινόμενον καὶ ὥσπερ κρεμάμενον ἐπὶ τῶν κυμάτων, ἐφαίνεται ὅτι ἔμελλε νὰ πέσῃ. Ἀπληστον καρφόνει τὸ βλέμμα εἰς τὸ βάθος τῆς ἀβύσσου, φρίττει. Κραυγὴν σύρει ὀδύνης, φέρει τὴν χλαμύδα τῆς καλύπτουσαν τὴν μορφὴν διὰ τῆς δεξιᾶς, κρατεῖ τὴν λύραν ἐπὶ τῆς καρδίας διὰ τῆς ἀριστερᾶς. Ἐν βῆμα ἔτι, καὶ πίπτει....

Προβαίνει ἀπὸ τοῦ παρακειμένου σκοπέλου ὀπισθεν πλοιάριον θαλασσοδάρτον μὲ ἐσχισμένον ἰστίον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. — Ὁ Ἄλκαϊος, εὕρισκει τὴν λύραν μόνην τῆς Σαπφούς ἐπιπλέουσαν ἄνω τῶν κυμάτων. ΙΩ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΥΛΟΣ. (*)

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

ΤΥΧΗ. — ΜΟΙΡΑΙ.

I

Αἱ περὶ Τύχης ἰδέαι τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων εἰσὶ συγκεχυμέναι καὶ σκοτειναί, κατὰ τὰς ἀτομικὰς ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐνὸς ἐκάστου ἰδέας διαπλατόμεναι. Ἡ Τύχη δὲν εἶναι θεότης, ἀλλ' ἰδανικὴ μᾶλλον ἰδέα τῶν τυχαίων συμβεβηκότων¹⁾, διὸ καὶ δὲν προσω-

(*) ΣΗΜ. ΠΑΡΘΕΝΩΝΟΣ. Ἡ προσαρτωμένη ὠρτία τῆς Σαπφούς εἰκὼν, παριστῶσα τὴν ποιήτριαν ἐν στιγμῇ βαθυτάτου πόνου, ἐλήφθη ἐξ ἀρχαίου ἀναγλύφου, δημοσιευθέντος ἐν τῇ πραγματείᾳ τοῦ Γερμανοῦ Οἰ. Jahn, περὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ποιητῶν κατὰ τὰς εἰκόνας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων (ueber griech. Dieter nach d. Vasenbilder.)

1) Πρβλ. Théotoky, Détails sur Corfou. σ. 50. «Le Destin, n'est ici (εἰς Κέρκυραν) autre chose que l'ordre; l'enchaînement des causes qui emporte une nécessité de l'événement. La loi mystérieuse qui conduit avec une sagesse céleste ce qui paraît fortuit et déréglé: en un mot la volonté de Dieu.»

ποποιείται ἐν τῇ δημώδει μυθολογίᾳ ¹.)

II

Τοῦναντίον οἱ μῦθοι περὶ Μοιρῶν, αἰτινες παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦσαν ἀπλῶς θεότητες ἔφοροι τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ θανάτου τῶν ἀνθρώπων, διετηρήθησαν μέχρι τοῦδε, ἐνωρὶς ὅμως ἀναμιχθέντες μὲ τούς ἀρχαίους περὶ Τύχης καὶ εἰμαρμένης.

Αἱ Μοῖραι εἰσὶν, ὡς πιστεύει ὁ λαὸς, τρεῖς τὸν ἀριθμὸν ²), ὅπως καὶ αἱ

1) Σπάνιζι εἰσὶν αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς προσωποποιεῖται ἡ Τύχη, ἀλλὰ καὶ κατ'αὐτάς ἢ ἢ προσωποποιεῖται δὲν φαίνεται καθαρά, ἢ συγγεῖται ἢ Τύχη πρὸς τὴν Μοῖραν οὕτως ἔντιμι τῶν περὶ μύθων τῆς συλλογῆς; Haha (τ. II σ. 230) ἢ τύχη ἐνός παιδός; περισταται ὑπὸ μορφῆν γράϊας; αὐτῆ, καὶ εἰς πολλά περισταται σύμβουλος καὶ βοηθός; αὐτῆ, ἀπερὸ ἀλλήλων; ὡς ἡ Μοῖρα ἐκάστον βασιλοπούλου ἢ ἥρωος; ἐν τοῖς λοιποῖς παραμύθιοις; ἐξ αὐ ὑποθέτομεν ὅτι ὁ ἐκ γάμοτος τοῦ λαοῦ γράϊας; τὸ παραμύθιον τ. 510 καὶ δόξ; αὐτῆ πῶ Haha, ἢ μὴ προσέξ; ἢ δι' ἄλλην τινα αἰτίαν, ἔγραψε Τύχη ἀντὶ νὰ γράψῃ Μοῖρα.—Ο Schimdt ἀναφέρει περὶ τῶν Ζακυνθίων καθ' ἣν ἡ Τύχη ἦν κόρη ἐνός παλαίου οὐ Ἑλλήνοσ; (Das Volksleben der Neugriechen τ. I σ. 221). Ο αὐτός συγγραφεὺς παρατηρεῖ ὅτι παραδόξως ἡ Τύχη, ὡς καὶ ἡ Μοῖρα, ὅτε μὲν ἐκλαμβάνεται ὡς γενική, Τύχη δὴλον ὅτι ὄλων τῶν ἀνθρώπων, ὅτε δὲ μερική, Τύχη ἐνός προσώπου (αὐτ.)· ἀλλὰ τοῦτο δ. κριολογεῖται, διότι Τύχη ἢ λέγων ὁ λαός τῆς Ἑλλάδος ἐνοσεῖ τὴν σύμπτωσιν εὐτυχῶν ἢ ἀτυχῶν περιστάσεων.—Ο Schimdt συνέλεξεν ἐν τῇ αὐτῇ συγγράμματι του (σ. 221) τὰ χωρία τῶν δημοτικῶν ἄσματων, προομιῶν κλπ., ἐν οἷς μνημονεύεται ἡ Τύχη· ταῦτα δὲ παραθέτομεν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα ὅπως ὁ ἀναγνώστης ἐνοήσῃ ὅπως σαφέστερον τὰς περὶ Τύχης ιδέας τοῦ λαοῦ: «Τὸν ἀγαπάει ἡ Τύχη»· «ὅτι καὶ ἐν πάρ τὸν ἀκολουθαίει ἡ Τύχη» (Δημώδεις φράσεις Ἀρχαίως). «Τὴν Τύχη παρεκάλει.» (Ἰατροῦ, Συλλ. δημοτ. ἄσμ. σ. 35)· «ἡ Τύχη τῆς βοήθησε.» (αὐτ. σ. 49)· «Ἐύχριστέ σ; Τύχη μου, ποῦ μ' ἔκτισες τὴν γὰρ.» (Passow carmina popularia σ. 516)· «ἐσὺ κάθησαι καὶ ἡ Τύχη σου δουλεύει.» (Ἀραβαντιν., Παροιμιαστ. σ. 447, ἀρ. 1633).—Ο Βερρέττς, Συλλογὴ παροιμιῶν σ. 72 καὶ ὁ Βενιζέλος, Παροιμ. δημώδ. σ. 83 ἀντὶ Τύχη, ἔχουσι Μοῖρα).—πρόβλ. καὶ Κοραῆ, Ἄτακτα, τ. II σ. 99.

2) Fauriel, Ghants populaires de la Grèce. t. I p. LXXXIII—IV. «Les trois parques étant un symbole à la fois très pittoresque et

Μοῖραι τῶν ἀρχαίων ¹), καὶ αἱ Fées ἢ Elfen τῶν λαῶν τῆς δυτικῆς καὶ βορείου Εὐρώπης ².) Εἰς τὰ παραμύθια περισταται πάντοτε σχεδὸν ὑπὸ τὴν μορφῆν γράϊας, μαυροφορεμένης κατὰ τι πέλοποννησιακὸν παραμύθιον ³.) Κατοικοῦσι δὲ εἰς ὄρος ἀπότομον, τὸ ὅπολον οὐδεὶς, ἐκτὸς γράϊῶν τινῶν μαγισσῶν, γνωρίζει ⁴.) δ. ἀ τοῦτο δημοτικὸν τι ἄσμα λέγει:

Θέλω νὰ πάγω 'ς τὸ βουνὸ τὴν Μοῖρά μου νὰ κρά-
[ξω ὅ.]

Ἐν τινι ἐπωδῇ, δι' ἣς αἱ ἐπιθυμοῦσαι νὰ ὑπανδρευθῶσι νεάνιδες ἐπικαλοῦνται τὰς Μοῖρας, ἀναφέρεται ὡς κατοικία τῶν Μοιρῶν ὁ Ὀλυμπος ὁ Κόροιβος τὰ τρία ἄκρα τ' οὐρανοῦ· ὅ ἴσως διότι καὶ οἱ ἀρχαῖοι κατοικίαν αὐτῶν τὸν Ὀλυμπον ὁμοίως ὑπέθετον ⁵.) Ἐπίσης καὶ ὁ Βύρων πλάττει ὅτι αἱ Μοῖραι, αἱ τὰ τοῦ ἀνθρώπου γένους διέπουσαι, κατοικοῦσιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους τῆς Παρθένου (Jungfrau) τῶν Ἀλπεων ⁶.) Καὶ εἰς σπήλαια δὲ κατοικοῦσιν αἱ Μοῖραι, κατὰ τὰς δημώδεις

très simple de l'un des phénomènes les plus généraux de la nature, peut-être n'est-il pas étonnant qu'il ait survécu dans l'imagination des Grecs, à l'ensemble du système de mythologie dont il émane.» — Βλ. καὶ κατωτέρω πολλαχῶς.

1) Ἱστοδ., Θεογον. 217 κς. 904.—Ἀπολλοδωρ., Α. γ. I.—Πλάτων., Πολιτ. X § 13. σ. 228 ed. Bekker.—Cf. F. A. Maercker, Das Princip des Bösen nach den Begriffen der Griechen σ. 262.

2) Grimm, Deutsche Mythologie τ. I σ. 376 κς. 382 κς.—Maurry, Les fées au moyen âge p. 30.—Περὶ τῶν Elfen τῆς Ἰρλανδίας τριῶν νομιζομένων βλ. Crofton Croker, Fairy legends and traditions of the south of Ireland. III σ. 203 κς.—Maurry, I. c. p. 32.

3) Νεοελληνικά ἀνάλεκτα τ. I σ. 48.

4) Βλ. τὸ παραμύθιον ὅπερ ἐδημοσιεύσαμεν ἐν Πανόρωσ; τ. XVII σ. 400 (1866) καὶ ὅπερ καὶ κατωτέρω παραθέτομεν.

5) Tomaseo, Canti popolari t. III p. 44.—Passow, Carmina popularia. σ. 523.

6) Κατωτέρω γίνεταὶ ἐκτενὴς λόγος περὶ τῆς ἐπιφθῆς ταύτης.

7) Εὐρυπιδ., Πελ. ἀποστ. 623 ed. Nauck: «κλύετ', ὦ Μοῖραι, Διὸς αἴτε παρὰ θρόνου ἀγγελάτω θεῶν ἐξόμεναί.»—Schimdt, I. c. I. 211.

8) Byron, Manfred, act. II. sc. 3.

δοξασίας¹⁾, ὅπως καὶ παρ' ἀρχαίους ὑπετίθεντο τὰ σπήλαια ὡς κατοικίαι τῶν Μοιρῶν²⁾ καὶ ἄλλων ἐπιγεῖων θεοτήτων³⁾.

Αἱ Μοῖραι θεωροῦνται ἔφοροι τῶν γεννήσεων, καὶ τῶν τοκετῶν· οὕτω καὶ αἱ Μοῖραι τῶν ἀρχαίων παρίσταντο εἰς τοὺς τοκετοὺς⁴⁾, καὶ αἱ Γέες τοῦ μεσαιῶνος⁵⁾, αἵτινες πλείστας ὁμοιότητες πρὸς τὰς Μοῖρας παρουσιάζουσι. Τανῦν τὴν τρίτην, μετὰ τὴν γέννησιν ἐκάστου βρέφους, νύκτα, ἔρχονται αἱ Μοῖραι, αἵτινες μοιραίνουσι αὐτὸ, ἥτοι ὀρίζουσι καὶ καταγράφουσι τὰς τύχας καὶ τὰ συμβεβηκότα, ὅσα καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τοῦ βίου του θά ὑποστῆ⁶⁾.

1) Théotoky, Détails sur Corfou p. 124. «Une croyance plus uniforme est celle relative aux Moires (Parques). Elles habitent un antre, d'où elles volent partout arrêter la carrière du sort irrévocable des mortels, qu'elles leur distribuent la troisième soirée après leur naissance.»—Πλείστορα περὶ τῶν σπηλαίων, ἐν οἷς κατοικοῦσι Μοῖραι βλ. κατωτέρω ἐν τοῖς περὶ τῶν εἰς τὰς Μοῖρας ἐπικληθέντων καὶ ἐπιφθῶν.

2) Πρὸς. Ὁρφικ. ὕμν. ΝΘ (NH) 1 κς. — Schmidt, l. c. I σ. 211.

3) Βλ. τῆς ἡμέτερας Μελέτης κτλ. τ. I σ. 82.

4) Ovid., Metamorph. VIII, 454. Trist. V. 3. 25.—Tibull., I 8 I 4. V. 3.—Horat., Carm. secul. 25.—Catull., LXIV 306.—Πινδ. Ὀλυμπ. IA. 65.—Ἄντων. Διβεργλ., Μεταμορφ. 2.—Πρὸς. Visconti, Museo Pio Clementino IV. tav. 34.

5) Maury, Les fées au moyen âge. p. 29.

6) Χαρισίου Μεγδανός, Ἠθικοὶ χαρακτήρες. 1818. σ. 264. «Ἀκόμα λέγει (ὁ δαισιδαίμων) καὶ διὰ τὰς Μοῖρας, ὅτι εἶναι τρεῖς, (κατὰ τοὺς μύθους), καὶ ἀοράτως νὰ παρουσιάζονται μετ' ἄλληλα γυναικῶν εἰς τὰ βρέφη καὶ νὰ τὰ μοιράζωσι τὴν τρίτην νύκτα τῆς γεννήσεως των καὶ νὰ καταγράφωσι τὰς τύχας των εἰς τὸν βίον.» —J. J. Ampère, ἐν Revue des Deux Mondes 1 Ἰουλ. 1844 σ. 40. «Les Grecs croient aux Parques et les appellent de leur ancien nom Moires. Trois jours après la naissance d'un enfant on prépare un festin pour elles.»—Εἰς τὰ πλείστορα τῆς Ἑλλάδος μέρη μοιραίνουσι νῆ Μοῖραις λέγουσι τοῦτο (Σακελλαρίου, Κυπριακά τ. Γ' σ. 344.—Passow, σ. 542, σ. 542) ἀλλαχοῦ, πρὸ πάντων δ' εἰς τὰς νήσους, μοιράζουσι (Βαλλήνας, ἐν Ἐφημ. Φιλομαθ. 1861 σ. 1875.—Μεγδανός.—Ἐρατώ), ἐν δὲ Ἀράχωβῃ μοιρώνουσι καὶ μοίρωμα τὴ

Ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἡ πέμπτη μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέρα εἶναι ἰδίως ἀφιερωμένη εἰς τὰς Μοῖρας. «Αὔται ἔρχονται τότε, διηγεῖται ἡ κυρία Dora d' Istria, νὰ καταπαύσωσι τὸν πυρετὸν τοῦ γάλακτος· ὅθεν καὶ ἡ πτωχοτάτη καλύβη ἐορτάζει τὴν ἔλευσιν αὐτῶν, προσέχουσι δὲ πολλὴ μὴ καταληφθῆ μόνη ἡ λεχώ. Ἐπειτα φοβοῦνται μήπως αἱ Μοῖραι, γηραιαὶ καὶ ὀργίλαι κόραι, φθονοῦσαι τὴν τύχην αὐτῆς τὴν στραγγαλίσωσιν¹⁾. Ἐν Κάσσω δὲ τοῦ Αἰγαίου πελάγους μεθ' ἡμέρας ἑπτὰ ὅτε καὶ τὰ καλούμενα ἐφ' τὰ τελοῦνται, νομίζουσιν ὅτι κατέρχονται αἱ Μοῖραι. «Κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην, γράφει τις περὶ τῶν ἐθίμων τούτων τὸν λόγον ποιούμενος, ἡ μαῖα δένει τὴν κοῦνζαν. Ἀναρτᾷ δὴλον ὅτι λαχούριον δεδεμένον διὰ τῆς ζώνης τοῦ πατρὸς, μεταξὺ δύο ξύλων. Καὶ ἀφ' οὗ ἐναποθέσῃ τὸ βρέφος εἰς τὴν αἰῶραν ταύτην, λαμβάνει θυμιατήριον, δι' οὗ θυμιά τὴν μητέρα, τὸ βρέφος καὶ τὸν οἶκον, ἐκφωνοῦσα: «ὦ Μοῖραι τῶν Μοιράων, ἔρχεσθε νὰ καλομοιράσετε τῆς δεῖνα τὸ παιδί, καὶ νὰ τοῦ χαρίσετε τὴν Ἀλεξάνδρα μετὰ ἀλώνια, τὴν θάλασσαν μετὰ καράβια καὶ τὴν πόλιν μετὰ δεινὰ μάντια.» Μετὰ δὲ τὴν ἐπίκλησιν τῶν Μοιρῶν ἐπιτίθενται ἐπὶ τοῦ βρέφους τὰ πολυτιμώτερα τῶν φορεμάτων, τοῦ πατρὸς μὲν ἀνῆναι ἄρβρον, τῆς δὲ μητρὸς, ἀνῆναι θῆλυ. πρᾶξις. (Schmidt, Das Volksleben der Neugriechen I. σ. 212).¹⁾

1) Dora d' Istria, Les femmes en Orient livr. V. ἐφ. 6 τ. I σ. 327. Μετάφρ. Αἰμιλ. Σκουζέ. — Poucheville, Voyage en Grèce. 1827. t. VI p. 160 «on célèbre au cinquième jour de l'accouchement, l'Amphidromie, qui est maintenant appelé la visite des mères. La plus pauvre cabane prend alors un air de fête pour recevoir les bonnes demoiselles, qu'on ne voit jamais, quoiqu'elles emportent l'affaire de lait de l'accouchée, ἐλικῶνα (γρ. λεχώνα). Malgré cette attentive bonté, il faut se garder de la laisser scule, dans la crainte qu'elles ne lui tordent le col; car ces fées, quoique débonnaires, étant des vierges surannées, envient aux femmes le bonheur d'être mères.»

»Περὶ λύχνων ἀφὰς τίθεται ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας τράπεζα, καὶ ἐπ' αὐτῆς τρία βαρέα κουλούρια, καλούμενα μινούρια (μονογύρια), ἐν μέσῳ δὲ τῆς τραπέζης ἐπιτίθεται λεκάνη πλήρης μέλιτος, καὶ εἰς τὰ χεῖλη αὐτῆς κολλῶνται τρεῖς νεόπλαστοι λαμπάδες. Πᾶσα δὲ ἡ ἐπιφάνεια τῆς τραπέζης καλύπτεται διὰ τρωγαλίων. Προσκληθέντων δὲ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων, ἀνάπτουν αἱ λαμπάδες, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἀφιεροῦται εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἡ δὲ εἰς τὴν Θεοτόκον, καὶ ἡ τρίτη εἰς τὸν Πρόδρομον. Σιωπῇ ἐπικρατεῖ βαθεῖα, καὶ μόνου φωνῆ ἀθώου παιδὸς διακόπτει αὐτήν, τὸ σύμβολον τῆς πίστεως ἀναγινώσκεται τρίς, προστάτης δὲ τοῦ νεογνοῦ κηρύσσεται ὁ ἅγιος οὗ ἡ λαμπὰς καλεῖται πρώτη.¹⁾

1) Βλ. καὶ Pouqueville, Voyage en Grèce t. VI p. 460. «Les personnes riches allument douze cierges d'égal poids et d'égale grandeur devant les images de douze saints, et celui qui dure le dernier indique le patron auquel l'enfant doit être voué.» Βλ. καὶ Παχυμέρ., Ἀνῶρον. Γ'. 32. (t. II p. 276-277. Bonn) «Ἐλύπει τῷ βασιλεῖ παίδων θηλεῶν ἀποβολὴ πρὶν καλῶς καὶ φανῆσαι, καὶ τοῦτο ἐπιδοσι καὶ τρισὶ παιτὶ γέγονεν.» Ἐπειδὴ καὶ ἡ νεῆνις αὕτη ἀπεγεννᾶτο καὶ φόβος δαιμόνιος ἦν καὶ περὶ αὐτῆ, τῶν τε γυναικῶν ἐμπείρων ἕνα δὲ καὶ σεμνῶν, βουλήν εισάγει, πλὴν τὴν συνήθη πολλοῖς, καθ' ἣν δὲ καὶ σώζοντο τὰ γεννήματα. Καὶ ἡ βουλή, εἰκόνας τῶν προύχοντων ἐν ἀποστόλοις δώδεκα στήσαντας κηρὸς ἰσομήκεις τε καὶ ἰσοστάθμοις καὶ ἕμ' ἡμίμενους· ἀν' ἐκάστην πῆξασθαι, καὶ ὑπὲρ τοῦ νεοστὶ γεννηθέντος ἰκετεύειν ψάλλοντας, ἐπέχονται τὴν εὐχὴν μέχρι καὶ αὐτῆς δὴ τῆς ἐκ τοῦ πυρὸς τῶν κηρῶν ἀπανήσεως, καὶ ἐπ' οὗ δὴ ὁ περιγεγόμενος τῶν ἄλλων τῶς ἀφανισθέντων ἔσται, τοῦτον καὶ τοῦνομα τῷ ἀρτιγενεῖ τίθεσθαι τοῦ περιεῖναι κάκεινο φυλαττόμενον ἕνεκα. Ὁ δὲ καὶ γέγονε τότε βασιλέως προστάξαντος, καὶ τῷ Σίμωνι ὁ κηρὸς ἐνελέλειπτο, καὶ Σιμωνίς ἡ ἀρτιγενῆς πάρωνόμως ἐκλήθη, τὴν ὀνομασίαν τοῦ ἀποστόλου εἰς φυλακὴν φέρουσα.» Βλ. καὶ Χρυσόστομ., Ὁμιλ. ΙΒ'. κερ. ζ' εἰς τὴν ἀπὸς Κορινθίους ἐπιστολὴν (Patrologiae series Graeca ed. Migne. t. . . col. . .) «Καὶ γὰρ ἦνίκα ἂν καλεῖσθαι τὸ παιδίον θεόν, ἀφέντες ἀπὸ τῶν ἁγίων αὐτὸ καλεῖν, ὡς οἱ παλαιοὶ τὸ πρῶτον ἐποίησαν, λύχνους ἄψαντες καὶ ὀνόματα αὐτοῖς ἐπιθέντες, τῷ διαρκέσαντι μέχρι πολλοῦ τὸ παιδίον ποιοῦσιν ὁμῶνυμον, ἐντεῦθεν πολλὸν αὐτὸ στοχαζόμενοι βιώσασαι χρόνον.»

Αἱ Μοῖραι τότε κατέρχονται ἀόρατοι καὶ καλομοιράζουσι τὸ τέκνον, λαμβάνουσαι καὶ κάτι τι ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἧς ἡ ἐπιφάνεια καλύπτεται ἅπασα, ἵνα μὴ αὐταὶ ῥίψασαι τὰς χεῖρας αὐτῶν εὐρωσι κενὸν καὶ δυσареστηθῶσι.»¹⁾

Τοῦ τοιοῦτου συμποσίου, τελουμένου πρὸς τιμὴν τῶν Μοιρῶν, τῶν ὀριζουσῶν τὰς τυχὰς τοῦ νεογνοῦ, γίνεται λόγος καὶ ἔν τιτι παραμυθίῳ, δημοσιευθέντι ἐν τῇ ὑπὸ Εὐλαμπίου συλλογῇ δημοικῶν ἀσμάτων. «Τὴν τρίτην νύχτα μετὰ τῆς γέννησίν τῆς ἔπρεπε νᾶρθουν ἡ Μοῖραις νὰ τήνε μοιράνουν. Ἡ μητέρα δὲν ἐκοιμούτανε· ἐπρόσμενε νὰκούσῃ τί εὐχαῖς θὰ δώσουνε τῆς κόρης τῆς ἡ Μοῖραις. Ὅτι τσακίσανε τὰ μεσάνυχτα, νὰ κ' ἡ Μοῖραις κ' ἔρχονται. Ἐκαθίσανε ἔς τὸ τραπέζι, ὅπου γι' αὐταῖς εἶχ' ἐτοιμάσει ὁ πατέρας τῆς νεογεννημένης κόρης. πρῶτα ἐφάγανε, ἔπειτα ἐδοκιμάσανε τὸ κρασί, καὶ τὸ ἤϋρανε πολὺ καλὸ· ὕστερα ἀρχίσανε νὰ εὐχῶνται τὸ μωρὸ, κάθε μιὰ μὲ τὴν ἀράδα τῆς. Ἡ πρώτη εἶπε: Τῆς χαρίζω κάλλη ἀγγελικά· ἡ δευτέρα: Σὰ γελᾶ, δυὸ δροσερὰ τριαντάφυλλα νὰ πέφτουν ἀπὸ τὰ μάγουλά τῆς· ἡ τρίτη: Σὰ ν κλαίῃ νὰ τρέχουν μαργαριτάρζ' ἀπὸ τὰ μάτια τῆς.²⁾ Ἐπειτα καὶ ἡ τρεῖς σύμφωναις, ἀφήσανε καὶ χάρισμα γιὰ τὴν νεογεννημένη κόρη ἕνα δαχτυλίδι, ὅπου ἡ πέτρας του ἐφέγγανε, ἡ σὰ φλόγα λαμπερῇ, τ' ἀπιθώσανε ἔς τὸ τραπέζι, κ' ἐμουρμούρισαν αὐτὰ τὰ λόγια: Νὰ τήνε φυλάγει ἀπὸ κάθε κακὸ, καὶ ἔγιναν ἄφανται. Ἡ μητέρα ὅλα τὰκούσεν· ὅταν ἔφυγαν ἡ Μοῖραις, ἔφεξεν ὅλη ἡ καλύβα, ἴσάν νὰ καιοῦντανε πλῆθος λυχναρία.»³⁾—Μετὰ τὴν

1) Ἐρατῶ (περιοδικὸν σύγγραμμα Ἀθηνῶν) 1861. τ. I. σ. 80—81.—Cf. Théotoky, Détails sur Corfou p. 124. «on place constamment à côté du nouveau-né du vin, trois tranches de pain, des dragées et de l'or» βλ. καὶ Pouqueville l. c.

2) Βλ. τῆς ἡμετέρας Μελέτης κτλ. τ. I. σ. 99.

3) Εὐλαμπίου, ὁ Ἀμάραντος σ. 96.—Ὅταν

τελετήν ταύτην, φέρουσι, κατὰ τὸν περιγηγῆτην Henri Mathieu, τὸ βρέφος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔνθα τὸ βαπτίζουσι, ¹⁾ ὅπερ ὁμως δὲν εἶναι ἀληθές, διότι ἐν Ἑλλάδι δὲν βαπτίζουσι τὰ νήπια, πρὶν ἢ παρέλθωσι τεσσαράκοντα ἀπὸ τῆς γεννησέως τῶν ἡμέραι, ἐκτὸς ἂν τυγχάνωσιν ὄντα ἀσθενῆ, καὶ ὑπάρχη κίνδυνος μὴ ἀβάπτιστα ἀποθάνωσιν.

Ἐκτὸς δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐν Βρετανίᾳ τῆς Γαλλίας εὐτρεπίζουσι συμπόσιον εἰς δωμάτιον παρακείμενον τῷ τῆς λεχοῦς, διὰ τὰς Fées, αἵτινες ὀρίζουσι τὴν τύχην τοῦ νηπίου. ²⁾

Ἡ δοξασία ὅτι αἱ Μοῖραι κατὰ τὴν γέννησιν ἐκάστου ὀρίζουσι τὸ μέλλον του, ὑπῆρχε καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὡς ἐξάγομεν ἐκ τοῦ ἐπομένου χωρίου τοῦ Ἀπολλοδώρου. «Τοῦ Μελεάγρου ὄντος ἡμερῶν ἐπτὰ παραγενομένης τὰς

εἰς τὸ παιδίον δωρῶσιν αἱ Μοῖραι ὅλα τὰ πλεονεκτήματα λέγεται ὅτι τὸ στολίζουσι μὲ ὄλας τὰς χάριτας.—Βλ. καὶ Βικεντίου Κορνάρου, Ἐρωτοκρίτου. Α'. σ. 40. (Ἐνετίησι 1737).

Μ' ὄλαις τὰς χάριαι, ἔ' οὐρανὸς καὶ τ' ἄστρη
[ἐγεννήσαν,
μ' ὄλαις τὸν ἐμοιράνασι, μ' ὄλαις τὸν ἐστολισαν.

1) H. Mathieu, La Turquie et ses différents peuples t. II p. 410. «Quelques jours après la naissance de l'enfant, on s'occupe de la réception des quatre (sic) mires ou bonnes fées qui doivent lui faire des dons. On orne à cet effet la chambre des tapis les plus beaux et des fleurs les plus odoriférantes; on pare le berceau de toutes les richesses de la famille, et les précautions les plus minutieuses sont prises pour que rien ne vienne heurter les invisibles, que l'on attend. Tout se trouvant bien rangé, chacun s'assied sur les divans et reste immobile pendant les sept minutes que les fées sont presumées être auprès le berceau. La cérémonie achevée, on présente l'enfant à l'église pour lui faire administré le baptême.»

2) Maury, Les fées au moyen âge. p. 34.—Collin de Plancy, Dictionnaire infernal 1825. t. III p. 26. «A la naissance de leurs enfants les Bretons avaient grand soin de dresser, dans une chambre écartée, une table abondamment servie, avec trois couverts, afin d'engager les mères, ou fées à leur être favorables, à les honorer de leur visite, et à douer le nouveau-né de quelques qualités heureuses.»

Μοίρας φασὶν εἰπεῖν τότε τελευτήσειν Μελεάγρον, ὅταν ὁ καιόμενος ἐπὶ τῆς ἐσχάρας δαλὸς κατακαῆ. Τοῦτο ἀκούσασα τὸν δαλὸν ἀνείλετο Ἀθαία καὶ κατέθετο εἰς λάρνακα» ¹⁾ Ἐκ τούτου βλέπομεν ὅτι κατὰ τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, ὅπως καὶ ἐν Κάσσω, ἐνομιζέτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὅτι αἱ Μοῖραι ὄριζον τὰ κατὰ τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ οἱ Ἀλβανοὶ προσέτι δοξάζουσι ὅτι κατὰ τὴν τρίτην μετὰ τὴν γέννησιν τῶν παιδίων νύκτα τρεῖς ἀόρατοι γυναῖκες ἐπιφαίνονται ἐπὶ τῆς κοιτίδος αὐτῶν καὶ ὀρίζουσι τὴν μοῖράν των. ²⁾ Ἐπίσης καὶ οἱ Σλάβοι· ἐν τινι σλαβικῷ παραμυθίῳ αἱ τρεῖς Μοῖραι (Soudicki) ἐπιφαίνονται ὡς γραιαὶ λευχεῖμορες εἰς τὴν καλύβην πτωχοῦ ἀνθρακέως, οὗ ἡ σύζυγος ἔτεκεν ἄρβεν, καὶ ἀνημένην λαμπάδα ἀνὰ χεῖρας κρατοῦσαι, προλέγουσι, μοιραίνουσαι τὸ νεογνὸν, ὅτι θα λάβῃ σύζυγον τὴν κόρην τοῦ βασιλέως, ὅστις κατὰ τύχην ἐξενίξετο κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην παρὰ τῷ ἀνθρακεῖ, καὶ ἡ πρόόρησις ἐξεπληρώθη, καίπερ μεγάλας προσπαθείας καταβαλόντος τοῦ βασιλέως πρὸς ἐξαφάνισιν τοῦ παιδίου. ³⁾ Κατὰ τοὺς Σκανδιναvoὺς, ἡ Μοῖρα Huldelse ἐπιφαίνεται εἰς τινὰς λεχοῦς καὶ προλέγει τὴν μοῖραν τῶν παιδίων ⁴⁾ Ὡσαύτως καὶ αἱ volas ἢ valas (ἀναλογοῦσαι πρὸς τὰς ἡμετέρας Νεράιδας), προέλεγον τὴν τύχην τῶν γεννωμένων τέκνων ἐπισήμων οἰκογενειῶν, εἰς τὴν κοιτίδα των προσερχόμεναι ⁵⁾ αὐταὶ παρενρέθησαν καὶ κατὰ

1) Ἀπολλοδώρ., Α. ἡ. 2 βλ. καὶ ἡ 3.—«Ἀλθία δὲ λυπηθεῖσα ἐπὶ τῇ τῶν ἀδελφῶν ἀπωλείᾳ τὸν δαλὸν ἤψε, καὶ ὁ Μελεάγρος ἐξαίφνης ἀπέθανε.» Βλ. καὶ Preller, Griech. Mytholog. τ. II. σ. 207.

2) Hahn, Albanesische Studien. τ. I σ. 148.—Dora d'Istria, Les femmes en Orient. livr. IV, ep. 4.—κζλοῦνται φατίτες, πρὸς ὃ πρὸδ. τὸ λατίν. Fata, ἐξ οὗ καὶ τὸ Fée.

3) Chodzko, Contes Slaves. p. 33 κς.—Πρὸδ. καὶ ἑλληνικὸν τι παραμύθιον παρὰ Hahn, Griechische Märchen. τ. I σ. 161—163.

4) Afzélius, Volkssagen und Volkslieder aus Schwedens. τ. I σ. 62.—(γερμανικῆ μετάφρασις; Ungewitter).

5) Bergmann, Poèmes islandais. p. 157.—

τὴν νύκτα τῆς γεννήσεως Ὀγιέρου τοῦ Δανου, ὅπως προσφέρωσιν αὐτῷ διάφορον ἐκάστη δῶρου¹). Αἱ Νόρναι ἐπίσης παρουσιάσθησαν ὅταν ἡ βασίλισσα τῆς Δανίας Borghilda ἐγέννησε τὸν Thelg, καὶ προανήγγειλον τὸ ἔνδοξον αὐτοῦ μέλλον²). Μία Μοῖρα, κατ' ἄλλην σουηδικὴν παράδοσιν, ὑπεσχέθη νὰ καταστήσῃ εὐτυχῆ τὸν υἱὸν χωρικοῦ τιωδ, καὶ κατάρθοσε νὰ τὸν νυμφεύσῃ μὲ τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως.³)

Τὴν δὲ εἰμαρμένην τῶν ἀνθρώπων, ἣν οὕτως ὀρίζουσι, γράφουσιν αἱ Μοῖραι, ὡς συνηθέστερον νομίζεται, ἐπὶ τοῦ μετώπου (κοῦτελο) τοῦ παιδός⁴). εἷς τινα μέρη νομίζουσιν ὅτι αἱ Μοῖραι γράφουσι τὴν τύχην τοῦ νηπίου ἐπὶ τῆς ρινὸς αὐτοῦ, καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς ἀναφύμενα τυχὸν ἐξανθήματα καλοῦσι γραψίματα τῶν Μοιρῶν, ὡς οἱ κάτοικοι τῆς Ἀραχώβης, οἵτινες μοῖρωμα τῶν Μοιρῶν ἀποκαλοῦσιν ὁμοίως τὰ ἐπὶ τοῦ μετώπου παρουσιαζόμενα ἐξανθήματα⁵), ἀλλαχοῦ πάλιν γραψί-

Grenville Pigot, A manual of Scandinavian mythology. p. 353.—Maury, Les fées du moyen âge. p. 31.

1) Leroux de Liney, Introduction au livre des légendes. p. 179.—Ὅτι ἐκάστη Μοῖρα ἰδίαιτερον ὄνρον ποιεῖ καὶ παρ' ἑμὲν νομίζεται (βλ. τὸ ἀνωτέρω παραθετὸν ἀπόσπασμα τοῦ παρ' Ἐυλαμπῶ παραμυθίου). Ὁ Schimdt (I σ. 212) ἀναφέρει καὶ τὸ ἔξῃς περὶ Μελεάγρου ὁμοίον χωρίον τοῦ Ὑγίνου (fab. 171) «Clotho dixit eum generosum futurum, Lachesis fortem, Atropos titionem ardentem adspexit in foco et ait: κτλ.»

2) Edda Soemundar. Hins Froda. Hafniae 1818. τ. II σ. 16

3) Afzelius, ἐνθ. ἀν. τ. I. σ. 344.

4) Passow, Carmina popularia Graeciae recentioris p. 620. «Graeci fatum hominem credunt ex die natali fatum accepisse, quod sub fronte scriptum sit.»—Schmidt, Das Volksleben der Neugriechen. τ. I. σ. 212—213. «Auch in Arachoba glaubt man, das die Mæren am Körper des Kindes, zumeist auf seiner Stirne, ein Merkmal ihres geheimnissvollen Spruches hinterlassen, und wenn die Frauen zufällig einen Fleck auf derselben finden, so beziehen sie ihn darauf und hüten sich, ihn abzuwaschen; sie pflegen denselben τὸ μοῖρωμα τῶν Μοιρῶν νὰ nennen.»

5) Schimdt, ἐνθ. ἀν. τ. 212.

ματα τοῦ Θεοῦ καλοῦσι τὰς ῥαφὰς τῶν κρανίων, διότι λέγουσιν ὅτι ὁ Θεὸς γράφει ταῦτα, τὴν μοῖραν τῶν ἀνθρώπων ὀρίζων.

Ἐκ τούτου ἐπεκράτησε νὰ λέγουσι ἔτσι μοῦ ἦταν γραφτὸ, ἦτον γραφτὸ μου¹), ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον αἶσα γὰρ οὕτως ἐστὶν (Ἡσιόδ. θεογον. 345) ἀλλὰ μοιριδίον ἦν (Πίνδαρος) sicerat in fatis²) κλπ. Γραφτὸ δὲ καὶ γραμμένον ἐκάστου ἀνθρώπου λέγοντες κατήχησε νὰ ἐννοῶσι τὴν πεπρωμένην αἰτοῦ³), μοιρογράψιμα δὲ, κατὰ τὸν Κοραῆν⁴), λέγεται «ὅ,τι αἱ Μοῖραι ἔγραψαν ἡ ἀπεφάσισαν περὶ τῆς ζωῆς ἢ διαγωγῆς ἀνθρώπων τιωδ.» Ἐντεῦθεν καὶ αἱ παροιμίαι: «Ὅ,τι μέλλει δὲ ξεμελλει, κί' ὅ,τι γράφει δὲ ξεγράφει⁵.) Τὰ γράφει Μοῖρα, δὲ ξεγράφει χεῖρα⁶.) Τ' ἄχ' (τὰ ἔχει, ἐκεῖνα ἂ ἔχει) ἢ Μοῖρα μου γραμμένα δὲν παρέρχεται κἀνένα⁷.) Τ' ἄχ' ἢ Μοῖρα 'ς τὸ χαρτί, πελέκι δὲν τὰ κόβει⁸.) Ποῦ γράψ' ὁ Θιζὸς ξεβράκωτο, ποτὲ βρακὶ δὲ βάνει⁹.) Πλεῖστοι λαοὶ πιστεύουσιν ὅτι αἱ τύχαι τῶν ἀνθρώπων εἰσὶ γεγραμμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, κατωτέρω δὲ ἐν τοῖς περὶ Διαβόλου καὶ Ἀγγέλου φύλακος τῆς τοῦ ἀνθρώπου ζωῆς, θέλομεν ἐξετάσει ἐτέρας ὁμοίας δοξασίας. Ἐνταῦθα, ἐκ τοῦ Λειμῶνος τοῦ μοναχοῦ Ἰωάννου τοῦ Μόσχου, παραθέτομεν τὸ

1) Schmidt, αὐτ. σ. 215. — Βλ. καὶ Διανοτράγουδα 1868 σ. 164.

Τῆς τύχης μ' ἦτανε γραφτὸ νὰμπῶ 'ς τὸν ἔρωτά [σου.

2) Ovid., Fast. I, 481.

3) Schmidt, αὐτ.—Σκαρλάτ. Βυζαντ., Λεξικόν τῆς καθ' ἡμᾶς ἑλλην. λ. Γραφτὸ.—Πανδώρα XII σ. 452.

4) Κοραῆς Ἄτακτα τ. II σ. 254.

5) Βενιζέλου, Παροιμίαι δημῶδεις. 1867 σ. 239.

6) αὐτ. σ. 262.

7) αὐτ. σ. 295.

8) Βερέττα, Συλλογὴ παροιμιῶν σ. 57.—Βενιζέλλ., σ. 296.

9) Βενιζέλλ., σ. 262.

ἀκόλουθον χωρίον, ἐξ οὗ δύναται τις νὰ μάθῃ τὰς περὶ τῶν δοξασιῶν τούτων ιδέας τῶν πρώτων χριστιανῶν καὶ μοναχῶν, διότι ὁ Μόσχος ἔζησε κατὰ τὸν Θ'. αἰῶνα. «Διηγῆσατο ἡμῖν τις φιλόχριστος περὶ Ἀναστασίου τοῦ βασιλέως ὅτι, μετὰ τὸ καθελεῖν Εὐφῆμιον καὶ Μακεδόνιον τοὺς πατριάρχας Κωνσταντινουπόλεως, ἐξώρισεν αὐτοὺς εἰς Εὐχάιταν ἐπὶ Πόντου διὰ τὴν ἁγίαν σύνοδον τῶν ἐν Χαλκηδόνι πατέρων, θεωρεῖ κατὰ τοὺς ἄνδρα τινὰ τέλειον λευχείμονα, ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ἐστῶτα, βαστάζοντα κώδικα γεγραμμένον καὶ ἀναγινώσκοντα. Καὶ ἀναπτύξα: πέντε φύλλα τοῦ κώδικος καὶ ἀναγνὼς τοῦ βασιλέως τὸ ὄνομα, εἶπεν αὐτῷ: Ἰδὲ, διὰ τὴν ἀπιστίαν σου, ἀπαλείφω δεκατέσσαρα καὶ τῷ ἰδίῳ δακτύλῳ ἀπ. λ. ἴψεν, φησίν. Καὶ μετὰ δύο ἡμέρας, ἀστραπῆς γενομένης μεγάλης καὶ βροντῆς, πάνυ θρονηθεὶς ἀπέδωκε τὸ πνεῦμα ἐν θλίψει πολλῇ.¹⁾»

Τὰ ὑπὸ τῶν Μοιρῶν ὀριζόμενα εἶτε γραφόμενα οὐδεὶς δύναται νὰ ἀποφύγῃ, ὡς αἱ παρατεθεῖσαι ἀνωτέρω παροιμίαι δεικνύουσιν.

Πολλὰ γὰρ ἐνὶ ἀδύνατον ἄνθρωπον εἰς τὸν κόσμον τὴν εἰμαρμένην ἐκφυγεῖν καὶ τὸ τῆς τύχης κλωσμα, λέγει τὸ μεσαιωνικὸν ποίημα περὶ Βελθράνδου καὶ Χρυσάντζας²⁾. Ὅμοίαις ιδέαις εἶχον καὶ οἱ ἀρχαῖοι, καὶ τούτου παμπληθεὶς ἀποδείξεις εὐρίσκομεν παρὰ τοῖς σωζομένοις ἀρχαίοις συγγραφεῦσι. «Τὸ μέλλον οὐδεὶς ἐκφύγοι» λέγει παροιμία τις ἢ γνωμικόν³⁾.

1) Ἰω. Μόσχου, Λεμιῶν κερ. 38. — Ἐν Migne, Patrologiae series graeca. t. 87 pars III col. 2888—2889. Βλ. καὶ Δωροθέου Μονεμβασίας, βιβλίον ἱστορικόν. σ. 241. (Ἐνεστιῆσιν 1784.) — Ἡ δοξασία ὅτι αἱ Μοῖραι γράφουσιν ὅτι περὶ τῆς τύχης τῶν ἀνθρώπων ἀποφασίσασιν ὑπἄρχεν ἔσως καὶ παρ' ἀρχαίοις, ὡς ἐξάγομεν ἐκ τῶν ἐξῆς στίχων τοῦ Πινδάρου (Νεμ. σ'. 6—8) «οὐκ εἰδότες. . . Ἀμμὶ πότμος Οἶάν τιν' ἔγραψε εὐδραμεῖν ποτὶ σάθμαν.» (βλ. καὶ Schmidt l. c. σ. 215).

2) Βελθρανδ. καὶ Χρυσάντζα στ. 736 ἐν Elissen, Analekten. V. 83. — Ὁ Μυροσοφύδης (ἐκλογὴ μνημειῶν τῆς νεωτ. ἑλλην. γλώσσης σ. 236) ἐσφαλμένως γράφει ἐνὶ δυνάτον.

3) Ἀποστολ., ἰσ'. 80. — Πλατ., Γοργ. 512

. . . τὰ δὲ μόρσιμα πάντως οὔτε τις οἰωνὸς ῥύσεται οὐθ' ἱερὰ

κατὰ τὸν Σόλωνα¹⁾. Γνωστὸν δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἡροδότου «τὴν πεπρωμένην Μοῖραν ἀδύνατά ἐστι ἀποφυγεῖν καὶ Θεῶ²⁾.» «τοὺς γὰρ Μοιρῶν ἀτρέπτους ὄρους προΐδειν μὲν δυνατὸν, ἐκφεύγειν δὲ οὐκ ἐφικτὸν», λέγει ὁ Ἡλιόδωρος³⁾. Εἰς πολλὰ παραμύθια τὰ ὀριζόμενα ὑπὸ τῶν Μοιρῶν ἐκτελούνται κατὰ γράμμα καὶ τοι μεγάλας προσπάθειαι καταβάλλουσιν οἱ ἄνθρωποι ὅπως ἀποφύγωσιν αὐτά. Παραλείποντες πλείστα ἄλλα εἰς τρία μόνου ἐνταῦθα περιοριζόμεθα: «ἐκειδὰ ποῦ παένανε ὁ βασιλέας καὶ ἡ βασίλισσα, διηγεῖται ἀνέκδοτόν τι παραμύθιον τῆς Μήλου, θεωροῦνε τὸν κόσμον συμμαζωμένον ἔξ ἐμὰ μεργιὰ καὶ περιεργάζονταν· ἀρωτοῦνε-ἠντὰ ἔναι; καὶ τοὺς εἶπασιν πῶς ἦρθε μία μάλιστα καὶ λείπει τὰ μελλομένα⁴⁾ τῶν ἀνθρώπων· τότες λείπει ἡ βασίλισσα τοῦ βασιλῆα. — Ὅχου, βασίλεά μου πολυχρομεμένη, ἄς πᾶμε κ' ἐμεῖς νὰ ῥωτήξωμε γιὰ τὴ Μοῖρα τοῦ παιδιοῦ μας· τότες τῆς λείπει ὁ βασιλῆας. — Ὡ γυναικί μου, ἀνέμναλη ποῦ εἶσαι! ποῦ κάθεσαι καὶ πιστεῦεις τ'ς ἀτσιγγάναις! μὰ σὰν θέλης πᾶμε.» Ἀλλὰ καίτοι μεγάλως ἐδυσπίστει ὁ βασιλεὺς, καὶ προφυλάξεις οὐχὶ ὀλίγας ἐλάμβανε, πᾶν ὅ,τι περὶ τῆς τύχης τοῦ τέκνου τῶν προεῖπεν ἡ μάγισσα ἐπηλήθευσεν⁵⁾. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ μαγισσῶν, ἀποκαλυπτουσῶν τὰ ὑπὸ τῶν Μοιρῶν ὀρισθέντα· ἕτερον ἀνέκδοτον παραμύθιον Νάξου, διηγεῖται τὰ ἀκόλουθα περὶ τοῦ ἀναποφεύκτου τῶν ὑπὸ τῶν Μοιρῶν ἀποφασισθέντων. «Ἦταν ἕναν

e.—Σοφοκλ., Ἀντιγον. 951.—Ἡλέκτρ. 696.

1) Ἀποσπ. 12 στ. 55 ἐν Bergk, Anthol. Iyr.

2) Ἡροδοτ., Α, 91.

3) Ἡλιόδωρ., Αἰθιοπ. Β. 24.

4) καὶ μελλόμενα· τὰ μέλλοντα γενέσθαι. Βλ. περὶ τῆς λέξεως ταύτης: Κοραῆ, Ἄτακτα, τ. IV μέρ. α. σ. 320.—Φιλίστορα τ. IV σ. 519.—Schmidt, l. c. σ. 215.

5) Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Ἀριστ. Ταταράκη εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν Νεοελληνικῶν ἀναλέκτων ἐπιτροπῆν τοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου Παρισσοῦ.

ἀντρόνιο, καὶ δὲν ἠκάνενε παιδί· περι-
καλεθήκανε ᾿ς τ᾿ ἁγίοι καὶ μέσ᾿ ᾿ς τὰ
πολλὰ χρόνια ἠκάμαν ἕνα θηλυκίκι. Ὁ
πατέρας του πηγά ἀπὸ τῆ χαράν του
ἠπήρενε τὸ δρόμ᾿ ὀμπρός του ναῦρη σύν-
τεκνο. Ἀμπαντᾶ ἕνα ᾿ς τὸ δρόμο—ῶρα
καλῆ, ποῦ πᾶ ἀπὸ ᾿δῶ, λέει, πηγοῖ γυ-
ρεύγει; — Σύντεκνο νὰ βαπτίσῃ τὸ
παιδί μου. — Ἐγὼ βαπτίζω το. Τόνε
παίρνει ᾿ς τὸ ᾿σπίτι καὶ κάνει τ᾿ ἑτοι-
μασίαις. Πρὶν νὰ τὸ βαπτίσουνε ἀκούει
ὁ σύντεκνος τῶ Μοιράδω, κ᾿ ἤλεεν ἡ μιὰ·
— Νᾶναι γραφτό του νὰ τὸ φᾶνε τ᾿ ἀνή-
μερα ζούμπερα. Ἡ ἄλλη λέει. — Ὅχι.
ἔτσά μόνον νὰ τῆνα κάψῃ ἢ φωτιά. Ἡ
ἄλλη λέει. — Σταθῆτε, ᾿σὰ γενῆ δε-
κοχτῶ χρονῶ κοπέλλα νὰ πνιῆ μέσ᾿ ᾿ς
τὸ νερό. Ἡμείνανε πηγά κ᾿ ἡ τρεῖς σύ-
φωναίς. Ὁ καμένος σύντεκνος μὰ τῆ
σκάσιν του· μὰ δὲν ἀπόδειξενε τίσιτα.
Τὸ βαπτίζει, τοῦ κάνει τὰ φιλοισέστικα
καὶ ψεύγει. ᾿σὰν ἠκουτεύγανε τὰ δεκο-
χτῶ χρόνια πάει ᾿ς τοῦ σύντεκνου. —
Μιὰ χάρι θὰ σᾶς ἐξητήξω, λέει — Καὶ
δύο. — Νὰ μοῦ δώκετε νὰ πάρω μαζί
μου τῆ φιλιότσα μου *) κᾶνενα χρόνο.
Γιὰ νὰ μὴ χαλάσουνε τὸ χατήριν του τὴν
ἐδώκανε. Ὁ σύντεκνος τὴν ἠπήρενε ᾿ς τὸ
χωρζόν του καὶ τσῆ διορίζει μζᾶν κάμα-
ρα ξεχωριστῆ, ὅλα νὰ τσῆ τὰ πηαίνουν
ἔτοιμα καὶ τὸ νερὸ ᾿ς τὴν κούπα, καὶ νὰ
μὴν πηαίνῃ καθόλου ᾿ς τὸ πηάδι, μπᾶς
καὶ κατρακυλίση μαθὲς ὁ χρόνος, καὶ
τεράση πηγὰ τὸ γραφτό τση. Μιὰ ᾿μέρα,
᾿σὰν ἠκουτεύγενε νὰ περάσ᾿ ὁ χρόνος,
᾿μπαίνουνε ᾿ς τὴν κάμαράν τση νὰ τῆνε
συντροφιᾶσουνε καὶ βλέπουνε τὸ πιάτο
τση γεμάτο νερὸ καὶ κείνη ᾿πιμυτισμένη
μέσα καὶ πνιμένη. Οἱ γονεῖς τση πηγὰ
᾿σὰν τὸ μάθανε τὰ βάλανε μὲ τὸ σύν-
τεκνο. — Χριστιανοί μου, τσοὶ λέει κεί-
νος, γραφτόν τση ἦτανε. Ἐσεῖς δεκοχτῶ
χρόνια ἦσαστενε ξέγνοιαστοι, κ᾿ ἐγὼ
ἀπόντων ἐβαφτιστήκενε ἡμουνε μὲ τὸ

(*) Φιλιότσα, λέξις λατινίζουσα = ἡ ἀνάδε-
κτῆ (la filleule) φιλοισέστικα δὲ ὅσα κατὰ
τὴν βᾶπτισιν ποιεῖ ὁ ἀνάδοχος, ὅσον τὰ ἐνδύματα
τοῦ παιδός, τὰ ἔξοδα τῆς τελετῆς τοῦ βαπτίσμα-
τος ἂπ.

λοῖσμό. Τᾶχει ἡ Μοῖρά μου γραμμένα,
δὲν παρέρχεται κᾶνενα 1).» Ὁ δὲ Passow
διηγείται, ἀπὸ τοῦ Οὐλερίχου μαθὼν,
τὴν ἱστορίαν ἐνὸς στρατιώτου, ὅστις
προσπονηθεὶς ὅτι ἀπέθανεν ἐν τινι μάχῃ,
ἐν ἧ δύο ἕτεροι συστρατιῶταί του ἐφο-
νεύθησαν, ἠκουσε τὴν τύχην του παρὰ
τῶν Μοιρῶν, καὶ τὴν τύχην του ταύτην
δὲν ἠδυνήθη ν᾿ ἀποφύγῃ 2). Αἱ τοιαῦται
παραδόσεις, προερχόμεναι ἐκ τῆς ιδέας
ὅτι αἱ τῶν Μοιρῶν ἀποφάσεις εἰσὶν
ἄφευκτοι καὶ ἀμετάτρεπτοι, πολλὰς
πρὸς τὰς ἀρχαίας περὶ πραγματοποιή-
σεως τῶν θείων χρησμῶν διηγήσεις πα-
ρουσιάζουσιν ὁμοιότητα· διότι καὶ ἐκεῖ-
ναι ἐπὶ τῆς αὐτῆς στηρίζονται βάσεως,
ἐπὶ τοῦ ἀναποφεύκτου δῆλον ὅτι τῆς
πραγματοποιήσεως τῶν θείων βουλή-
σεων, πρὸς ἃς ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται
ν᾿ ἀντιστῆ.

Γενικῶς λοιπὸν ἐπικρατεῖ ἡ ἰδέα ὅτι
αἱ Μοῖραι δὲν ἀναιροῦσιν ὅ,τι ἄπαξ ὤ-
ρισαν, διότι, ὡς δημοτικόν τι δίστιχον
λέγει :

Νὰ ἤτανε νὰ μοιρίζουνε ᾿πὸ δύο φορτῆς ἡ Μοῖ-
[ραι,
ποτὲ δὲν θὰ γενόντανε ᾿ς τὸ κόσμῳ κακομοί-
[ριαι. 3).

Ἐν τούτοις παραμύθιον τι, οὐ μέρος
ἐδημοσιεύσαμεν ἄλλοτε 4), ποιεῖται μο-
ναδικὴν ἐξᾶίρεσιν τοῦ κανόνος τούτου,
διηγούμενον τὴν ἱστορίαν πτωχῆς τινος
νεάνιδος, ἧς τὴν τύχην μετέτρεψεν ἡ
Μοῖρα αὐτῆς. Τὸ παραμύθιον τοῦτο
παρᾶθετομεν ἐνταῦθα, διότι πολλὰς

1) Παραμύθιον σκελὲν ὑπὸ Μ. Κρίστου, Πα-
ρίου, εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιτροπήν.

2) Passow, Carmina popularia Graeciae re-
centioris. p. 629 «Ulrichus narrat Vostitsae
trium militum in prelio duos interfectos es-
se; tertius autem cum mortuum se dissimu-
laret, subito tres parcas audivit accedentes
inter se colloqui, ipsum in mola periturum,
quamquam autem molam ne intraret valde
veritus est, tamen fatum non effugit; animam
enim efflavit morte subitaria, cum casu quo-
dam molam ingressus esset.»

3) Λιανοτρέγουδα. 1868. σ. 403. — Πρὸλ.
Tomaseo, Canti popolari τ. III σ. 457. — Pas-
sow, αὐτ. σ. 542.

4) Πανδώρα, 1866. τ. XVII σ. 400.

περιέργους ἐν αὐτῷ εὐρίσκομεν πληροφορίας περὶ Μοιρῶν καὶ τῆς κατοικίας αὐτῶν, ἂν καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ τὰς θεωρήσωμεν ὡς καθαρῶς δημοτικὰς, διὰ τὸν λόγον ὅτι μόνου ἐν τῷ παραμυθίῳ τούτῳ ἀπαντῶσιν. Ἦτο ποτὲ, λέγει τὸ παραμύθιον νεάνις πτωχὴ, καὶ δυστυχιστάτη, ἥτις, κατὰ τὴν δημόδη ἐκφρασιν, δὲν εὐρίσκεε ἔς τὸν ἥλιον μοῖρα. Αὕτη κτηγῆρατο συνεχῶς τὴν ἐλзеиηὴν αὐτῆς Μοῖραν, ἥτις τοιαύτην τεταλαιπωρημένην ζῶν νὰ ζῆ τὴν κατεδίκατε, καὶ ἐθρήνει ἀδιακίπως, τὴν οἰκτρὰν αὐτῆς κατάστασιν ἀναλογιζομένη. Αἴφνης ἡμέρην τινὰ παρουσιάξεται εἰς αὐτὴν μία γραῖα ἀράπισσα, μίγισσα, ἥτις τὴν ὀδηγεῖ πᾶς νὰ διορθώτῃ τὸ ῥιζικόν της. — Μακρὰν πολὺ μακρὰν ἀπ' ἐδῶ, εἰς τὸ δεῖνα μέρος, τῆς λέγει, εὐρίσκειται ἐν βουνὸν σκοτεινὸν καὶ ἀπότομον· ἐκεῖ κατοικοῦσιν αἱ Μοῖραι. Διὰ νὰ κάμῃς τὴν Μοῖράν σου νὰ σοῦ διορθώσῃ τὸ ῥιζικὸν καὶ νὰ σὲ μοιράνῃ ἐκ νέου, πρέπει νὰ κατασκευάσῃς μίαν πῆτταν ἀναίβατὴν (ἄζυμον) καὶ ἀφ' οὗ ὑπάγῃς εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος νὰ σταθῆς εἰς τὰς ῥίζας τοῦ βουνοῦ καὶ νὰ φωνάξῃς δυνατὰ: Μοῖρά μου καὶ μοῖρανέ με καὶ καλὸ φαῖ σοῦ φέρνω! Τότε θὰ παρουσιασθῆ ἔμπρός σου μία γραῖα μαύρη, θὰ σὲ ἐρωτήσῃ. Τί θέλεις; σὺ δὲ πρέπει νὰ ἀπαντήσῃς ἢ Μοῖρά μου γὰ νὰ μὲ μοιράνῃ. Ἡ γραῖα θὰ φύγῃ καὶ θὰ ἔλθῃ ἡ Μοῖρά σου, ἡ ὁποία εἶναι μαύρη ὡς ὄλαι αἱ Μοῖραι. Ἡ Μοῖρά σου θὰ σὲ προσκαλέσῃ νὰ πλησιάσῃς, ἀλλὰ σὺ ἀπὸ μακρὰν πρέπει νὰ τὴν ἐξορκίσῃς νὰ μὴ σὲ φάγῃ, ἅμα δὲ πλησιάσῃς, τῇ προσφέρεις τὴν πῆτταν. Ἄμα φάγῃ τὴν πῆτταν θὰ εὐχαριστηθῆ πολὺ καὶ θὰ διορθώσῃ τὸ ῥιζικόν σου. Κύταξε καλὰ ὅμως μὴ βάλῃς ἀλάτι εἰς τὴν πῆτταν διότι ἅμα τὴν φάγῃ ἡ Μοῖρα θὰ τυφλωθῆ, καὶ μὴ δυναμένη νὰ περιπατήσῃ ἐπὶ τοῦ ὄρους θὰ παραπατήσῃ καὶ θὰ κρημισθῆ ἀπὸ κανένα βράχου, σὺ δὲ θὰ ἀποθάνῃς, ἢ θὰ πά-

θῃς ἄλλα μεγάλα δυστυχήματα. Ἡ νέα κίρη ἔκαμεν ὡς τὴν συνεβούλευσεν ἡ μάγισσα καὶ ἡ τύχη της μετεβλήθη. Ἐλαβε σύζυγον πλούσιον, καὶ θὰ ἦτο κατ' ὀλοκληρίαν εὐτυχῆς, ἂν δὲν ἔμενεν ἄτεκνος· διότι ποτὲ ἡ Μοῖρα δὲν καθίστησι τὸν ἄνθρωπον ἐντελῶς εὐτυχῆ.

Παραπλήσια εἶναι καὶ ὅσα αἱ ἑλληνίδες παρθένοι τελοῦσιν, ὅπως τῇ ἐπινεύσει τῶν Μοιρῶν νυμφευθῶσι ταχέως. «Πᾶσα νεάνις ἐπιθυμοῦσα νὰ νυμφευθῆ ταχέως, λέγει ὁ Poucheville, πέμπει διὰ τῆς βύβλου τῆς εἰς σπήλαιον τι πλακοῦντα ἐκ μέλιτος, ὅπως αἱ Μοῖραι ἐπιβλέψωσιν ἐπ' αὐτῆς.»¹⁾ Κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς ὀλίγα τινὰ γνωστὰ σπήλαια αἱ νεάνιδες μαντεύονται, οἷον εἶναι τὸ παρὰ τὴν Ναύπακτον, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ῥίγανι, ὅπου αἱ νεαὶ Δοκρίδες μεταβαίνουσιν ἵνα συμβουλευθῶσι τὰς Μίρας καὶ μάθωσι τὰ περὶ τῆς ὑπαιδρεΐα των, ἀνατιθέμεναι πλακοῦντα ἐκ μέλιτος²⁾. Το σπήλαιον τοῦτο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἦν, ὡς ὁ Πανσαιίας ἀναφέρει³⁾, ἱερὸν τῇ Ἀφροδίτῃ, αἱ δὲ γυναῖκες κατ' ἐξοχὴν δ' αἱ χῆραι, ἐπορεύοντο ἐκεῖ αἰτοῦσαι παρὰ τῆς θεᾶς γάμον· τὴν δὲ σχέσιν τῆς Ἀφροδίτης πρὸς τὰς Μοῖρας δεικνύει ἡ ἐξῆς ἐν Σπάρτῃ εὑρεθεῖσα ἐπιγραφή: καὶ τῶν συγκαθειδρυμένων αὐτῇ (τῇ ὀρθίᾳ Ἀρτέμιδι) θεῶν καὶ Μοιρῶν Λαχέσεων καὶ Ἀφροδίτης ἐνοπλίου⁴⁾ καὶ ὁ ὄρφικὸς εἰς τὴν Ἀφροδίτην ὕμνος, ἐν ᾧ αὕτη λέγεται κρατοῦσα τρισῶν Μοιρῶν⁵⁾. Ἐτέραν ἀπόδειξιν τῆς σχέσεως ταύτης παρέχει ἡμῖν καὶ τὸ ἐξῆς: Κατὰ τὸν Πανσανίαν παρὰ τὸν Ἴλισσον ἦν ναὸς τῆς Οὐρανίας Ἀφροδίτης, ἐν ᾧ καὶ ξοά-

1) Poucheville, Voyage en Grèce. t. IV p. 418. ch. 432.—Dora d'Istria, Les femmes en Orient livr. V. ep. 6.—τ. Α'. σ. 325. μετάφρ. Διμ. Σκουζέ.

2) Σάθα, Χρονικὸν Γαλαξιδίου. σ. 39.—Poucheville, l. c. t. III p. 243.

3) Πανσαν., Γ'. λῆ. 6.

4) Boeckh, Corpus Inscr. Gr. n. 4444.

5) Ὄρφικ ὕμν. 53 (54).—Schmidt l. c. I σ. 218.

νον ἀρχαίον τῆς θεοῦ ἐφυλάσσετε μετ' ἐπιγραφῆς λεγούσης ὅτι πρεσβυτέρα αὕτη ἦν τῶν Μοιρῶν 1). Αἱ δὲ Μοῖραι μᾶλλον τῆς χθῆς ἐτιμῶντο πλησίον τοῦ Ἰλισσοῦ, ἐν τῷ παναθηναϊκῷ σταδίῳ ἐν τῇ ὀπῇ τοῦ λόφου τοῦ λεγομένου τρυπιοβουνῶ, καὶ καθ' ἐκάστην ὑπὸ τῶν νεανίδων προσεφέροντο αὐταῖς πλακούντες μετὰ μέλιτος καὶ ἄλατος 2).

Ἐν Ἀθήναις προσέτι αἱ νεάνιδες πορεύονται εἰς τὸ μεταξὺ τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοῦ μνημείου τοῦ Φιλοπάππου σπηλαιον, ὅπερ φυλακὴ τοῦ Σωκράτους κοινῶς λέγεται, ἢ εἰς τοὺς ὑπὸ τὸν λόφον τοῦ Μουσαίου ἀρχαίους τάφους, καὶ ἐκεῖ προσφέρουσαι μειλίγματα εἰς τὰς Μοῖρας ἢ καλοκυράδες καὶ ἐπιδάσ τινας μυστηριώδει τῇ φωνῇ ἐπάδουσαι, προσπαθοῦσιν ἕκ τινων οἰωνῶν νὰ μαντεύσῃσι τὸ ὄνομα τοῦ μέλλοντος αὐτῶν συζύγου 3).

Ἡ εἰς τὰς μαγικὰς ταύτας τελετὰς συνειθιζομένη ἐπιδὴ εἶναι ἡ ἐξῆς, ἣτις φαίνεται ἀρχαιοτάτη διότι ἐν αὐτῇ ἀναφέρεται ὅτι αἱ Μοῖραι κατοικοῦσιν εἰς τὸν Ὀλυμπον, τὸν κόρυμβον, τὰ τρία ἄκρα τ' οὐρανοῦ.

Ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον, τὸν κόρυμβον τὰ τρία ἄκρα τ' οὐρανοῦ, ὅπου αἱ Μοῖραι τῶν Μοιρῶν, κ' ἡ ἐδική μου Μοῖρα, ἄ; ἀκούσῃ καὶ ἄ; ἔλθῃ 4.)

1) Πανσων., Α. 10'. 2.

2) Stuart and Revet, Ant. of Athens τ. σ. —Galt, Letters from the Levant. σ. 409. —Dodwell, I σ. 396. 397.—Pouqueville, Voyage de la Grèce. τ. V σ. 67.

3) Πρὸλ. τῆς ἡμετέρας Μελέτης κλπ. τ. I. σ. 96 σημ. 2.—Passow, Carm. popul. p. 620. «Athenae virginis de futuro marito consulere solent in loco qui dicitur φυλακὴ τοῦ Σωκράτους carmina cantantes tum ex voce obscura, qua saxa sperantibus respondent, conicere student, quod nomen marito futuro sit.» Πρὸλ. καὶ Villeneuve, Journal fait en Grèce pendant les années 1825—1826 p. 67.

4) Wordsworth, Athens and Attica σ. 228. —Ἐφημ. Φιλομαθῶν 1868 ἔτ. 15'. σ. 4479. —Passow, Carmina popularia σ. 431 ἀρ. 574. 6.—Schmidt, I σ. 219.—Heuzey, Le mont Olympe et l'Acarnanie p. 439 (Ἐκ τούτου παρελάδομεν τὴν ἐπιδὴν, διότι, ὡς παρ' αὐτῷ φέρεται, καὶ ὀρθότερα καὶ εὐνοητοτέρα εἶναι.)—Πρὸλ.

Ἄγγλος περιηγητῆς Wordsworth διηγείται ὅτι τὴν ἐπιδὴν ταύτην ἤκουσεν ἔντινι σπηλαίῳ τοῦ ὀλίγου τῶν Ἀθηνῶν ἀπέχοντος χωρίου Κηφισιάς, ὅπου πορευόμεναι αἱ χωρικά νεάνιδες, ἔλεγον αὐτὴν, νομίζουσαι ὅτι ἡ Μοῖρα ἐπήκουε τῆς δεήσεώς των, ἂν ἐκ τῆς ὀροφῆς ἐπιπτε τυχὸν χάλιξ τις.

Ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος περὶ τῶν εἰς τὰς Μοῖρας προσφερομένων πλακούντων ἐκ μέλιτος· ἴδομεν δὲ εἰς τὸ πρῶτον τοῦ παρόντος τόμου μέρος (σ. 95) ὅτι ὅμοια μειλίγματα προσφέρονται εἰς τὰς Νεράιδες ἢ καλοκυράδες, καὶ ὅπερ τὸ περιεργότερον εἰς τὰ αὐτὰ μέρη, ἐν οἷς καὶ τὰ εἰς τὰς Μοῖρας ἀναθήματα ἐναποθέτουσι 1). Καὶ οἱ ἀρχαῖοι

J. J. Ampère, ἐν Revue des deux Mondes 1 Ἰουλίου 1844. σ. 40.—Ὁ Πιττάκης (ἐν Ἐφημ. Ἀρχαιολογ. 1852 σ. 653 καὶ ἐν ἔφημ. ἰδί τῶν Φιλομαθῶν 1860 σ. 4195) γράφει ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ τὸ Κόροισθον, καὶ λέγει ὅτι εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Πανσωνίου (Φωκ.) ἀναφερόμενον ὁμώνυμον ὄρος. Ἀλλὰ τοῦτο ἐγένετο κατὰ παρεξήγησιν τοῦ Πανσωνίου (Φωκ. κζ'.) ὅστις λέγει: «Εἰσι δ' ἐπάνω τοῦ Κοροῖθου» ἦτοι: εἰσι δὲ πρόγονοι τοῦ Κοροῖθου, ἐξ οὗ φαίνεται ὅτι ὁ Κοροῖθος ἦν ἀνὴρ καὶ οὐχὶ ὄρος.

1) Καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τοῦ παρόντος τόμου μέρει πολλάκις ἐλάδομεν ἀφορμὴν νὰ καταδείξωμεν τὴν ὁμοιότητα τῶν Μοιρῶν πρὸς τὰς Νεράιδας· ἐν τῇ γαλατικῇ καὶ γερμανικῇ μυθολογίᾳ αἱ Fées ἢ Elfen ἔχουσι ταυτοχρόνως τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν τε Νεράιδων καὶ τῶν Μοιρῶν τῆς νεοελληνικῆς. Αἱ ἀρχαῖαι ἑλληνίδες νεάνιδες προσέφερον εἰς τὰς Νύμφας θυσίας, γάμον ἐξαιτούμεναι, ὡς αἱ σημεριναὶ νεάνιδες προσφέρουσι πλακούντας εἰς τὰς Μοῖρας. (Schmidt, Das Volksleben der Neugriechen τ. I σ. 428.—Hermann, Griech. Privatalthümer § 31, 3.—Preller, Griech. Mythol. I σ. 567.) Αἱ Μοῖραι ἐν τῷ ἀνωτέρω παρατεθέντι παραμυθίῳ τοῦ Εὐλαμπίου δωροῦσι νεανίδι τινι τὸ προτιρήμα νὰ πίπτουν μαργαρίται ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ· τῆς δὲ τὴν κλαίη καὶ ῥόδα ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς δὲ τὴν γελᾷ· τοιαῦτα δὲ δῶρα ἐν ἄλλοις παραμυθίοις ποιοῦσιν αἱ Νεράιδες (βλ. τοῦ παρόντος τόμου σ. 99) Αἱ Μοῖραι, κατὰ τοὺς Ζακυνθίους, ἔχουσι ῥάβδον, ἣν κρατοῦσιν ἐν τῇ δεξιᾷ καὶ δι' ἧς μοιραίνουσι τοὺς ἀνθρώπους. (Schmidt, l. c. σ. 213), ὡς αἱ Fées τῶν Εὐρωπαίων ἔχουσι τὴν baguette. —Ἐπίσης αἱ Μοῖραι εἰσὶν ἔφοροι τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ θανάτου, παριστάμεναι μετὰ ἀδράκτων, ὡς κατωτέρω θὰ ἴδωμεν, ὅπως καὶ αἱ Νεράιδες. (βλ. τοῦ παρόντος τόμου σ. 415 κ.)—Ἐν τινι δὲ χωρίῳ τοῦ

προσέφερον μελιτοούττας, ἤτοι πλακοῦντας ἐκ μέλιτος, εἰς τὰς μαντικὰς θεότητας, ὡς ἐπὶ παραδείγματι εἰς τὸν Τροφώνιον 1). Ἐν Μήλω δὲ καὶ εἰς τὴν ἁγίαν Αἰκατερίνην προσφέρουσιν αἰ νεάνιδες πλακοῦντας, δεόμεναι αὐτῆς ὅπως μεσιτεύσῃ παρὰ ταῖς Μοῖραις τὴν περιεργὸν ταύτην συνήθειαν περιγράφει ὡς ἐξῆς ὁ μακαρίτης φίλος μας Ἀριστείδης Ταταράκης. «Κατὰ δὲ τὴν 25 Νοεμβρίου, ἑορτὴν τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης λαμβάνουσι τρεῖς δράκας ἀλεύρου καὶ τρεῖς ἄλατος ἀπὸ τρεῖς γυναῖκας, αἰ ὅποιαί πρέπει νὰ εἶναι ὑπανδρευμένοι, ἀλλὰ μονοστέφανοις, δηλαδὴ ἄπαξ μόνον ὑπανδρευμένοι. Ἐκ τοῦ ἄλατος καὶ τοῦ ἀλεύρου κατασκευάζει ἡ κόρη πλακοῦντα, ὃν φαγοῦσα κατακλίνεται, ἐπικαλουμένη τὴν ἁγίαν Αἰκατερίνην διὰ τῶν ἐξῆς:

Ἄγια μου Κατερίνα μου
Ντετόρου * θυγατέρα
ἄμς 'ς τὴν ἄρουλα 'ς τὴν κάρουλα **
'ς τὴ μαρμαροχρουσοπηγῇ, ***
ποῦναι ἢ Μοῖραις τῶν Μοιρῶ
καὶ λούγονται καὶ νίθγονται †
κι' ἀσημοκορδονίζονται, ††
κι' ἂν κι' ἐμένῃ ἢ 'δική μου
κι' ἂν εἶναι ἄξια καὶ καλῇ
'πές της νᾶρχη ††† νὰ μ' εὐρῆ.

Καθ' ὑπνους βλέπει, ὡς εἶναι ἐπόμενον, ἀφ' οὗ φάγη τὸν πλακοῦντα ἀλατισμένον μὲ τὸ παραπάνω, ὅτι διψᾷ καὶ

μυθιστοριογράφου Λόγγου (Β. κγ. 4. Γ. κζ. 2) αἱ Νύμφαι ἔχουσι τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν Μοιρῶν, τὴν τύχην ὀρίζουσαι καὶ προλέγουσαι τὸ μέλλον.

1) Ἀριστοφαν., Νεφ. 507. — Πausan., Θ'. λθ. 5. — Ἡσύχ., λ. Μαγίδες. — Δουκιαν., Διαλ. Νεκρ. Γ. 2. — Καὶ εἰς τὰς Μοῖρας δὲ οἱ ἀρχαῖοι προσέφερον μελιτοούττας (Πausan., Β., ιά. 4. Σχολ. Αἰσχ. Ἄγαμ. 70.)

* Κυρίως ἱατροῦ *dotto*re.

** Λέξεις ἀγνωστοὶ συνήθως παρεντίθενται τοιαῦται εἰς τὰς ἐπιφθὰς ὅπως λαμβάνουσιν αὐτὰ ὕφους μυστηριώδεις.

*** Κρήνη κατεσκευασμένη ἐκ χρυσοῦ καὶ μαρμαροῦ.

† Βλ. καὶ σ. 400 κς. τοῦ παρόντος τόμου διὰ τὰς ὁμοίας περὶ Νεράιδων προλήψεις.

†† Πλέκουσι τὴν κόμην των δι' ἄργυρων σειρητίων.

††† Νὰ ἐλθῆ.

ὅτι εὐρίσκεται πλησίον ποταμῶν ἢ φρεάτων, διότι κατὰ τὴν παροιμίαν:

Ἄπου πεινᾷ ψωμιὰ θωρεῖ κ' ὅπου διψᾷ πηγὰδια.

Ἄου τινα δὲ ἤθελεν ἰδῆ ὅτι τῇ προσφέρει ὕδωρ, οὗ ἢ μορφῇ εἶναι γνωστὴ ἢ καὶ ἄγνωστος εἰς αὐτὴν, τοῦτον θέλει νυμφευθῆ 1) »

Αἱ Μοῖραι, κατὰ τὰ παραμύθια, βοηθοῦσι τὰς βασιλοπούλας καὶ τὰς βασιλόπουλα, ἐπιφαινόμεναι αὐτοῖς, καὶ πολλὰς συμβουλὰς δίδουσαι. Ἐν παραμυθίῳ τῆς συλλογῆς Hahn, τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἔχοντι ἢ καὶ τὸ γαλλικὸν *Peau d'âne* τῆς συλλογῆς Perrault, βασιλοπούλα τις, τὴν ὅποίαν ζητεῖ νὰ νυμφευθῆ ὁ πατὴρ τῆς, ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ τῆς κλείεται εἰς τὸν θάλαμόν τῆς καὶ κραυγάζει: — ὦ Μοῖραι τῶν Μοιρῶν! γιατί μου δίνετε τέτοιο ριζικό; Τότε παρουσιάζεται ἡ Μοῖρά τῆς, ἣτις διὰ νὰ τὴν σώσῃ ἐκ τῆς τύχης ταύτης τὴν συμβουλεύει νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς νὰ τῆς κατασκευάσῃ ἐν ἄργυροῦν φόρεμα, ἔπειτα ἐν χρυσοῦν, καὶ ἔπειτα ἐν μαργαριταρένιου χωρὶς κόψιμον καὶ ραφήν τοῦτο δὲ ὅλοι οἱ ράπται κηρύττουσιν ὅτι ἀδυνατοῦσι νὰ κατασκευάσωσι, ἡ δὲ βασιλοπούλα ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ πατρὸς αὐτῆς 2). Συνηθέστερον δὲ ἡ Μοῖρα ἐκάστου ἠρωος (βασιλοπούλου), ἐπιφαίνεται αὐτῷ, ἂν πρόκειται δυσχερεῖς ἀθλοῦς νὰ ἐκτελέσῃ, εἰς γραῖαν μεταμορφωμένη, τὸν ὀδηγεῖ, καὶ τὸν σώζει ἀπὸ τοὺς περιστοιχοῦντας αὐτὸν κινδύνους 3). Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ μυθολογίᾳ πολλοὺς τοιοῦτους μύθους εὐρίσκομεν ἢ Ἀθηνᾶ, κατὰ τὸν Ἀπολλόδωρον (Β'. ἐ. 6, 2) ἐπιφαίνεται τῷ Ἑρακλεῖ ἀμηχανοῦντι καὶ μὴ δυναμένῳ νὰ καταβάλλῃ τὰς Στυμφαλίδας ὄρνιθας, δίδωσι δ' αὐτῷ χάλκεα κρόταλα, ἅτινα κρούων ἐπὶ τινος παρακειμένου τῇ λίμνῃ ὄρους τὰς

1) Νεοελληνικὰ ἀνάλεκτα. I σ. 335.

2) Hahn, ἀρ. 65.

3) Hahn, τ. II σ. 280 κς. — καὶ ἄλλ. — Schmidt, I. c. σ. 246.

ὄρνιθας ἐφόβει, καὶ ἐξερχομένας τῆς λίμνης ἐτόξευεν. Ἐκτός δὲ καὶ ἄλλων πολλῶν μύθων ἀξία μνείας ἐστὶ καὶ ἡ ῥωμαϊκὴ περὶ τοῦ Νουμά καὶ τῆς συμβούλου αὐτοῦ νύμφης Ἡγερίας (Egegia) παραδόσεις.

Πιστεύεται ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι ἐκ γενετῆς εὐνοοῦνται ὑπὸ τῆς Μοίρας καὶ ὅτι οὐ μόνον αὐτοὶ εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν ἐπιτυχάνουσιν, ἀλλὰ καὶ ὅτι φέρουσι τὴν εὐτυχίαν καὶ τὸν πλοῦτον εἰς τὴν οἰκίαν, εἰς ἣν εἰσέλθωσι καὶ διαμείνωσιν· οἱ τοιοῦτοι λέγονται ὅτι ἔχουσι καλὸν ποδᾶρικόν καὶ καλοπόδαροι διὰ τοῦτο ἐπικαλοῦνται, πρὸς ἀντίθεσιν τῶν κατσιποδιάριδων ἢ τῶν ἐχόντων κακὸν ποδᾶρικόν, οἷτινες καὶ ἴς τὴν θάλασσαν ἂν ᾤανες, κ' ἐκεῖ νερὸ δὲν θαῦρου νε, κατὰ τινὰ δημώδη παροιμίαν ¹⁾. Ὡς λεπτομερέστερον γράφει γλωσσάριόν τι, δημοσιευθὲν ἐν τῇ ἐφημερίδι τῶν Φιλομαθῶν «Κατσιποδιάρης ἐν Κρήτῃ λέγεται πρὸς ἄνθρωπον, ὅστις ἀποτυγχάνει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰ ἐπιχειρήματα του. Οὗτος καλεῖται καὶ καλοπόδαρος καὶ κλείουν οἱ Κρήτες Ἕλληνες καὶ Ὀθωμανοὶ πρὸς τοιοῦτον τὰς θύρας εἰς τὴν πρώτην ἐκάστου μηνὸς καὶ κυρίως τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, θεωροῦντες αὐτὸν ἀποτρόπαιον, διότι ἔχει, λέγουν, κακὸν ποδᾶρικόν. Καλοπόδαρος λέγεται ἀπ' ἐναντίας ὁ ἐπιτυχάνων· καὶ τοῦτον προσκαλοῦσι προθύμως νὰ εἰσέρ-

1) Βενζέλ, Παροιμ. σ. 124.—Ἀνάλογοι εἶναι καὶ αἱ ἐξῆς παροιμίαι, ἐπὶ ἀτυχῶν, ἢ μὴ ἐχόντων μοῖραν καλὴν λεγόμεναι: «Ἵάν δὲν ἔχης μοῖρα τί τὴν ξεῖς τῆ λύρα;» (αὐτ. σ. 267) «Ἵάν δὲν σοῦ τρέχη, καβελλάρη, τί χτυπᾷς τὸ ἄλογο;» (αὐτ. σ. 268) πρὸς ἃ; παραβλητέοι οἱ ἀκόλουθοι τοῦ Ἰουθενάλη στιχοῖ. (Sat. IX 33)

Nam, si tibi sidera cessant,
nil faciet longi mensura incognitu nervi.
ἐπὶ ἀτυχῶν λέγεται καὶ τὸ ἐξῆς-οἰστιχον: (Λιανοτράγουδα 1868 σ. 67.)

Ἡ Μοῖρά μου μ' ἐμοίρανε μὲ τὸ δεξιὴν τῆς χεῖρος
μηδὲ χειμῶνα νὰ χερῶ μηδὲ καὶ κλοκατρί

χεται πρῶτος εἰς τὴν οἰκίαν τῶν ἄπαντες, λέγοντες ὅτι ἔχει καλὸν ποδᾶρικόν, φιλοδωρούμενος πλουσιοπαρόχως κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ¹⁾.» Καὶ οἱ ἀρχαῖοι, ἕως διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν πολλοὺς τῶν θεραπεύτων συνειθίζον ν' ἀποκαλῶσι καλόποδας ²⁾, ὅπερ ὁ Σχολιαστῆς τοῦ Ἀριστοφάνους ἐν ὄρνισιν ἐρμηνεύει καλλοιωνίστους ³⁾. Ὁ Ἐρρίκος Στέφανος καὶ οἱ τελευταῖοι αὐτοῦ ἐκδότης, ἀγνοοῦντες τὴν παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἑλλησι σημασίαν τῆς λέξεως ταύτης, ὑποπτοῦ κρινουσίαν αὐτὴν, οὐχὶ ὀρθῶς ὡς ἕκαστος δύναται νὰ κρίνη ⁴⁾.

Ἐν τῇ Πεντατεύχῳ ἀπαντῶσι δύο χωρία, ἐξ ὧν φαίνεται ὅτι ἡ αὐτὴν ἰδέα καὶ παρ' Ἑβραίοις ἐπεκράτει, καὶ ὅτι οἱ Ὁ. μεταφρασταὶ ἐχρήσαντο λέξεσιν ὁμοίαις ταῖς νῦν ἐν χρήσει. «Ἐἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν· εἰ εὔρον χάριν ἐναντίου σου, οἴωνισάμην ἄν: εὐλόγησε γάρ με ὁ Θεὸς ἐν τῇ σῆ ἐισόδῳ... Ἐἶπε δὲ Ἰακώβ· σὺ γινώσκεις ἃ δεδούλευκά σοι, καὶ ὅσα ἦν κτήνη σου μετ' ἐμοῦ. Μικρὰ γάρ ἦν σοι ἐναντίου μου, καὶ εὐλόγησέ με Κύριος ἐπὶ τῷ ποδί μου ⁵⁾.» καὶ ἀλλαχοῦ: «Καὶ ἦν Κύριος μετὰ Ἰωσήφ, καὶ ἦν ἀνὴρ ἐπιτυχάνων... Ἥδει δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, ὅτι Κύριος μετ' αὐτοῦ, καὶ πάντα ὅσα ἂν ποιῇ, Κύριος εὐδοοῖ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ... ⁶⁾ Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ κατασταθῆναι αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ ἠλόγησε Κύριος τὸν οἶκον τοῦ Αἰγυπτίου διὰ Ἰωσήφ· καὶ ἐγεννήθη εὐλογία Κυρίου ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ, ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἐν τῷ ἀγρῷ ⁷⁾.»

1) Ἐρμ. Φιλομαθῶν 1864 σ. 474.—Πρὸλ. Κοραῖ, Ἐτακτα I σ. 117. 118.—Σκ. Δ. Βυζαντίου, Λεξ. τῆς καθομιλ. ἐν λ. Ποδᾶρικόν.

2) Σουῖδ. ἐν λ. Καλόποδες.

3) Σχολ. εἰς Ἀριστοφ. Ὀρν.

4) H. Stephani, Thesaurus Gr. linguae Ed. Pise et Dindorf. t. IV p 898. 6.

5) Γενεσ., Α'. 27—30.

6) Ἀνάλογος εἶναι ἡ ἑκφρασις: Ἐχει καλὸν χερικόν.

7) Γενεσ., Α θ. 2—5.

Ἐξ ὅσων μέχρι τοῦδε διελάβομεν καταφαίνεται ὅτι αἱ Μοῖραι, κατὰ τὰς δοξασίας τοῦ λαοῦ, εἰσὶν ἔφοροι τῆς εἰμαρμένης τῶν ἀνθρώπων, καὶ πρὸ πάντων τῶν κυριωτέρων περιστάσεων τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ἦτοι τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ γάμου· διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καὶ τοῦ θανάτου κυρίως ἔφοροι νομίζονται αἱ Μοῖραι, ὡς κ' αἱ πρὸς ταύτας πολλὰς ὁμοιότητας παρουσιάζουσαι Νεράρδεες, ἅς ἀλλαχοῦ ἀπεδείξαμεν ψυχοπομπὸς θεότητος ¹⁾. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται καὶ ἡ παροιμιώδης φράσις Δὲν ἔξέρει τὰ τρία κακὰ τῆς Μοίρας του, ἐπὶ ἀνθρώπου ἀμαθεστάτου λεγομένη, ἔνθα ὡς τρία κακὰ τῆς Μοίρας ἐννοοῦνται ἴσως ἡ γέννησις, ὁ γάμος καὶ ὁ θάνατος. Ἡ Μοῖρα ἀναφέρεται προξενούσα θάνατον ἐν τοῖς ἐξῆς στίχοις δημοτικοῦ τινος ἄσματος.

Παρακαλῶ σε, Μοῖρά μου, νὰ μὴ μὲ ξενιτέψῃς,
κὴ ἂν λάχῃ καὶ ξενιτευτῶ, θάνατο μὴ μου δώ-
[σῃς 2.)

Διὰ τὴν ιδιότητά των ταύτην αἱ Μοῖραι νομίζονται κλώθουσαι, ὡς αἱ Μοῖραι τῶν ἀρχαίων, διότι ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐκτενέστερον ὠμίλησαμεν³⁾, τὸ κλώθειν εἶναι χαρακτηριστικὸν τῶν ψυχοπομπῶν θεοτήτων, τοῦ νήματος ἀπεικονίζοντος συμβολικῶς τὸν ἀνθρωπίνου βίου. Ἐν Ἀραχῶβῃ πιστεύουσιν ὅτι ἐκ τῶν τριῶν Μοιρῶν ἡ μὲν ὀρίζει τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς τοῦ μοιρανομένου νηπίου, ἐν δὲ κλώθει τὸ γνέμα, ἡ δὲ ἐπιδαφιλεύει τὴν καλὴν τύχην, Καλοσυμοῖρα διὰ τοῦτο καλουμένη, καὶ ἡ τελευταία τὴν κακὴν, δι' ἧ καὶ Κακουμοῖρα ἐπονομάζεται ⁴⁾. Συνειθί-

ζουσι δὲ καὶ τὰς ἐκφράσεις μαζώθηκε τὸ κουβάρ' του, ἢ κόπηκε ἡ κλωστή του, ἀντὶ ἀπέθανε, καὶ τὰ νάπαλιν: ἡ κλωστή του ἦταν γερὴ (ἢ δυνατὴ, χροῦτρη) καὶ δὲν κόπηκε, ὅπερ λέγεται ἐπὶ τῶν ὡς ἐκ θαύματος θεραπευθέντων ἐκ βαρείας ἀσθενείας ¹⁾.

N. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ

Ἡ ΕΝ ΩΡΑ ΓΑΜΟΥ

ΗΘΟΠΟΪΑ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΟΣ

(Ἡ ὑπόθεσις ἐλήφθη ἐκ γαλλικῆς παραστάσεως)

Πρόσωπα

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ	ἑτῶν	45
ΜΑΡΙΩΡΗ, σύζυγός του	"	35
ΧΑΡΙΚΑΕΙΑ, θυγάτηρ αὐτῶν	"	46
ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ, ἀνάδοχος τῆς Χαρικλαίας	"	55
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ, μνηστήρ	"	24
ΘΑΝΑΣΗΣ, ὑπρέτης τοῦ Χρηστοῦλη	"	45

[Ἡ σκηνὴ εἰς ἐξοχὴν τινα πλησίον τῶν Ἀθηνῶν.]

Ἀγούσα τοῦ οἴκου τοῦ Χρηστοῦλη — Θύρα πρὸς τὸ βάθος καὶ ἀπὸ δύο ἐκατέρωθεν. Ἀριστερόθεν τοῦ θεατοῦ κλειδοκύμβαλον καὶ βιβλία ἐπ' αὐτοῦ· ἐπίσης τράπεζα μεθ' ὧν τῶν πρὸς γραφὴν χρησίμων. Δεξιόθεν ἄλλη τράπεζα, ἐφ' ἧς γυναικεῖα ἐργόχειρα καὶ ἔν ψαλιδιον. Καθίσματα παρὰ τὰς τραπέζας, διάφορα ἄλλα ἀπλὰ ἐπιπλα. Εἰκόνες τινες ἀνηρημέναι εἰς τοὺς τοίχους κ. τ. λ.

Ἐποχὴ σύγχρονος.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ καὶ ΜΑΡΙΩΡΗ.

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ (ῥοφῶν ταμδάκον).

Γυναικὰ μου, βαρέθηκα νὰ βλέπω ταῖς προετοιμασίας σου. Τί βιάζεσαι;

ΜΑΡΙΩΡΗ

(Διευθετοῦσα ἀτημέλητος τὰ τῆς αἰδοῦσης.)

Ὅπου κι' ἂν ἦνε ἔρχεται ὁ Ἀριστείδης, ὁ γαμβρός μας.

1) Schmidt, αὐτ. σ. 220.

1) Βλ. τῆς ἡμετέρας Μελέτης κλπ. τ. I σ. 109 κε.

2) Ζαμπέλ., Ἄστμ., δημοτ. σ. 750.—Passow, ἀρ. 385. Schmidt, I σ. 249.—Αἱ Μοῖραι καὶ παρ' ἀρχαίοις ἐνομιζόντο ψυχοπομποὶ θεότητες· ἐκτὸς πολλῶν ἄλλων βλ. Καλλινον, παρὰ Στοβαίῳ (Ἀνθολ. ΝΑ. 49.)

... θάνατος δὲ τότε ἔσσεται, ὁκκότε κεν δὴ Μοῖραι ἐπικλώσωσιν...

3) Βλ. τῆς ἡμετέρας Μελέτης ἐπὶ τοῦ βίου τῶν ν. Ἑλλήνων τ. I σ. 413 κε.

4) Schmidt, αὐτ. σ. 212.

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Ἔχεις τρεῖς ὥραις καιρὸν ἀκόμα.

ΜΑΡΙΩΡΗ

Καλά· μὰ πότε θὰ προφθάσω τόσα πράγματα; Δὲν εἶνε παίζε γέλασε. Πρόκειται μὰ ὑποδεχθῶμεν γαμβρόν, καὶ θέλεις νᾶλθῃ νὰ μᾶς εὖρη ὅπως εἴμεθα κάθε ἡμέραν; τί θὰ λέγῃ ὕστερα; Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔξέουρον νὰ φερθοῦν. Πότε θὰ σκουπίσωμεν, πότε θὰ προετοιμάσωμεν τὸ γεῦμα, πότε θὰ κάμωμε τόσα ἄλλα πράγματα;

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Δὲν εἶν' ἀνάγκη τίποτε νὰ κάμῃς. Ὁ Ἀριστείδης τέτοια πράγματα δὲν τ' ἀγαπᾷ. Ἐπειτα, συγύριζε μὲ τὴν ἡσυχίαν σου τοῦλάχιστου. Βιάζεσαι, ὡς νὰ ἐπρόκειτο νὰ παυδρευθῆς σύ. Ὁ Ἀριστείδης σὲ ἐπαναλέγω δὲν θέλει ἐπιδείξει καὶ προσποιημένους εὐγενεῖς τρόπους. Ἐκατάλαβες;

ΜΑΡΙΩΡΗ

Κ' ἐγὼ σὲ λέγω δὲν τὸ χωρεῖ ὁ νοῦς μου νὰ κάθουμε μὲ σταυρωμένα χέρια, ἐνῶ πρόκειται νὰ δεχθῶ γαμβρόν; Τί νοικοκυρὰ, τί μητέρα εἶμαι τὸτ' ἐγὼ! Ἄν δὲν σ' ἀρέσῃ, πήγαινε ἔς τὸ καφφεναῖον, ὅπως τὸ κάνεις πάντα ὅταν ἔχουμε συγυρίσματα· σὲ ἔξέρω ἐσὺ θέλεις νὰ μὴ βλέπεις νοικοκυρὰ.

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Αἱ! χάλασε λοιπὸν τὸν κόσμον καὶ νὰ ἰδοῦμε τότε ποῦ θὰ εὕρῃς γαμβρόν.

ΜΑΡΙΩΡΗ

Ἐγὼ θυμοῦμαι τί κακὸ ποῦ ἐγίνε ἔς τὸ σπίτι μας, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἔλθῃς νὰ μ' ἰδῆς, πρὶν δοθῇ ἀκόμη ἡ τελευταία ἀπάντησις. Μὰ φορὰ κανεὶς, θὰ παυδρεύσῃ τὴν κόρην του· δὲν τὴν παυδρεύει καθ' ἡμέραν.

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Ἴσα, ἴσα λοιπὸν δὲν πρέπει νᾶχῃς τόσα τρεχάματα, διότι δὲν τὸν κάμαμε ἀκόμη γαμβρόν μας τὸν Ἀριστείδην.

ΜΑΡΙΩΡΗ

Πῶς; δὲν μᾶς ἐμήνυσε πῶς θὰ ἔλθῃ σήμερον νὰ ἰδῇ τὴν κόρην μας Χαρίκλειαν;

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Ναὶ, Μαριωρὴ μου· ἀλλὰ ἴσως θὰ ἦνε ἡ πρώτη καὶ τελευταία φορὰ ποῦ τὸν βλέπομεν, ἀνίσως καὶ δὲν τοῦ ἀρέσῃ ἢ δὲν τὸν ἀρέσωμεν.

ΜΑΡΙΩΡΗ

Κρίμα θὰ ἦτον ὅμως νὰ τὸν χάναμε τέτοιον γαμβρόν, Χρηστούλη μου. Μὲ εἶπαν τόσα καλὰ δι' αὐτόν.

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Ἄμ' ἐγὼ! τέσσαραις μέραις τώρα πηγαίνω ἔς τὰς Ἀθήνας καὶ ἐξετάζω κί ὅλο καλὰ μὲ λέγουν, διὰ τὸν Ἀριστείδην. Δὲν ἔχει φαίνεται συγγενεῖς αὐτὸς ὁ νέος καὶ θέλει νὰ ἔμβῃ ἔς καμμιὰ καλὴ καὶ φρόνιμη οἰκογένειαν, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἔχῃ φίλους καὶ συγγενεῖς, τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς συγγενεῖς τῆς γυναικὸς του.

ΜΑΡΙΩΡΗ

Βάλε πῶς δὲν τὸν μέλει καὶ τίποτε, ἂν ἡ γυναῖκά του δὲν εἶναι ἀριστοκράτισσα!

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Ὅχι, ὄχι βέβαια· ἀλλὰ τί διάβολο! κ' ἐγὼ χαμάλης δὲν γεννήθηκα. Ὁ πατέρας μου ὁ μακαρίτης ὑπῆρξε καὶ ἔνορκος!

ΜΑΡΙΩΡΗ

Ἐμαθα πῶς δὲν ζητεῖ καὶ μεγάλη προίκα!

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Νὰ σὲ πῶ; ἐγὼ τὴν κόρην μου θὰ τὴν προκίσω· ἂ! ἂ! δὲν δέχουμε νὰ ποῦνε πῶς ὁ Χρηστούλης θέλησε νὰ ξεφορτωθῇ τὴν κόρην του μὲ μόνην τὴν εὐμορφιά της καὶ τὴν ἀνατροφὴν της, ὅπως τὸ κάμνουν κάμποσες μεγαλοπιασμέναις οἰκογένειαις.

ΜΑΡΙΩΡΗ

Καλὸς, καλὸς γάμος, τί νὰ θέλεις! Πήγαινε τώρα καὶ ἄφες με νὰ συνη-

ρίσω ἐδῶ. (Διευθετεῖ διάφορα πράγματα πάλιν, καὶ ὁ Χρηστούλης ποιεῖ μορφασμοὺς ἀνυπομονησίας).

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Ἄχ! αὐταῖς ἢ γυναῖκες μὲ τὰ νοικοκυριά τους!

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ (ἔξωθεν.)

Περίμεν' ἐδῶ, ἀμαξᾶ, μίαν στιγμήν. Θὰ φύγωμεν πάλιν.

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Ἡ φωνὴ τοῦ Καστορίδη, τοῦ κουμπάρου μας!

ΜΑΡΙΩΡΗ

Ἄ, τώρα τὴν χαρὰν του, ἅμα μάθη τὰ νέα!... Ἐνα χρόνον καταγιίνεται νὰ εὔρη καλὸν γαμβρὸν διὰ τὴν βαπτιστικὴν του καὶ τώρα θὰ τοῦ ποῦμε ἔλα νὰ τὴν στεφανώσης... τὸν ἤραμε!

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Ἄφησε, ἄφησε ἐγὼ νὰ τοῦ τὸ πῶ. Θὰ πετάξῃ ἀπ' τὴν χαρὰν του.

Σ Κ Η Ν Η Β'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

(βιαίως εἰσερχόμενος καὶ προσκρούων κατὰ τοῦ Χρηστούλη πηγαίνοντος εἰς προϋπάντησίν του.)

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Βρὲ ἀδελφέ, μ' ἐσκότωσες· τί βία εἶν' αὐτή; ὅλοι ἔς τὰ βιαστικά σας εἰσθε σήμερα.

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

Βιάζομαι βέβαια, ὅταν πρόκειται νὰ ὑπηρετήσω τοὺς φίλους μου...

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Νὰ τοὺς σπάσης τὴν μύτη δηλαδή. (ψάβει τὴν βίνα του.)

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

Σ' ἐπόνεσε;

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Ἄ μπά!

ΜΑΡΙΩΡΗ

Χρηστούλη μου θέλεις κρύο νερό;

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

Καλὲ δὲν εἶνε τίποτε! Ἄκουστε με λοιπόν! Εἰδήσεις φέρω, φίλοι μου... Εἰδήσεις περιφήμους... περὶ γάμου...

ΜΑΡΙΩΡΗ

Κ' ἐμεῖς εἰδήσεις εἴχαμε νὰ σὲ ποῦμε...

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ (πρὸς τὴν Μαριωρὴν.)

Ἄφες με σὲ εἶπα, ἐμένα...

ΜΑΡΙΩΡΗ (πρὸς τὸν Καστορίδην.)

Εἶδες σύμπτωσιν...

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

Ἐσεῖς εἰσθε ὄλο λόγια, μὰ ἐγὼ εἶμαι καὶ ἔργα· δὲν εἶνε τὸ ἴδιο, βλέπετε..

ΜΑΡΙΩΡΗ

Καλὲ...

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ (διακόπτων αὐτὴν ἰδιαιτέρως.)

Σώπα ἐσύ· μὲ τρόπον πρέπει νάλλθῃ τὸ πρᾶγμα.

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

Ἐγὼ τὴν Χαρίκλειαν τὴν ἀγαπῶ, ὡς κόρην μου...

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Κ' ἐκείνη ἢ καυμένη, ὡς δεύτερον πατέρα της..

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

Ἐνα χρόνο τώρα καταγινομαι νὰ τῆς εὔρω γαμβρὸν ὅπως τὸν θέλω· καὶ τέλος πάντων σήμερα ἔρχομαι νὰ σᾶς ὑποβάλλω τὸ ἀποτέλεσμα τῶν κόπων μου.

ΜΑΡΙΩΡΗ

Τί, τί, τί, τί λές;

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

Λέγω πῶς δὲν χάσατε περιμένοντας. Ἐπιτυχία πλήρης! ἄριστος γαμβρός! ἄφου ἐγὼ τὸν ἤρα, φαντάσου! Ἄς μὴ πολυλογῶ... Τὴν κόρην σας ζητεῖ ὁ υἱὸς τοῦ Βουλευτοῦ τῆς Βραχονήσου...

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ (μετ' ἐκπλήξεως.)

Ὁ Κύριος Χηνόπουλος;

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

Ναί, ναί, ναί· ὁ κύριος Χηνόπουλος ζητεῖ εἰς γάμον τὴν Χαρίκλειαν! Οὐφ! ἔσεκασα! Νὰ σᾶς φέρω καὶ ἐπιστολὴν του (ἐγχειρίζει ἐπιστολὴν εἰς τὸν Χρηστούλην, ὅστις μένει κεχηγνός, ὅπως καὶ ἡ σύζυγός του.) Ἄλλὰ τί ἔχειτ' ἐσεῖς; Ἄπορῶ πῶς δὲν χαίρεσθε! ἐγὼ φοβούμουν μὴ σᾶς φέρῃ

συγκοπήν ἢ μεγάλη χαρὰ, καὶ ἀπ' τὸν δρόμον ἀκόμη ἐσχεδίαζα προλόγους . . . τοὺς ὁποίους ἐλησμόνησα νὰ σὰς 'πῶ . . . δὲν πειράζει ὅμως σὰς τοὺς λέγω τώρα..

(Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ οἱ δύο σύζυγοι βλέπονται ἀμοιβαίως ἐκπεπληγμένοι καὶ διαφοροὺς ποι- οῦντες συνθηματικούς μορφασμούς.)

ΧΡΗΣΤΟΓΑΗΣ

'Αγαπητέ μου Καστορίδη, μὰς συνει- κίνησε πολὺ αὐτὸ τὸ δείγμα τῆς φιλίας σου . . . ἀλλὰ δυστυχῶς ὑπεσχέθην τὴν κόρην μου εἰς ἄλλον . . .

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ

Εἰς ἄλλον; καὶ ἀξίζει αὐτὸς ὅσον ἀξίζει ὁ υἱὸς ἐνὸς βουλευτοῦ; Ἢ ἔχῃς δι' αὐτοῦ τὴν εὐνοίαν τοῦ ὑπουργοῦ . . . δὲν εἶνε 'λίγον πρᾶγμα.

ΧΡΗΣΤΟΓΑΗΣ

'Εγὼ γνωρίζεις πῶς δὲν ζητῶ πολλά· ἀρκοῦμαι εἰς τὰ ὀλίγα 'ποῦ ἔχω . . .

ΜΑΡΙΩΡΗ

Ναὶ δὲν θέλουμ' ἡμεῖς μεγάλα καὶ . . .

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ

Τί λέτε τώρα; εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ θέλῃς καὶ σὺ, Χρηστούλη, κάμμιὰ θέσιν, τοῦλάχιστον διὰ κανένα συγγενῆ σου, διὰ κανένα φίλον σου, δι' ἐμέ τέλος πάντων . . . Ἢ εὐνοία . . .

ΧΡΗΣΤΟΓΑΗΣ (διακόπτων.)

Σὲ εἶπα, Καστορίδη μου, εὐνοίαν δὲν ἐπιζητῶ. Θέλω μόνον δικαιοσύνην, καὶ αὐτὴν δόξα τῷ Θεῷ τὴν ἀπολαμβάνω.

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ

Τί παράδοξος ἄνθρωπος! δὲν σκέπτε- σαι ὅτι δικαιοσύνη σήμερον ὡς πρὸς τὰς θέσεις εἶν' ἡ εὐνοία;

ΜΑΡΙΩΡΗ

(ἐπεμβαίνουσα γεγωνίᾳ τῆ φωνῆ.)

'Ὁ γαμβρός μας δὲν ἔχει τὴν ἀνάγκη- κην κανενός· εἶνε πλούσιος, ἔχει ὡς δέκα χιλιάδας εἰσόδημα· ἀγόρασε ἐδῶ κοντά μας ἓνα σπίτι, ποῦ νὰ τὸ ιδῆς! . . .

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ

'Αδύνατον!

ΜΑΡΙΩΡΗ

'Εκείνο ποῦ σὰς λέγω . . .

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ

Ποιὸς 'ξεύρει πῶς τὰ 'σύναξε αὐτὰ τὰ χρήματα. Θὰ ἦνε κανένας ὀψίπλου- τος! (Μετὰ πικρίας.) 'Αλλὰ τί κάθουμε τώρα καὶ συζητῶ; Μήπως δὲν εἴσθε ἐλεύθεροι νὰ κάμετε ὅπως θέλετε; Εἶν' ἰδική σας κόρη ἢ Χαρίκλεια . . . (Περι- πατεῖ μὲ τὰς χεῖρας ὀπίσω κινῶν τὴν κεφαλὴν.)

ΧΡΗΣΤΟΓΑΗΣ

Τί; πικράθηκες, Καστορίδη μου; 'Α, καῦμένε, δὲν ἠλπίζα νὰ ἦσαι τόσῳ μι- κροφιλότιμος. Καλὲ δὲν βλέπετε; 'Εθύ- μωσε. Δὲν τὸ ἐπίστευα! σὺ ὁ κάλλιστός μας φίλος νὰ δυσареστηθῆς ἐπειδὴ ἠύ- ραμε γαμβρόν γιὰ τὴν βαπτιστικὴν σου; Καὶ διατί; διότι δὲν τὸν ἐξέλεξες σὺ!

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ

(προσπαθῶν νὰ φανῆ ἀπαθής.)

'Εγώ;

ΧΡΗΣΤΟΓΑΗΣ

'Ελα, ἔλα· ἂς τ' ἀφήσωμεν αὐτά· πᾶμε εἰς τὸ γραφεῖόν μου νὰ τὰ 'ποῦμε, νὰ μὴ μὰς ἀκούσῃ ἡ κόρη μου . . . Μα- ριωρὴ μου, πρόσεχε μὴν εἰπῆς τίποτε εἰς τὴν Χαρίκλειαν . . . Δὲν εἶνε καλὸ νὰ τὰ 'ξεύρη αὐτὰ τὰ πράγματα.

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ

Τί μυστικότης!

ΧΡΗΣΤΟΓΑΗΣ

Σὲ 'πέρασ' ὁ θυμὸς σου, Καστορί- δη μου;

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ

'Εγὼ, θυμωμένος; τί λές;

ΜΑΡΙΩΡΗ

'Ελα, πηγαίνετε κ' ἔρχετ' ἡ κόρη μου. (Ὁ Καστορίδης καὶ ὁ Χρηστούλης ἐξέρχονται.)

Σ Κ Η Ν Η Γ'.

ΜΑΡΙΩΡΗ καὶ ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ (εἰσέρχεται ψάλλουσα.)

Ἐανθὴ κόρη δεκαετίς ῥόδου ἔχουσα τὸ χρῶμα, μέσῳ ῥόδων ἔκυνήγει ἄνθος φεῦγον, χρυσαλλίδα...

ΜΑΡΙΩΡΗ

Ποῦ ἦσουν, κόρη μου;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Κάτω 'ς τὸ περιβόλι... ὠρίμασαν τόσα ὀπωρικά... ἔκοψ' αὐτὰ τὰ δύο ροδάκινα... (Θέτει αὐτὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης.)

ΜΑΡΙΩΡΗ

Μὰ διατί τρέχεις ὄλο 'ς τὸν ἥλιο; Θὰ μαυρίσης, κόρη μου...

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Αἴ! καὶ τί μὲ τοῦτο; τὸ χειμῶνα πάλιν θ' ἀσπρίσω... Νὰ χάσω ἐγὼ τὸν περίπατόν μου... Τί καλὰ ποῦ ἦτον κάτω! 'Εσύναξα τόσα ἄνθη, ἀνέγνωσα κάτι ποιήσεις... 'Επειτα ἔπια ὀλίγον γάλα μὲ ὀλίγον ψωμί...

ΜΑΡΙΩΡΗ (ἄπελπις.)

'Επιες γάλα; ἔφαγες;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Βεβαίως, ἀφοῦ 'πεινούσα τόσο πολὺ!

ΜΑΡΙΩΡΗ (κατ' ἰδίαν.)

'Ω! δυστυχία μου! καὶ ὅταν ἔλθῃ ὁ 'Αριστείδης πῶς θὰ καθήσ' ἡ κόρη μου 'ς τὸ τραπέζι χωρὶς ὄρεξι; (πρὸς τὴν Χαρίκλειαν) Χαρίκλειά μου, γιατί κάμνεις τέτοιαις ἀταξίαις; ἀκοῦς ἐκεῖ; νὰ φᾶς πρῶτ', πρῶτ'...

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Φοβεῖσαι, μητέρα μου, μήπως μὲ βλάβῃ; Τώρα θὰ κάμω πάλιν ἕναν περίπατο... καὶ χωνεύω... θὰ πάρω μαζὺ μου τὸν Θανάσην...

ΜΑΡΙΩΡΗ (κατ' ἰδίαν)

Αὐτὸ μᾶς ἔλειπε! νὰ φύγῃ τὴν στιγμήν ποῦ περιμένεται ὁ 'Αριστείδης! (πρὸς τὴν Χαρίκλειαν) Χαρίκλειά μου, δὲν θέλω νὰ εὐγῆς ἔξω, θὰ μ' ἀκούσης;.. 'Αλλὰ διατί δὲν ἐφόρεσες σήμερον ἕνα καλλίτερον φουστάνι; εἶσαι ἐλεεινὴ σήμερα... τί 'νδύσιμον εἶν' αὐτό;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Μπᾶ! κάθε 'ἡμέρα δὲν φορῶ αὐτὸ τὸ φουστάνι; Μὲ εἶπες ν' ἀποφεύγω τὰ λούσα...

ΜΑΡΙΩΡΗ

Ναί... ἔχεις δίκαιον... ἀλλὰ κάποτε... εἶνε κάτι περιστάσεις... 'Ακουσέ με· πήγαινε νὰ δοκιμάσης ἐκεῖνο τὸ

φουστάνι ποῦ σ' ἐτελείωσα χθὲς, νὰ ἰδοῦμε πῶς σὲ πηγάζει... Κτενίσου καὶ ὀλίγον... φόρεσε ἐκεῖνα...

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Μήπως θὰ ἔλθουν ξένοι σήμερον νὰ μᾶς ἐπισκεφθοῦν; ποῖον περιμένετε;

ΜΑΡΙΩΡΗ

'Οχι... κανέναν... 'Αλλὰ πρέπει νὰ μ' ἐννοῆς... ποιοὺς 'ξεύρει ἀρά γε... Εἰς τὴν ἡλικίαν σου μία νέα πρέπει πάντα νὰ περιμένῃ... ἐκεῖνα ποῦ δὲν περιμένει...

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ (κατ' ἰδίαν.)

Δὲν ἐννοῶ τί ἔχει σήμερον ἡ μητέρα μου! τί ἀρά γε θὰ συμβῆῃ;

Σ Κ Η Ν Η Δ'.

ΘΑΝΑΣΗΣ καὶ οἱ ΑΝΩΤΕΡΩ

ΘΑΝΑΣΗΣ (τρέχων.)

Κυρία μου, Κυρία, Κυρία μου...

ΜΑΡΙΩΡΗ

Δέγε τί θέλεις, τί ζητεῖς;

ΘΑΝΑΣΗΣ

'Ο ἀφέρτης μου σᾶς θέλει... εὐθὺς ὁμως, λέει, ἀμέσως νὰ 'πάτε... 'Εχασε τὸ καινούργιο του τὸ πανταλόνι καὶ τὸ γυρεύει...

ΜΑΡΙΩΡΗ

'Αχ! αἰωνίως αὐταῖς ἡ ἀκαταστασίαις! Τὸ ἔβαλα ἐπάνω 'ς τὸ κρεβάτι του μαζὺ μ' ἕνα κεντημένο 'πουκάμισο...

ΘΑΝΑΣΗΣ

(Κινῶν τὴν κεφαλὴν καὶ ἐπαναλαμβάνων τὰς λέξεις.)

Μαζὺ μ' ἕνα κεντημένο πουκάμισο...

ΜΑΡΙΩΡΗ

'Αφες ὁμως· καλλίτερα ἄς 'πάγω μόνη μου νὰ τὰ εὔρω... Θὰ τάκαμ' ἄνω κάτω...

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ (κατ' ἰδίαν.)

Μὰ τί τρέχει; κεντημένο 'πουκάμισο ὁ πατέρας μου!

ΘΑΝΑΣΗΣ

Κυρία, εἶνε λέτε ὥρα νὰ βάλω 'ς τὴ φωτῖα τὰ ψάρια; Ἀλήθεια· πόσοι θὰ ἦστε 'ς τὸ τραπέζι; ῥωτῶ γιὰ νὰ...

ΜΑΡΙΩΡΗ (πρὸς τὸν Θανάσην μυστικῶς.)

Σιῶπα ἀνόητε, κουτέ...

ΘΑΝΑΣΗΣ (κατ' ἰδίαν.)

Αἴ! καὶ πότε νὰ 'μιλήσω; ὅταν σωμαίνω;

ΜΑΡΙΩΡΗ (πρὸς τὴν Χαρίκλειαν.)

Σὺ κόρη μου ἠσύχασε καὶ πῆγαινε νὰ κάμης ὅ,τι σ' εἶπα... Νὰ ἦσαι πάντα φρόνιμη καὶ καλή... πῆγαινε εὐθύς ν' ἀλλάξης τὸ φουστάνι σου... μ' ἐννοεῖς. Ναί, σήμερα αἱ εὐχαὶ τῶν γονέων σου... (διακόπτεται δάκνουσα τὰ χεῖλη της) Ἔλα νὰ μὲ φιλήσης κόρη μου... ἔλα... καὶ πρόσεχε... νὰ ἔχης καλοὺς τρόπους, νὰ φέρεσαι εὐγενικά...

[Ἐξέρχεται.]

Σ Κ Η Ν Η Ε'.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ, ΘΑΝΑΣΗΣ

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Θανάση, δὲν με λές, σὲ παρακαλῶ, τί ἔχουν ὅλοι σήμερον; τί εἶν' αὐταὶ αἱ προετοιμασίαι, τὸ φαγητόν... ἢ μυστικότης... τί τρέχει; δὲν 'μιλεῖς;

ΘΑΝΑΣΗΣ

(ποιεῖ βωδὸν ἀποφατικὸν πνεῦμα.)

Δὲν λέγω, δὲν μιλῶ πιά.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Λέγε λοιπόν, καυμένε· μὴ γίνεσαι ἀνόητος.

ΘΑΝΑΣΗΣ

Ἀνόητος θὰ γένω ἂν μιλήσω· δὲν 'μαντέψατε;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ (ικτετευτικῶς.)

Τί; ἂν εἰξεύρης τίποτα, ἔλα, καυμένε, 'πέμου το.

ΘΑΝΑΣΗΣ

Μ' εἶπαν νὰ μὴ μιλήσω... ἀλλά... ἐπειδὴ ἐσεῖς Κυρία μου, εἰσθε μπερδευ-

μένη μέσα σ' αὐτὴν τὴν δουλειά, θὰ σὰς τὸ 'πῶ, μυστικὰ ὅμως, 'ς τ' αὐτὴ... (σιγηλῶς) 'παν-δρεύ-εστε... ε... ε...

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

'Εγώ; Ἐμὲ θὰ ὑπανδρεύσουν... δὲν τὸ εἶχα 'ς τὸν νοῦν μου.

ΘΑΝΑΣΗΣ

Δὲν σὰς ἀρέσουν, κυρά μου, αὐτὰ τὰ χαμπέρια;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Καθόλου... δὲν ἔπρεπε νὰ μοὶ τὸ εὔπης κἂν.

ΘΑΝΑΣΗΣ

Μπᾶ! Μὰ, κυρία Χαρίκλεια, ὁ γαμβρός ποῦ θ' ἄλθῃ εἶνε καθὼς λένε ὁμορφος, πλούσιος... καὶ τὸ λοιπόν, σὰν πῶς κάνουν τὰ κορίτσια, κυττάζετε νὰ τοῦ ἀρέσετε, νὰ μὴ τὸν χάσουμε...

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Τώρα ἐννόησα διατί ἡ μητέρα μου μ' ἐσύστησε νὰ καλλωπισθῶ, νὰ ἐνδυθῶ...

ΘΑΝΑΣΗΣ

Βέβαια· νὰ γένετε νύφη, νὰ σὰς 'δῇ ὁ γαμβρός...

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Μὴ μ' ὀμιλῆς καὶ σύ! αἰσθάνομαι πῶς ἀπὸ τώρα τὸν μισῶ αὐτὸν τὸν νέον.

ΘΑΝΑΣΗΣ (κατ' ἰδίαν.)

Γρήγορα, πολὺ, μικροῦλα, ἄρχισες νὰ μισῆς τὸν ἄνδρα σου.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Θεὲ μου, θὰ ἦνε ἀνυπόφορον, ἂν μ' ἀναγκάσουν ἐξαφνα νὰ παίξω πιάνο, νὰ τραγουδήσω, κί αὐτὸς νὰ βλέπῃ πόσα προτερήματα ἔχω, πόσα ἐλαττώματα... Ἔνας ἄγνωστος καὶ εἰς τοὺς γονεῖς μου καὶ εἰς ἐμέ... Ναί· τὸν μισῶ...

ΘΑΝΑΣΗΣ (κατ' ἰδίαν.)

'Εδαπᾶ ποῦ κατατήσανε ἡ πανδρεζαῖς εἶν' ἐχθριτα μὲ συμβόλαιο... Μὰ περιμένε δὰ 'λιγάκι νὰ γνωρισθῆτε πρῶτα... μὴ βιάζεσαι, ἔχεις καιρό...

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ (ἐξαπτομένη ἐπὶ μᾶλλον.)

Εἶν' ἀδύνατον... δὲν τὸν θέλω. Δὲν 'πανδρεύομαι μὲ νέον ἄγνωστου ὅπως

διόλου, ὅπου πρώτην φοράν τὸν βλέπω.
Δὲν ἔμαθα νὰ ὑποκρίνωμαι . . . Θανά-
ση, ἄφησέ με μονάχη μου.

ΘΑΝΑΣΗΣ (ζῆφνης γονυκλιῶν πρὸ αὐτῆς.)

Κυρά μου, σὰς περικαλῶ . . μὴν ἄρ-
νηθῆτε νὰ πανδρευθῆτε . . Θὰ λυπήσε-
τε καὶ τοὺς γονεῖς σας καὶ ἐμὲ . . . Τό-
σα χρόνια τώρα σχεδιάζω μεγάλο με-
γάλο σχέδιο . . .

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Σήκω ἀπάνω· τί σχεδιάζεις.

ΘΑΝΑΣΗΣ (βήχων συνεσταλμένως)

Ἐεύρετε . . . ποτὲ δὲν ἔβαλα τὸ πο-
δάρι μου σὲ κρασποωλειό.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Καὶ εἶσαι ἀξίεπαινος.

ΘΑΝΑΣΗΣ

Ἄ μπᾶ! μὲ κορροϊδεύουν οἱ φίλοι
μου . . . καὶ δι' αὐτὸ τόσον καιρὸ τώρα
σχεδιάζω καὶ μελετῶ νὰ . . .

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Βιάζομαι, λέγε λοιπὸν τί θέλεις νὰ
εἰπῆς ;

ΘΑΝΑΣΗΣ

Ἐπῆρα μὲ μὲγάλῃ καὶ καλῇ ἀπό-
φασιν . . . πιστεύσω πῶς καὶ σεῖς δὲν
θὰ τὴν εὔρετε κακὴν . . . Λοιπὸν θὰ κά-
μω ρούσικο μεθύσι τὰπεφάσισα, θὰ τὸ
κάμω τὴν ἡμέρα ποῦ θ' ἀποφασισθῇ ὁ
γάμος σας . . . τὴν ἡμέρα ποῦ . . .
(Κρούουσι τὴν θύραν.) Ἄ! κτυποῦν τὴν πόρ-
τα . . . (βλέπων ἐκ τοῦ παραθύρου.) Ἐνας
νέος καβάλα ἦλθεν . . . αὐτὸς θὰ ἦνε . . .

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Τετέλεσται! (ἐξέρχεται τρέχουσα. Ἀκού-
ονται φωναὶ Θανάση Θανάση! ἀπὸ τὸ δεξιὸν
μέρος τοῦ θεάτρου.)

ΘΑΝΑΣΗΣ

Ὁ ἀφέντης μὲ φωνάζει! . . . (καλεῖται
ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος) Καὶ ἡ κυρά
μου! Αἱ! ποῦ νὰ πρωτοπάγω; (φωνάζει)
Ἄκουσα, ἔρχομαι ἔρχομαι . . . (τρέχει πα-
ραζαλισμένος διὰ νὰ ἐξέλθῃ καὶ συγκρούεται με-
τὰ τῆς Μαριωρῆς εἰσερχομένης ἀπὸ τῆς ἀριστε-
ρᾶς θύρας.)

Σ Κ Η Ν Η Σ Τ'.

ΜΑΡΙΩΡΗ, ἡμιενδεδυμένη ἐκ τῆς ἀριστερᾶς θύ-
ρας. ΘΑΝΑΣΗΣ, ΧΡΗΣΤΟΥΑΗΣ, ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ.

ΜΑΡΙΩΡΗ

Θανάση, τί κάθεσαι ; τρέξε ἄγρηγορ'
ἄνοιξε . . . περιμένει ὁ ἄνθρωπος τόσην
ώραν . . . (ὁ Θανάσης ἐξέρχεται)—(τρέχουσα
ἐν βίᾳ πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τῆς σκηνῆς)—Χρη-
στούλη, ἄνδρα μου . . . Ποῦ εἶνε ; ἔπρε-
πε νὰ ἦν' ἐδῶ νὰ τὸν ὑποδεχθῇ . . .

ΧΡΗΣΤΟΥΑΗΣ (εἰσερχεται ἐκ τῆς δεξιῆθεν θύ-
ρας, ἄνευ ἐπενδύτου.)

Ἄ Μαριωρῆ μου . . . εἶν' ὁ Ἄριστεί-
δης . . . αὐτὸς ὁ ἴδιος . . . Νὰ μπηκε μέσ'
'ς τὸ σπῆτι . . .

ΜΑΡΙΩΡΗ

Αἱ! καὶ τί κατάστασις εἶν' αὐτή ;
πῶς θὰ τὸν δεχθῆς τὸν ἄνθρωπον ;

ΧΡΗΣΤΟΥΑΗΣ

(βλέπων ἐκ τοῦ παραθύρου, τρέχων ἐδῶ κ' ἐκεῖ.)

Νά! ἔγγραφα ἓνα γράμμα . . . ξέ-
χασα τὸ ρούχό μου . . . ποῦ εἶνε ;

ΜΑΡΙΩΡΗ

Κ' ἐγὼ ἀκόμη δὲν κατάρθωσα νὰ ἴνδυ-
θῶ . . . πρόλαβε καὶ ἦλθε . . . ἡμουν 'ς
τὸ μαγειριό . . .

ΧΡΗΣΤΟΥΑΗΣ

Ἐν τούτοις δὲν ἔμπορῶ ἔτσι νὰ δε-
χθῶ τὸν γαμβρόν . . .

ΜΑΡΙΩΡΗ

Οὐτ' ἐγὼ . . .

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

Ἦραϊ! ἀξιόλογα! . .

ΧΡΗΣΤΟΥΑΗΣ

Καστοριδῆ μου, βοήθεια! Σὺ εἶσαι
ἀπαθῆς καὶ εἶσαι ἴνδυμένος τοῦλάχισ-
τον . . . Δέξου τον μὲ στιγμὴν . . .

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

Ἄς ἦνε πιά! τί νὰ γένη!

ΜΑΡΙΩΡΗ

Νάτος, νάτος ἀνεβαίνει . . . πᾶμε ἄν-
δρα μου.

(ἀναχωροῦσι, καθεὶς ἀπὸ ἄλλην θύραν.)

ΚΑΣΤΟΡΙΑΗΣ

Τὰ λογικά των ἔχασαν ὀλότελα...
Μ' ἐπεφόρτισαν νὰ τὸν δεχθῶ, καὶ νὰ
τὸν διασκεδάσω, .. ὡς νὰ ἤμουν ἐγὼ
ἡ νύμφη! (σταυροκοπεῖται.)

Σ Κ Η Ν Η Ζ'.

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ καὶ ΚΑΣΤΟΡΙΑΗΣ

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ

(εἰσερχόμενος ἀπὸ τοῦ βάλου, ἐνῶ ὁ Καστορί-
δης παρατηρεῖ εἰκόνα τινὰ περιμένων.)

Νὰ περιμένω μ' εἶπον! ὦ καλλίτερα.
Ἄνάγκη ἔγω πράγματι στιγμῶν τινῶν
Ὅπως συνέλθω .. Μ' ἐσυγκίνησε πολὺ
ἡ θεὰ τῆς οἰκίας ταύτης· ἀρὰ γε
τὴν ἀφελῆ ἐκείνην κόρη, ἣν προχθὲς
μακρόθεν μόνον εἶδα, ἦν ἡγάπησα,
διότι τόσῃ εἶχεν ἀθωότητα,
ὁποῖαν μάτην ἀνεξίτησα παντοῦ,
τὴν κόρη, ἣτις δι' ἐμὲ θ' ἀποτελεῖ
τὸ πᾶν, θὰ λάβω διὰ σύντροφον πιστήν;

(στρεφόμενος καὶ παρατηρῶν τὸν Καστορίδην,
ὅστις ἀπεμακρύνθη καὶ παρατηρεῖ αὐτὸν μετὰ
περιεργείας.)

Μὲ συγχωρεῖτε· δὲν σὰς εἶδον, Κύριε·
Τὸν Κύριον Χρηστούλην ἤθελον...

ΚΑΣΤΟΡΙΑΗΣ

Εἰθὺς,

Θὰ ἔλθῃ ὅπου εἶνε· μ' ἐπεφόρτισε
νὰ σὰς δεχθῶ, διότι...

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ

Εἴθε συγγενῆς

βεβαίως.

ΚΑΣΤΟΡΙΑΗΣ

Ὅχι· εἶμ' ἀνώτερος πολὺ
καὶ συγγενοῦς... Ναί· εἶμαι φίλος παλαιός,
πρὸς τούτους δὲ τῆς νέας ὁ ἀνάδοχος.

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ (κατ' ἰδίαν)

Στοιχηματίζω ὅτι ὁ ἀνάδοχος,
καθ' ὅσον συμπεραίνω ἐκ τῶν τρόπων του,
ἐν γνώσει εἶνε...

ΚΑΣΤΟΡΙΑΗΣ

(κατ' ἰδίαν λοξῶς βλέπων τὸν Ἀριστείδην)

Ὅτι θέλουν ἀς μὲ ποῦν,
ἐγὼ δὲ βλέπω τίποτ' ἔξοχον... Γαμβρός
συνειθημένος! .. ἀπ' τοῦ καθημερινοῦ...

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ

Θὰ σὰς ἐφάνην ἴσως ἀδιάκριτος
πρῶτ' τοσοῦτον παρουσιαζόμενος

νομίζω ὅμως ὅτι εἰς τὴν ἔξοχὴν ..
αἶ, κάπως τὰ τοιαῦτα ἐπιτρέπονται
καὶ δὲν προσκρούω...

(ἰδίᾳ)

ἀλλ' ὁ φίλος ὁ στενός
δὲν μ' ἐνθαῤῥύνει· φαίνεται δὲν ἔννοεσθ
καθόλου ὅτι εἶν' ἡ θέσις μου δευτή.

ΚΑΣΤΟΡΙΑΗΣ (μετὰ δύο, τρία βηξίματα)

Καὶ κατοικεῖτε βέβαια ἐδῶ σιμά;

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ

Ὀλίγον παραπάνω.

ΚΑΣΤΟΡΙΑΗΣ

Ὅμως πρὸ μικροῦ
θὰ ἤλλοτε...

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ

Πρὸ δέκα μόλις ἡμερῶν
ἐνταῦθα ἤλθον βαρυνθεὶς νὰ κατοικῶ
εἰς τὰς Ἀθήνας.

ΚΑΣΤΟΡΙΑΗΣ

Ἀξιόλογα! λοιπὸν
περιοισίαν πρέπει νάχητε πολλήν,
ἀφοῦ κ' εἰς τὰς Ἀθήνας ἄλλην ἔχετε
οἰκίαν...

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ

Ναί.

ΚΑΣΤΟΡΙΑΗΣ (ὡς ἀνκριτής)

Καὶ εἶνε βέβαι' ἀσφαλῆς;

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ

Ἐλπίζω (κατ' ἰδίαν) ὅμως δι' αὐτὰ τὰ πράγματα
προηγουμένως ἔπρεπε, μοι φαίνεται
πληροφορίας νὰ ζητήσουν...

(πρὸς τὸν Καστορίδην)

Κύριε,

Παρακαλῶ, δὲν εἶνε ἴσως δυνατόν
νὰ ἴδω τὴν Κυρίαν;

ΚΑΣΤΟΡΙΑΗΣ

Ὅχι, Κύριε
διότι καὶ οἱ δύο τοῦ ἐνθάδε...

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ

Ἐνδύονται; νομίζω ὅτι δι' ἐμὲ
ἔτοιμασία πᾶσα ἦτο περιττή.

(κατ' ἰδίαν)

Καὶ ὅμως τόσος μὲ ἐπιπροφώρησαν
ὅτι θὰ εἴρω ἀφελῆς κ' εἰλικρινῆς
ἀνθρώπους, ὅτι ὁ Χρηστούλης εἶν' ἀπλοῦς...

(πρὸς τὸν Καστορίδην)

Ἄ, Κύριε, λυποῦμαι ἴσως ἕγινα
ἐγὼ ἀτόξαι αἰτία τοῦ νὰ στερηθῶ
τοιαύτης εὐκαιρίας, καὶ νὰ μὴν ἴδω
τὸν Κύριον Χρηστούλην, οὕτινος πολὺ
ἀπὸ πολλοῦ ἀνθρώπου ἤκουσα συχνὰ
τὸν χαρακτήρα ἐπινοούμενον.

ΚΑΣΤΟΡΙΑΗΣ (ιδίᾳ)

"Ω, ὦ!

Αὐτὸς τὰ κόφτει! ἄς τὰ πῶ κ' ἐγὼ λοιπόν.

(πρὸς τὸν Ἀριστείδην μὲ ὕψος ῥήτορος)

Τὸν Κύριον Χρηστούλην ἔχουν δικαίον
 νὰ ἐπαινῶσι· χρόνους τεσσαράκοντα
 γνωρίζω τοῦτον. Εἶνε τίμιος ἀνὴρ,
 εἰς τὰ καθήκοντά του ἀκριδῆς πολὺ,
 δὲν ἐνθυμούμαι νὰ ἠθέτησε ποτὲ
 ὑπόσχῃσιν κάμμιν. — Σύζυγος καλὸς,
 εἶν' ὁ Χρηστούλης· καὶ ἐξαίρετος πατήρ.
 Πρὸ πάντων ὅμως ἀγαπᾷ τὴν κόρην του,
 εἰς ἣν ἀρίστην ἔδωκεν ἀνατροφὴν.
 Πιστεύσατέ με· εἴμ' ἀνάδοχος αὐτῆς.

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ

"Ω! σᾶς πιστεύω.

ΚΑΣΤΟΡΙΑΗΣ

Μάλιστα ἐνέπνευσεν
 εἰς ταύτην μῖσος μέγα κατὰ τοῦ συρμοῦ,
 φιλάρεσκος δὲν εἶνε καὶ πολὺπειρος,
 πλὴν γνώσεις ὠφελίμους ἔλαθ' ἀρκετάς
 σπουδάζουσα κατ' οἶκον . . .

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ (κατ' ἰδίαν)

Μὰ τὴν πίστιν μου,
 ὅθ' ἦτο κόρη ἐντελής, ἂν φρόντιζε
 νὰ ἔχη ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ ἀνάδοχον.

ΚΑΣΤΟΡΙΑΗΣ

Πιστεύσατέ με· εἴμ' ἀνάδοχος αὐτῆς.

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ

"Ω σᾶς πιστεύω.

ΚΑΣΤΟΡΙΑΗΣ

Εὐτυχῆς ὁ σύζυγον
 τοιαύτην ἀποκτησάς.

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ (κατ' ἰδίαν)

Τοῦτο ἔλειπε!

Εὐχαριστῶ!

ΚΑΣΤΟΡΙΑΗΣ (κατ' ἰδίαν)

Νομίζω τοὺς ἐπαινέσας
 ὅσον ἔμποροῦσα! Διόβολο! δὲν ἔπρεπε
 νὰ παύσω τοὺς ἐπαινούς· καὶ νὰ θυμηθῶ
 πῶς εἴχμεν ὀλίγο δυσαρεστηθῆ
 μὲ τὸν Χρηστούλην! Ἡ περίστασις
 δὲν μοῦ τὸ ἐπιτρέπει.

(πρὸς τὸν Ἀριστείδην)

Ναι, ναι Κύριε·

Πιστεύσατέ με· εἴμ' ἀνάδοχος αὐτῆς.

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ

Μὰ σᾶς πιστεύω, σᾶς πιστεύω, φίλε μου.

(κατ' ἰδίαν)

Τῇ ἀληθείᾳ! ἂφ' ὅτου ὁ ἀνάδοχος
 προθύμως ἀνεδέχθη τὴν ἐξύμνησιν
 τῶν φίλων του, νομίζω ὅτι ἔχασα

[ΠΑΡΘΕΝΩΝ — ΕΤΟΣ Β'.]

πᾶσαν καλὴν ἰδέαν. Μὲ ἐξάλισεν.

"Ἀλλὰ ἄς κρίνω μόνος. Ἐρχονται . . Ἰδοῦ . .

Σ Κ Η Ν Η Η'.

(ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ μὲ τὸν πῖλον ἀνὰ χεῖρας ἐνδεδυ-
 μένος μαῦρα. ΜΑΡΙΩΡΗ πλουσίως ἐστολισμέ-
 νη. ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ νέαν φέρουσα ἐσθῆτα, ταινίας
 εἰς τὴν κόμην, περιδέραιον, κτλ. καὶ οἱ ἀνωτέρω.)

ΜΑΡΙΩΡΗ

(πρὸς τὴν Χαρίκλειαν πρὸ τῆς θύρας)

Μὴ ἔντροπέσαι δὰ τόσον, κόρη μου· ἔντροπή!
 ἔλα νὰ σὲ συστήσω.

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ (ιδίᾳ)

Κάπως τραγικῆ

μὲ φαίνεται ἡ πρώτη μας συνέντευξις.

ΚΑΣΤΟΡΙΑΗΣ (πρὸς τὰ ἔξω τῆς σκηνῆς)

Ἐννόησα!

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ (πρὸς τὴν σύζυγόν του)

Προχῶρει . . .

ΜΑΡΙΩΡΗ

(πρὸς τὴν Χαρίκλειαν, ἥτις σῦρει τὸ ἔνδυμα τῆς
 μητρὸς τῆς)

"Ἄψε με λοιπόν!

Ὅθ' σχίσῃς τράβα—τράβα τὸ φουστάνι μου.
 (προβαίνουν καὶ οἱ τρεῖς ἀλληλωθούμενοι. — Ὁ
 Ἀριστείδης προχωρεῖ χαιρετῶν ὑποκλιτικῶς.)

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ

Μὲ συγχωρεῖτε ἂν σᾶς διατάραξα . . .

ΜΑΡΙΩΡΗ (συστήνουσα τὴν κόρην τῆς)

Ἡ κόρη μου . . .

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ

"Ω! ἔχω εὐχαρίστησιν!

(κάμνει ὑπόκλισιν)

ΜΑΡΙΩΡΗ (ιδίᾳ πρὸς τὴν Χαρίκλειαν)

Μὴ σκύφτης· κράτει τὸ κεφάλι σ' ὑψηλά.

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

(ὠθῶν τὴν σύζυγόν του κρυφίως)

Γουατῆ μου σιάπα! τίποτε δὲν λές.

(πρὸς τὸν Ἀριστείδην)

"Ἡμεῖς συγγνώμην πρέπει νὰ ζητήσωμεν,
 διότι τόσον ὦραν . . .

ΑΡΙΣΤΕΙΑΗΣ (διεκόπτων εὐγενῶς αὐτὸν)

"Α! σᾶς βεβαίω

τὴν ὦραν δὲν ἠσθάνθη διαβαίνουσαν.

Συνομιλίαν εἴχομεν εὐχάριστον

μὲ τὸν καλὸν σας φίλον,

(δεικνύει τὸν Καστορίδην)

ὅστις ἔπλεκε τὸν στέφανόν σας μ' εὐγλωττίαν ἀρ-
 [κετὴν

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ (πρὸς τὸν Καστορίδην)

Ἄληθεια, Καστορίδη μου· σ' εὐχαριστῶ.

ΜΑΡΙΩΡΗ

(συγγρόνως πρὸς τὴν θυγατέρα της)
Δὲν ἔχεις καλὴν σάσιν.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ (ἐπίσης)

Μὰ, μητέρα μου·

Μὲ ἐμποδίζει τὸ φουστάνι.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ (ἰδίᾳ θεωρῶν τὴν Χαρίκλειαν)

Ἄχ! αὐτὰ

τὰ τρισκατηραμένα λούσα τὴν χαλούν
τὴν βλάπτουν! κρῖμα, κρῖμα!

ΜΑΡΙΩΡΗ (πρὸς τὸν σύζυγόν της κρυφίως)

Παρατήρησε...

δὲν εἶν' ἐρωτευμένοι ἀπὸ τώρα; αἶ;

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

(ἐξακολουθῶν νὰ βλέπῃ τὴν Χαρίκλειαν ἐν ᾧ ὁ Χρηστούλης προσποιεῖται ὅτι σφογγίζει τὴν ῥτ-
νά του, καὶ ὁ Καστορίδης τρίβει τὸν μύστακά του ὑπομειδιῶν.)

Ἦραιοτέρα ἀληθῶς θὰ φαίνοτο,

*Ἄν ἔλειπαν ἐκεῖνα τὰ στολιδία...

Γυναίκες, ἄ γυναίκες... ἂν εἰξεύρατε!..

(Οἱ ὑποκριταὶ εἶνε τοποθετημένοι ὡς ἑξῆς: πρῶ-
τος δεξιόθεν τοῦ θεατοῦ ὁ Ἀριστείδης.—Ἡ Χα-
ρικλεια μακρὰν αὐτοῦ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκηνῆς,
μεταξὺ τοῦ Χρηστούλη καὶ τῆς μητρὸς της.—
*Ὁ Καστορίδης ἔσχατος πρὸς τὰριστερά.)

ΧΡΗΣΤΟΓΛΗΣ

(πρὸς τὴν Μαριωρὴν κρυφίως)

*Ὅλα καλὰ πηγαίνουν· μὰ προσπάθησε
νὰ δώσης ἄλλο ἄχρος καὶ ἔς τὴν κόρη σου...
δὲν ἔβγαλ' οὔτε λέξιν ἀπ' τὸ στόμα της.

ΜΑΡΙΩΡΗ

Τρόντι (πρὸς τὴν Χαρ.) Κόρη μου, προσπά-
[θησε λοιπὸν
νὰ ᾄδῃ καὶ σὺ δυὸ λέξεις· γιατί ἔντρέπεται;
Ἔσένα κάθε ἡμέρα κόφτ' ἢ γλώσσα σου!

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Μὰ κάθε ἡμέρα δὲν μὲ βλέπουν ὡς πανὶ
ποῦ ἀγοράζουν μέσα ἔς τὰ ἔμπορικά.

ΧΡΗΣΤΟΓΛΗΣ

(πρὸς τὸν Καστορίδην)

*Ἐμπα ἔς τὴν ὀμιλίαν, Καστορίδη μου!
Τί κάθεται; δὲν λέγεις καὶ σὺ τίποτα;
σὺ, ὡς κουμπάρος, τίποτε δὲν ἔκαμες.

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ (ἰδίᾳ)

Δίκαιο ἔχουν· ἂν δὲν ἀνακατωθῶ
ἐγὼ, τοῦ κάκου! τίποτε δὲν γίνεται...
Αὐτὸς δὲ ἔξερει νὰ ᾄδῃ τί γάμβρός!
ποῦ πῆγαν καὶ τὸν ἦρξαν!

(Διασχίζων τὴν σκηνὴν καὶ ἐρχόμενος μεταξὺ
τοῦ Ἀριστείδη καὶ τῆς Χαρικλείας γεγωνοῦν τῆ
φωνῆ.)

Λέγε, φίλε μου.

Τὸ μέρος μας, εἶπέ μου, πῶς σοῦ φαίνεται;

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ (ἰδίᾳ)

Ταχέως βλέπω οἰκειότητα πολλὴν
ἀπέκτησεν ὁ φίλος...

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ (γεγωνοῦν τῆ φωνῆ)

*Ἄρκετὰ καλὴ

τοποθεσία! αἶ; τί λέγεις; ἔπειτα...

(βλέπων τὴν Χαρίκλειαν.)

ἄξιζει δὰ τὸν κόπον... τόσον ἐκλεκτὰς...
θ' ἀπήνητες ἀπόψεις...

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

Ἐἶνε ἀληθῆς!

Πρὸ πάντων ὅμως ἦρεσα τὰς φυσικὰς
καὶ ἀψιμυθιώτους καλλονὰς· οὐχί
ἐκείνας, ἅς ἡ τέχνη ἀπετόλμησε
νὰ τελειοποιήσῃ.

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ (κατ' ἰδίαν)

*Ὡ! δὲν μὲ ἔννοετ'.

(πρὸς τὸν Χρηστούλην, ὅστις περιπατῶν ἦλθεν
ὀλίγον πλησίον του)

Τὸ ὄνομά του... πές μου... Ἐλα... γρήγορα...

ΧΡΗΣΤΟΓΛΗΣ

(ἐπίσης, ἐξακολουθῶν νὰ περιπατῇ σύννους καὶ
φυσῶν διὰ τῆς ῥίνος.)

Τὸ ὄνομά του; Ἀριστείδης.

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ

*Ἄ! καλὰ!

(πρὸς τὸν Ἀριστείδην)

Καὶ... φίλε Ἀριστείδη, .. ἔτσι... μόνος σου
στενοχωρεῖσαι βέβαια ἔς τὸ σπίτι σου...

(κατ' ἰδίαν)

Ἄ! τώρα πιά πιστεύω μ' ἐκατάλαβε!

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

Ποτὲ δὲν πλήττω μόνος ὢν.

ΜΑΡΙΩΡΗ

Κ' ἡ κόρη μου!

ποτὲ της δὲν στενοχωρεῖται, μ' ἔλεγε
ἐχθὲς τὸ βράδυ, ὅταν τύχη μόνη της
νὰ μείνῃ... ὅλο καταγίνεται... ἐδῶ,
ἐκεῖ ἐνασχολεῖται... Τὸ πιστεύετε;
δουλεῖ καμμιὰ δὲν εἶνε ποῦ νὰ μὴ περναῖ
ἀπὸ τὸ χέρι της...

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

(σύρουσα τὴν Μαριωρὴν ἐκ τῆς ἐσθῆτος)

*Ἄρκετ, μητέρα μου·

σιῶπα πλέον.

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ

(πρὸς τὸν Ἀριστείδην, μετὰ μακρὰν σκέψιν αἶ-
φνης ἀποτεινόμενος)

Παίζεις τίποτε βιολι

κιθάρα, πιάνο, ἢ κανένα ὄργανο;

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ (βεδισασμένος)

Μετρίως όμως· επειδή καλλιερῶ
τάς τέχνας μόνον δι' ἐμέ.

ΜΑΡΙΩΡΗ

Κ' ἡ κόρη μου

ἐπίσης. Φαντασθῆτε, ἐξωγράφησε
προχθὲς μίαν εἰκόνα . . ἀριστοῦργημα!
καὶ ὅμως εἰς κἀνένα δὲν τὴν εἶδεις,
παρὰ εἰς τὸν Χρηστούλην, ἔπειτα 'ς ἐμὲ
εἰς τὸν ἐξάδελφόν της, εἰς τὴν θείαν της
εἰς τὴν γειτόνισά μας, εἰς τὸν γείτονα,
εἰς πέντε δέκα ποῦ μᾶς ἐπισκέπτονται . .
ἄλλος κἀνεὶς δὲν εἶδε τὴν εἰκόνα' αὐτὴν,
οὔτ' ὁ ἀνάδοχός της . .

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ

Ναί· πραγματικῶ.

Χαρίκλειά μου, ἔχω ἐναντίον σου
παράπονα . .

ΜΑΡΙΩΡΗ

πηγαίνει, κόρη μου, λοιπὸν
νὰ φέρῃς τὰς εἰκόνας σου; νὰ τὰς ἰδῇ
καὶ ὁ ἀνάδοχός σου; Ἔλα, πήγαινε . .

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Μητέρα μου τί λέγεις; . .

ΜΑΡΙΩΡΗ (ὠθοῦσα αὐτὴν κρυφίως)

Ἔλα, πήγαινε . .

(δυνατώτερα)

Μὲ ἤκουσες; νὰ φέρῃς τὴν εἰκόνα σου
κυρία μου, τὸ θέλω.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Μὰ τὸ ἔργον μου
ἐκεῖνο ἦτο ἄθλιον . . τὸ ἔσχισα!

ΜΑΡΙΩΡΗ

(κρυφίως πρὸς τὸν σύζυγόν της)

Τὸ ἔσχισε! ἀκούεις; πῶς σὲ φαίνεται!
νὰ σχίσῃ τέτοιο ἔργον!

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

(διασαυρῶν τοὺς βραχιόνιας μετ' ὕψους ἀπελπιστικόν)

Τί νὰ 'πῆ κανεὶς!

ΜΑΡΙΩΡΗ

Αἶ; κάθῃσαι 'ς τὸ πιάνο καὶ τραγοῦδῃς
τούλάχιστον ἐκεῖνο τὸ τραγοῦδι σου
ποῦ λέει: «Ρόδα . . ἄνθη . . κρίνα . .»

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ

(ἐπικυρῶν καὶ κλίνων μέχρι γῆς)

Μάλιστα!

Ἐξάριστα!

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

Λυποῦμαι μόνον, καὶ πολὺ
ὅτι δὲν εἶμαι ἴσως ὁ κατάλληλος
τῆς δεσποινίδος σήμερον ἀκρατῆς,
ὅπως τὴν ἐκτιμήσω . .

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ (ἰδίᾳ)

Ἄ! τί χλευασμὸν
οἱ λόγοι του δεικνύουν!

(πρὸς τὴν μητέρα της)

Φθάνει, μητέρα μου·
μὴ μὲ βιάζῃς πλέον . . ἄλλως πιθανῶς
θὰ κλαύσω.

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ (πρὸς τὴν σύζυγόν του)

Ἄφσε, ἄφσε πλέον, Μαριωρή.

ΜΑΡΙΩΡΗ

Ἄς ἦνε! Κρῆμα! ὅλα μᾶς ἀπέτυχαν!
(βλέπουσα τὸν Θανάσην εἰσερχόμενον)
Ἄλλ' εὐτυχῶς τὸ γεῦμα εἶνε ἔτοιμον!
εἰς τὸ τραπέζι, ξέρω, θὰ τοὺς βάλωμεν
κοντὰ τὸν ἕνα εἰς τὸν ἄλλον . . Ἄ! αὐτὸ
θὰ ἐπιτύχῃ τέλος πάντων . .

Σ Κ Η Ν Η Θ'.

ΘΑΝΑΣΗΣ (φέρων χειρόμακτρον ὑπὸ μάλῃν)
καὶ ΟΙ ΑΝΩΤΕΡΩ.

ΘΑΝΑΣΗΣ

Ἔτοιμο

Κυρία, εἶνε τὸ τραπέζι.

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Αἶ! καλὰ!

(πρὸς τὸν Ἀριστείδην)

Κύριε Ἀριστείδη, εἶμαι βέβαιος
δὲν θ' ἀρνηθῆτε, ἂν σᾶς προσκαλέσωμεν . .

ΜΑΡΙΩΡΗ

Ἐκ τοῦ προχείρου, ὅτι εὐρεθῇ . .

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

Ἄλλὰ . . .

ΘΑΝΑΣΗΣ

Ἡ Μαριγῶ νὰ 'λθῆτε μ' εἶπε γρήγορα, . .
ἢ σοῦπα θὰ κρυώσῃ . .

ΜΑΡΙΩΡΗ (κρυφίως πρὸς τὸν Θανάσην)
Σιωπῆ, κουτέ.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ (ζητῶν νὰ ἀρνηθῇ)

Γνωρίζετε πῶς ἦλθον δι' ὑπόθεσιν . .
περὶ τοῦ κτήματος ἐκεῖνου νὰ 'μιλήσωμεν . .

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Πολὺ καλὰ· καὶ μήπως τάχα τρώγοντες
δὲν εἰμποροῦμε νὰ 'μιλοῦμ' ἂν θέλωμεν;

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

Ναί . . ὅμως . . νὰ σᾶς εἶπω τὴν ἀλήθειαν;
'Ἐπρογευμάτισα . .

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ καὶ ΜΑΡΙΩΡΗ (συγχαρόνως)

'Ἐπρογευμάτισε!

ΜΑΡΙΩΡΗ (κατ' ἰδίαν)

Τοῦ κάκου ἔπηγαν ὅσα προετοίμαζα!
Τὰ λογικά μου χάνω πλέον τάχασα,
δὲν ξέρω τί νὰ κάμω.

(πρὸς τὸν Ἀριστείδην)

Πῶς; ἐφάγατε..

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

Κυρία μου, ὀλίγον γάλα ἔπια,
πρὶν ἔλθω νὰ σᾶς ἴδω..

ΜΑΡΙΩΡΗ

Καὶ ἡ κόρη μου

Ἐπίσης! μ' εἶπε τὸ πρῶτ' ὡς ἔφαγε!

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ (ἰδίᾳ)

Κ' ἡ κόρη της ἐπίσης! Ἄνυπόφορος
κατήνησ' ἡ τοιαύτη παρομοίωσις!

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ (ἐπεμβαιῶν)

Αἴ! δὲν πειράζει..

(πρὸς τὸν Χρ. καὶ τὴν σύζυγόν του)

Μὰ δὲν παύετε ἐσεῖς;
ἀνοησίαις πάντα κάμνετε ἀρεεῖ..

ΧΡΗΣΤΟΥΔΗΣ

(ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Καστορίδην)

Ἄχ! Καστορίδῃ δὲν ἐσυνήθισαμε
ἔς αὐτὰ ἀκόμη· τί νὰ γένη;

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ (ἐπίσης)

εἰς τὸ τραπέζι γρήγορα πηγαίνετε
καὶ μὴν ἀργήτε.. Σιωπή·

ΧΡΗΣΤ. καὶ ΜΑΡ. (πενθίμως)

Ἦχάσαμε τὴν ὄρεξι!

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ

Ἐμπρός! δὲν βλάπτει.. Ἐξούρω τί θὰ κάμω γώ·
(πρὸς τὸν Ἀριστείδην, ἀφοῦ ὤθησε τοὺς δύο συ-
ζύγους ἀπεγνωκότας)

Μὰς συγχωρεῖς ἂν μόνον σὲ ἀφίνωμεν..
μαζὺ σου ἔδω μένει κ' ἡ Χαρίκλεια
ἢ ποῦ ἔφαγεν ἐπίσης..

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ (κατ' ἰδίαν)

Ἄχ! τί μ' ἔκαμαν!
καὶ τί θὰ κάμω τώρα;

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ

(πρὸς τοὺς συζύγους; ἐξερχόμενος μετ' αὐτῶν)

Αἴ! τὰ βλέπετε,

πῶς ἦρθαν ἔτσι; πάλ' ἐγώ, καὶ πάλ' ἐγώ!
Ἄφσε τοὺς τώρα ἀνὰ τὰ ποῦν..

ΧΡΗΣΤΟΥΔΗΣ

Σ' εὐχαριστῶ
νὰ σὲ φιλήσω, ἀδελφέ μου, χάσαμε
ἐμεῖς τὸν νοῦν μας!

ΚΑΣΤΟΡΙΔΗΣ

Ἔλα πᾶμε γρήγορα.

[ἐξέρχονται]

ΣΚΗΝΗ Ι΄.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ καὶ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ (ἰδίᾳ)

Ἦρατα! φεύγουν, ἔφυγαν καὶ μόνους μᾶς ἀφίνουν!
πολὺ καλά! περίφημα! καὶ μάλιστα ἐξ ὧσων
ὡς τώρα εἶπον κ' ἔκαμαν, αὐτὸ νομίζω εἶνε
ἀπ' ὅλα τὸ καλλίτερον.. θὰ κρίνω πλέον μόνος..

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ (ἰδίᾳ)

Ἄ! πῶς φοβοῦμαι! ἄραγε τί θὰ μὲ λέγῃ τώρα;
Τί νὰ τοῦ ἤγῃ τώρα κάνεις; πόσον θὰ μ' εὐχαριστεῖ
ἂν μ' ἐχαιρέτα κ' ἔφευγε!

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ (ἰδίᾳ)

Εὐρίσκομαι εἰς ἄκραν
στενοχωρίαν ἀληθῶς. Πόθεν καὶ πῶς ν' ἀρχίσω;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

(ἰδίᾳ στρέφουσα τὰ νῶτα μετὰ μακρὰν σιωπὴν)

Μὲ εἶνε ἀδιάφορον! ἄς κάμῃ ὅ,τι θέλει..
Συνομιλῶν ἂν ζητῇ, ἐγὼ δὲν δίδω νύξιν.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

(δειλῶς πρὸς τὴν Χαρίκλειαν)

Κυρία, λίαν ἐνωρίς προγεύεσθε, ὡς βλέπω..

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Ναί, Κύριε.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

Χαίρω πολὺ διότι ἐξ αἰτίας
αὐτοῦ τοῦ περιστατικοῦ ἀπολαυθάνω τώρα
τὴν τόσῃν εὐχαριστήσιν..

(ἡ Χαρίκλεια ὑποκλίνεται)

... τοῦ νὰ συνομιλήσω
μὲ δεσποινίδα ἔχουσιν τοσοῦτον πνεῦμα, ὅσας
καὶ χάριτας καὶ καλλονὴν..

(κατ' ἰδίαν)

Καλὰ, καλὰ πηγαίνω.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ (ἰδίᾳ.)

Νὰ τα! αὐτὸ μᾶς ἔλειπε! ἂν ἐξακολούθησεν
τοιουτοτρόπως, βέβαια δὲν λέγω οὔτε λέξιν..

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ (ἰδίᾳ.)

Δὲν ἀπαντᾷ; ἐγὼ θαρρῶ τοιαύτη κολακεία
πῶς ἤξιζεν ἀπάντησιν.. Ἄς δοκιμάσω ὅμως
ἐκ νέου..

(πρὸς τὴν Χαρίκλειαν)

Τὴν ζωγραφικὴν, ὡς φαίνεται, ἀγαπάτε;
διότι...

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

"Ὁχι, Κύριε.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

Τὴν μουσικὴν βεβαίως;

διότι...

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

"Ὁχι, Κύριε...

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

Ἐν τούτοις ὅμως λέγουν

ὅτ' εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον εἴσθε προχωρημένη,
διότι...

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

"Ὁχι, Κύριε.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

Ὁά ψάλλετε βεβαίως.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Σὺ; βεβαιῶν ἀσθενῶς...

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ (ἰδίᾳ)

Τουλάχιστον μὲ λέγει

τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν! Δὲν μοιάζει τοὺς γονεῖς
[της.

(πρὸς τὴν Χαρίκλειαν)

Καὶ σὰς ἀρέσκ' ἢ ἐξοχῆ;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Πολύ· εὐχαριστοῦμαι

μὲ τοὺς γονεῖς μου μένουσα ἐδῶ, καὶ τίποτ' ἄλλο
δὲν θέλω, οὐτ' ἐπιθυμῶ.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ (ἰδίᾳ)

Καλά· διὰ μνηστῆρα ὅμως;

πολύ κακὰ καὶ ἄθλια.

(μετὰ μακρὰν σιωπὴν ἡ Χαρίκλεια ζητεῖ ν' ἀ-
πέλθῃ, ἀλλ' ὁ Ἀριστείδης λέγει αὐτῇ·)

Ἀκόμη μίαν λέξιν,

μίαν καὶ μόνην, δεσποινίς· τὸν λόγον, δι' ὃν ἤλθον
βεβαίως θά γνωρίζετε, ὁμολογήσατέ το.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ (ἰδίᾳ)

Ἐφθασεῖς τὸ προκείμενον! καὶ τώρα τί νὰ εἶπω;

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

Ἐπάρχουν σχέδια κρυφά· καὶ ταῦτα σεῖς, Κυρία,
νὰ ἀγνοῆτε ἔπρεπε, καθὼς καὶ ἐπεθύμουν...
καὶ μὲ τὸ ὑπεσχέθησαν· ἀλλὰ ὑμεῖς ὡς βλέπω,
γνωρίζετε λεπτομερῶς τὰ πάντα, καὶ πιστεύω
πῶς δὲν συγκατετέλιπτε...

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Ἐγώ;

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

"ὦ! μὴ μ' ἀρνῆσθε!

Ἐὰν δὲ ἄκων ἔγινε τῆς λύπης σας αἰτία,
σὰς βεβαίῳ μετανοῶ καὶ θὰ μεταμελοῦμαι

(κρυφίως)

Εἰς τὴν δειλὴν νεάνιδα ἄς δώσω ἄλλο ἄρρῶς.

(πρὸς τὴν Χαρ. ζητῶν νὰ λάβῃ τὴν χειρὰ της)

Πιστεύσατε... σκοπὸς μου ἦν... ἀπλῶς... χωρὶς
[νὰ θέλω...]

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Ἄ, Κύριε, παρακαλῶ μ' αὐτὰ τί ἐννοεῖτε;
ἀφήσατε τὴν χειρὰ μου...

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ (μετ' ἐκπλήξεως.)

Τί ἐννοῶ; Κυρία...

πῶς; ὑποθέτετε λοιπόν;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Δὲν ὑποθέτω, ὄχι...

Ἄλλ' ὅμως, σὰς παρακαλῶ, πιστεύσατέ με ὅτι
καθόλου δὲν συνείδησα εἰς τοὺς τοιοῦτους τρόπους.(κάθηται παρὰ τὴν τράπεζαν καὶ λαμβάνει
βιβλίον τι.)

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ (ἰδίᾳ.)

Εὐθὺς εἶν' ἡ κόρη ἦν ἐθαύμασα!
ἄθῳα μ' εἶπον εἶνε καὶ ἐνόμισα
πῶς εὔρον τέλος πάντων... ὅμως σήμερον
ἐχῶθ' ἡ ἀθωότης καὶ ἀνέζησεν
ὕπ' ἄλλο σχῆμα, ὡς ἡ κάμπη· οὕτω δὲ
ἡ ἀθωότης σήμερον κατήντησε
μικρόνοια... Ἄλλ' ὅμως ἤκουσα προχθὲς
τὴν κόρην ταύτην ἄλλως ὁμιλοῦσαν. Ναι!
Εἶχε γλυκαῖαν καλιάν, τὸν γέλωτα
ἐπὶ τὰ χεῖλη, τὸ δὲ βλέμμα αὐτῆς παιδὸς
ἀθῳοῦ ἦτο βλέμμα... καὶ τὴν ἤρεσα.
Ἄλλ' ὁμολογουμένως—ἔστω!—σήμερον
ἐκ τοῦ πλησίον εἶν' εὐθὺς... Ἄδικον,
πλὴν τί νὰ γίνῃ; ἦτο πλάνη καὶ αὐτό!
Εἰς τὸν ἀνάδοχόν της; πάγω νὰ εἰπῶ.
Ἐηρά, Ἐηρά τί, τέλος ἀπεφάσισα.

[Χαιρετᾷ τὴν Χαρίκλειαν καὶ ἐξέρχεται.]

Σ Κ Η Ν Η Ι Α'.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ, ΜΑΡΙΩΡΗ

ΜΑΡΙΩΡΗ

(εἰσερχομένη ἐκ τοῦ βάθους.)

Δοιπόν;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Ἄχ! ἦλθες ἐπὶ τέλους, μητέρα μου!
Ἀργήσατε πολὺ.

ΜΑΡΙΩΡΗ

Τί ἔγινε ὁ Κύριος Ἀριστείδης; Ἐφυγε;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Ναι, δόξα σοι ὁ Θεός.

ΜΑΡΙΩΡΗ

Ἐφυγε; καὶ μὲ τὸ λέγεις μὲ τόσην
εὐχαρίστησιν; Ἐφυγε;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Ἐτελείωσε τὸ ζήτημα ἐλύθη· οὐτ' ἐγὼ αὐτὸν ἀρέσω, οὐτ' αὐτὸς ἐμένα, καθὼς φαίνεται...

ΜΑΡΙΩΡΗ

(προσάγουσα τὴν Χαρίκλειαν εἰς ἕν παράθυρον.)

Χαρίκλειά μου ἔχεις λάθος. Ἐλα δῶ, παρατήρησε, βλέπεις, κάτω ἔς τὸ περιβόλι ὁμιλεῖ μὲ τὸν Καστορίδην καὶ μὲ τὸν πατέρα σου· βεβαίως σέ ζητεῖ...

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Τὸ κακὸ εἰς βάρος του! ἐγὼ ποτὲ δὲν θὰ τὸν ἀγαπήσω, ἅς ἦνε βέβαιος... αὐτὸς μ' ἐμπνέει φόβον...

ΜΑΡΙΩΡΗ (βεβιασμένως γελῶσα.)

Χά! χά! χά! μὴ μιλῆς ἄν παιδί. ἐσὺ τώρα εἶσαι μεγάλη κοπέλλα... Νὰ ἔρχεται ὁ ἀνάδοχος σου... θὰ μᾶς φέρῃ εἰδήσεις.

Σ Κ Η Ν Η Ι Β'.

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ καὶ οἱ ἄνωτέρω.

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ (εἰσερχόμενος.)

Ἄπετύχαμεν!

ΜΑΡΙΩΡΗ (ἄπελπις.)

Ἦ δυστυχία!

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Τί καλά!

ΜΑΡΙΩΡΗ

Καλὲ ἀλήθεια ἀλήθεια; ἔφυγε;

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

Ψεύματα θὰ σᾶς ἴω; Τὸ συνοικέσιον αὐτὸ δὲν τοῦ συμφέρει... Τώρα περιπατεῖ κάτω ἔς τὸ περιβόλι νὰ πάρῃ τὸν ἀέρα του. Σὲ κομμάτι φεύγει.

ΜΑΡΙΩΡΗ

Κρῖμα! κρῖμα!

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

Μητέρα μου, μὲ ἐπιτρέπεις τώρα νὰ βγάλω αὐτὸ τὸ καινούργιο μου φουστάνι;

ΜΑΡΙΩΡΗ

Κάμε ὅ,τι θέλεις τώρα πιά.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ (πηδῶσα)

Ἄχ! ἐπὶ τέλους σώθηκα! Οὐφ! πῆγα νὰ σκάσω.

[ἐξέρχεται]

Σ Κ Η Ν Η Ι Γ'.

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ, ΜΑΡΙΩΡΗ, ΚΑΣΤΟΡΙΑ. ΘΑΝΑΣΗΣ.

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

(κρατῶν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Καστορίδην)
Νὰ λοιπὸν, πάρε· ἀφοῦ ἐπιμένεις.

ΜΑΡΙΩΡΗ

Τί εἶν' αὐτό;..

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Ἐἶνε γράμμα πρὸς τὸν Κύριον Χηνούπουλον.

ΜΑΡΙΩΡΗ

Μὰ τ' ἀποφασίσατε καλά; δέχεσθε τὴν πρότασίν του; Ἀφήστε πρῶτα νὰ τὸ καλοσκεφθοῦμε, ἂν ταιριάζουν τὰ παιδιά...

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

Ἄ μπᾶ! τὸ ἐσκεφθήκαμε· εἶνε πολὺ καλὸς γαμβρὸς ὁ Χηνούπουλος... Νὰ δείξουμε ἔς τὸν Κύριον Ἀριστείδην πῶς δὲν χαθήκαμε ἀπὸ γαμβρούς!

(ἀναγινώσκων τὸ ἐμπεριεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς)

«... Ὅθεν μετὰ μεγίστης εὐχαριστήσεως ἔλαβον τὴν ἐπιστολὴν σας, προθύμως δὲ ἀποδέχομαι καὶ τὴν αἴτησίν σας..» — Πολὺ καλά — (φωνάζει) Θανάση!

ΜΑΡΙΩΡΗ

Μὰ ἔτσι γρήγορα! δὲν συλλογείσθε ὅτι ἅμα στείλετε τὸ γράμμα σας αὐτὸ, τελείωσε πιά μὲ τὸν Κύριον Ἀριστείδην;

ΧΡΗΣΤΟΥΛΗΣ

Ἐσὺ γυναϊκά μου δὲν ξέρω τί ἔπαθες μὲ τὸν Ἀριστείδην! καὶ καλά αὐτὸν κι' ὄχι ἄλλον. Ἐπιμένεις, ὡς νὰ ἐπρόκειτο σὺ νὰ τὸν πάρῃς...

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

Νὰ σᾶς ἴω; ὅλα τὰ ἐσκεφθῆν.. ἄλλα ἂν δὲν κάμουμε ἔτσι, ἐσεῖς ποτὲ τί-

ποτα δὲν θ' ἀποφασίσετε. Θὰ γεράση ἡ
κόρη σας πρὶν τῆς εὔρετε ἄνδρα...

(ἐξακολουθεῖ ἀναγινώσκων)

(Πρὸς τὸν Χρηστούλην) Ἄ μιγράβο! Χρη-
στούλη· τοῦ γράφεις νᾶλθη νὰ περάσου-
με καὶ τὴν βραδεῖά μας. Ἔτσι πρέπει
κάνεις νὰ ἐργάζηται· τὸν ἕνα χάνουμε,
τὸν ἄλλον βρίσκομεν.. (ἐγχειρίζει τὴν ἐ-
πιστολὴν τῆ πρό μικροῦ εισελθόντι Θανάση.)
Θανάση, πάρε· πήγαινε ὅσο ἔμπορεῖς
ταχύτερα εἰς τὰς Ἀθήνας· κάτω εἶν' ἡ
ἄμαξα ποῦ ἦλθα, πήγαινε μ' αὐτήν...

ΘΑΝΑΣΗΣ

Ποῦ θὰ τὸ δώκω τὸ γράμμα ;..

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

Ἄ! καλὰ λές! γνωρίζεις τοῦ Κυρίου
Χηνοπούλου τὸ σπίτι ;

ΘΑΝΑΣΗΣ

Τοῦ βουλευτοῦ, ποῦ τὸν ἔβριζε χθὲς
ἡ Ἀλήθεια ;

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

Ναί, τοῦ βουλευτοῦ· πήγαινε λοιπὸν
τὶ κάθεσαι ;

ΘΑΝΑΣΗΣ (δειλῶς)

Ἀφέντη, εἶν' ἀλήθεια αὐτὸ ποῦ μ' ἔ-
λεγ' ἡ Μαριγῶ, τὸ πῶς τᾶχατες ἡ Κυ-
ρὰ Χαρικλίτσα δηλαδῆ, δὲν πανδρεύ-
εται ;

ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ (γελῶν)

Ἐννοια σου, Θανάση· αὐτὸ τὸ γράμ-
μα εἶνε δι' ἄλλον γαμβρὸν βεβαίωτα-
τον. Θὰ γίνουν ἀμέσως κ' οἱ γάμοι..

ΘΑΝΑΣΗΣ

Μὲ συγχωρεῖτε δηλαδῆ... μὰ τ' ἀ-
γαπῶ τὸ σπιτικό μου...

(προχωρεῖ ὀλίγα βήματα, ἀλλ' ἐπιστρέφει.)

Καλὲ καλὲ ἔξεχασα.. Ὁ ἄλλος κά-
τω 'ς τὸ περιβόλι μ' ἔλεγε πῶς θέλει,
ἀφέντη, νὰ σᾶς δῆ, πρὶν φύγη.

ΧΡΗΣΤΟΓΑΘΗΣ

Ὁ ἄλλος ; ποῖος ἄλλος ;

ΘΑΝΑΣΗΣ

Νά! ὁ ἄλλος! ἐκεῖνος ποῦ δὲν παν-
τρεύεται πι ἄ.

ΧΡΗΣΤΟΓΑΘΗΣ

Ὁ Κύριος Ἀριστείδης! πήγαινε πῆ
του γρήγορα νὰ λθῆ. Μπᾶ! πῶς δὲν ἔ-
γινε τάχα γαμβρός μας, δὲν πρέπει νὰ
χωρισθοῦμε θυμωμένοι! (Ὁ Θανάσης ὅσ-
τις ἐξῆλθε ἐπὶ μακρόν, ἐπιστρέφει εἰσάγων τὸν
Ἀριστείδην, μεθ' ὃ ἀναχωρεῖ.)

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος.)

ΙΩ. ΚΑΜΠΟΓΡΟΓΑΟΥΣ

ΟΙ

ΑΣΤΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΟΙ ΤΩΝ ΟΔΩΝ

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

III

Ἐν φ' ὃ ὑπ' ἀριθμὸν 1 ἀστὴρ ἐξήρ-
χετο τῆς πόλεως διὰ τῆς μιᾶς θύρας, ὃ
ὑπ' ἀριθμὸν 2 εἰσῆρχετο διὰ τῆς ἐτέρας,
κραυγάζων.

— Ἀγοράσατε ἀρετὴν! ἀγοράσατε ἀ-
ρετὴν! τίς θέλει ν' ἀγοράσῃ ἀρετὴν ;

Ὅσοι ἤκουσαν πρῶτοι τὴν παράδο-
ξον ταύτην κραυγὴν ἐνόμισαν ὅτι πα-
ρήκουσαν· ἀλλ' ἡ Πλειὰς ἔχουσα πεποι-
θησιν εἰς τὴν καλὴν ποιότητα τοῦ ἐμπο-
ρεύματός της, τὸ ἀνήγγειλε μεγαλοφώ-
ως καὶ ἀφελῶς, εἰς τρόπον ὅσπερ καὶ
εἰς τοὺς μᾶλλον ἀπίστους οὐδεμία ἀμφι-
βολία ἔμενε περὶ τῆς φωνῆς ταύτης.

Οἱ ἀκούοντες αὐτὴν ὕψου τοὺς ὤμους,
καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους.

— Θὰ ἦναι κάμμία τρελλή, δραπε-
τεύσασα ἀπὸ τὸ φρενοκομεῖον.

Οἱ πλούσιοι προσέθετον :

— Τὴν σήμερον κατασκευάζουσι τό-
σον στενὰ τὰ σπίτια, καὶ ἔπειτα ἔχομεν
τόσα ἐπιπλα· ποῦ διάβολο θέλει νὰ βά-
λωμεν τὴν ἀρετῆν της ;

Οἱ πτωχοὶ ἐψιθύριζον :

— Τί νὰ τὸ κάμωμεν ἡμεῖς οἱ πτωχοὶ
αὐτὸ τὸ πολῦτιμον ἐμπόρευμα ; τί τὸ
ὄφελος ἂν καταβάλλωμεν τόσας θυσίας
διὰ νὰ τὸ ἀποκτήσωμεν, ἀφ' οὗ ἔπειτα
δὲν θὰ μᾶς πιστεύωσιν ὅτι τὸ ἔχομεν.

Αἱ γυναῖκες ἔλεγον :

— Ὀραῖα, ἀρετή! αὐτὸ μόνον μᾶς

ἔλειπεν, ὑποφέρομεν τόσα βάσανα διὰ ν' ἀποκτήσωμεν συζύγους χωρὶς νὰ ἔχωμεν ἀρετὴν. Πῶς θὰ κάμωμεν λοιπὸν μὲ τὴν ἀρετὴν;

Οἱ νέοι τοῦ συρμοῦ ἔλεγον:

— Ἀρετὴ! ἔχομεν ἤδη δύο ἵππους, ἓνα ὑπηρέτην, ἀρκετὰς δωδεκάδας χειροκτιῶν, πιπῶν καὶ ὑψηλῶν πέλων· ὕστερα ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἡ ἀρετὴ καταντᾷ πολυτέλεια ἢ μᾶλλον ἀσωτεία, καὶ οἱ γονεῖς μας θὰ εἶχον δίκαιον νὰ μᾶς ἀποκληρώσωσιν, οἱ κηδεμόνες μας νὰ συγκαλέσωσι συγγενικὸν συμβούλιον.

Μία μόνη γυνὴ ἐπλησίασε τὴν ἔμπορον.

Ἦτο χήρα ἐνὸς πρῶην ὑπαλλήλου.

— Πόσον κοστίζει ἡ ἀρετὴ; ἠρώτησεν αὐτὴν.

— Τίποτε.

— Πῶς τίποτε;

— Τὸν κόπον τοῦ νὰ τὴν φυλάξητε μόνον.

— Εἶναι πολὺ ἀκριβὰ, εἶπεν ἡ χήρα.

Καὶ ἔστρεψε τὰ νῶτα πρὸς τὴν ἔμπορον.

Ἐκείνη δὲ, βλέπουσα ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως δὲν ἤρχοντο πρὸς αὐτὴν, ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ αὐτὴ πρὸς αὐτοὺς.

Εἶδε μίαν θύραν ἀνοικτὴν· εἰσήλθε.

— Τί ἀγαπᾶτε; ἠρώτησε μὲ φωνὴν ὀξεῖαν γυνὴ τις ὑψηλὴ καὶ ἰσχυρή. Συγχρόνως δὲ τὸ κυνᾶριον αὐτῆς ἰσχυρὸν ὅσον καὶ ἡ κυρία του, ἤρχισε νὰ ὑλακτῇ.

— Συγγνώμην, κυρία, ἂν σᾶς ἐτάραξα, εἶπε ταπεινῶς ἡ Πλειὰς· εἶμαι ἔμπορος.

— Δὲν μοῦ χρειάζεται τίποτε.

— Ὅλοι χρειάζονται ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πωλῶ.

— Καὶ τί πρᾶγμα πωλεῖς;

— Ἀρετὴν.

— Ἄν πωλῆς ἀρετὴν, τότε καὶ θ' ἀγοράζης ἀπ' αὐτῆν.

— Ἀναμφιβόλως. Πρὸς τί αὐτὴ ἡ ἐρώτησις; ἠρώτησεν ἡ Πλειὰς.

— Διότι ἔχω καὶ ἐγὼ νὰ μεταπωλήσω, εἶπεν ἡ σεμνότυφος γυνὴ.

— Δείξατέ μοι αὐτὴν, καὶ ἴσως συμφωνήσωμεν.

Τότε ἡ σεμνότυφος ἠνοιξε τὸ συρτᾶριον ἐρμαρίου τινὸς, καὶ ἐξήγαγε μίαν ἀρετὴν, ἀλλὰ γραῖαν, κατεμβλωμένην, σκοληκοφαγωμένην, γέμουσαν κηλίδων, ὥστε ἦτον ἀδύνατον νὰ ἐννοήσῃ τις ὁποῖα ἀρά γε ἦτο πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν.

— Πόσον μοι δίδεις διὰ νὰ σοὶ πωλήσω αὐτὴν τὴν ἀρετὴν; ἠρώτησεν ἡ σεμνότυφος.

— Πόσον μοι δίδεις διὰ νὰ τὴν ἀγοράσω; ἠρώτησεν ἡ Πλειὰς.

— Κύτταξ' ἐκεῖ, ἡ αὐθάδης! ἀνέκραξεν ἡ σεμνότυφος ἀποσπῶσα τὴν ἀρετὴν τῆς ἐκ τῶν χειρῶν τῆς ἔμπορου.

Ἄλλ' ἡ ταλαίπωρος αὐτὴ ἀρετὴ τοσοῦτ' ἔφη καὶ εὐθραυστος ἦτον, ὥστε κατεσχίσθη ὡς ἰστός ἀράχης.

Κακὴ δουλειά! ἡ σεμνότυφος ἠπέλει τὴν ἔμπορον ὅτι θὰ τὴν καταγγείλῃ ὡς συκοφαντήσασαν καὶ ἀτιμάσασαν αὐτὴν, διότι εἶπεν ὅτι ἡ ἀρετὴ τῆς ἦν ἀρετὴ τυχαία.

Καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰς τοιαύτας ὑπσθέσεις ἡ ἀπόδειξις δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ Πλειὰς ἔτρεχε κίνδυνον νὰ πληρώσῃ ὑπέρογκον πρόστιμον καὶ νὰ ὑπάγῃ πρὸς τούτοις εἰς τὴν φυλακὴν.

Προσέφερε τότε εἰς τὴν σεμνότυφον μίαν ἀρετὴν κατακαιουρηγὴ, ἀντ' ἐκείνης, ἣτις εἶχε κατανήσει πλεόν ἄχρηστος.

Ἄλλ' ἡ σεμνότυφος ἀνεκάτωσεν ὅλα τὰ ἔμπορεύματα, καὶ ἂν καὶ ἡ Πλειὰς ἔφερε παντὸς εἶδους ἀρετὰς, οὐδεμία τῇ ἤρσεν.

Ἦ ἔμπορος ἠναγκάσθη νὰ πληρώσῃ εἰς αὐτὴν χρηματικὴν ἀποζημίωσιν.

Μετὰ μακρὰν συζήτησιν ἡ χρηματικὴ ἀποζημίωσις ὠρίσθη εἰς δεκαπέντε δραχμάς.

Ἦ Πλειὰς ἐξήγαγε τοῦ θυλακίου τῆς τρία τάληρα, ἅτινα ἔκαμνον δεκαοκτὼ δραχμάς, καὶ παρεκάλεσεν εὐγενῶς τὴν σεμνότυφον νὰ τῇ ἀποδώσῃ τὰς πλεονάζουσας τρεῖς δραχμάς.

Ἦ σεμνότυφος ἐξήλθε, ὑπὸ τὸ πρόσημα ὅτι ὑπάγει ν' ἀλλάξῃ τὸ νόμισμα, κ' ἐπανήλθε μετ' ἀστυνομικῶν κλητῶν.

— Αὐτὴ ἡ γυναῖκα, εἶπεν, ἐμβήκεν

εἰς τὸ σπίτι μου διὰ νὰ μὲ κλέψῃ· συλλάβετέ την καὶ πηγαίνετε την εἰς τὴν φυλακὴν.

Εἰς μάτην ἡ Πλειὰς ἔλεγεν ὅτι περιμένει τὰ χρήματά της· οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες τὴν προσεκάλεσαν νὰ ὑπάγγη συνοδευομένη ὑπ' αὐτῶν εἰς τὸν ὑπαστυνόμου τοῦ τμήματος.

Ἦναγκάσθη νὰ ὑπακούσῃ.

Ἡ Πλειὰς διήλθε τὰς δύο ἢ τρεῖς ὁδοὺς, αἰτινες διεχώριζον τὴν οἰκίαν τῆς σεμνοτύφου ἀπὸ τοῦ γραφείου τοῦ ὑπαστυνόμου, ὅλοι δὲ οἱ μοσχομάγκαι τὴν ἤκολούθουν κρᾶζοντες!

— Ἐ! ἔ! κλέφτρα! ἄδικα, ἄδικα!

Παρουσιασθεῖσα εἰς τὸν ὑπαστυνόμου, ἡ ἔμπορος τῆς ἀρετῆς ἐξέθεσε τὰ πράγματα μετὰ τοσαύτης ἀπλότητος ὥστε ὁ ἀξιὸς ὑπαστυνόμος, ὅστις ἔνεκα τῆς θέσεώς του ἐγνώριζε πλεῖστα ὅσα πράγματα, καὶ μεταξὺ ἄλλων ὅτι ἡ σεμνοτύφος, εἰς ἧς τὴν οἰκίαν συνελήφθη ἡ Πλειὰς, δὲν εἶχεν ἀρετὴν πρὸς πώλησιν, ἀπέπεμψε τοὺς ἀστυνομικοὺς κλητῆρας, καὶ μείνας μόνος μετὰ τῆς κατηγορουμένης, τὴν ἠρώτησε ποιοὶ ἦσαν οἱ πόροι, ἐξ ὧν ἀπέζη.

Ἡ Πλειὰς ἠνοιξε τὸ κιβώτιον καὶ ἔδειξε τὸ ἐμπόρευμά της.

Ἄλλ' ὁ ὑπαστυνόμος ἤρχισε νὰ γελᾷ.

— Ὠραία μου κόρη, εἶπεν, ὑπάρχουσιν ἐμπορεύματα, τὰ ὅποια δὲν εἶναι τοιαῦτα, καὶ ἂν δὲν ἔχῃς ἄλλον πόρον ζωῆς, σὲ παρακαλῶ νὰ φύγῃς τῆς πόλεώς μας, διότι ἔχει καὶ αὐτὴ τοὺς πτωχοὺς της.

Ἡ ταλαίπωρος Πλειὰς ἔκλινε τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐξήλθε τῆς πόλεως· ἀφήκε δὲ τὸ κιβώτιόν της εἰς τοῦ ὑπαστυνόμου, ὅστις εἰς τι συμπόσιον τῶν συναδέλφων του, γενόμενον τὴν πρώτην τοῦ ἐπομένου ἔτους, διένειμεν ὡς δῶρον τὸ περιεχόμενον εἰς αὐτούς.

Καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης οἱ ἀστυνομικοὶ εἶναι τόσο ἐνάρετοι.

IV

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἡ τρίτη Πλειὰς εἰσῆρχετο εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν.

[ΠΑΡΘΕΝΩΝ — ΕΤΟΣ Β'.]

Ἦτον ἡ πωλοῦσα ὑγιείαν.

— Ὑγιείαν, ὑγιείαν πωλῶ! ἐκραύγαζε. Ποῖος ἀγοράζει ὑγιείαν;

— Ὑγιείαν πωλεῖτε; ἐρωτῶσι πανταχόθεν.

— Ναί. Ὑγιείαν πωλῶ! ὑγιείαν! ἀγοράσατε!

Ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ μέγιστος κύκλος ἐσχηματίσθη περὶ αὐτὴν· ὅλοι ἐζήτουν ὑγιείαν, ὅλοι ἠθέλουν ν' ἀγοράσωσι· τὸ ταλαίπωρον ἄστρον δὲν ἤξευρε ποῖον νὰ πρωτακούσῃ.

Ἄλλ' οἱ πλεῖστοι ἐξ ὅσων ἐξέτεινον τὰς χεῖρας ζητοῦντες ὑγιείαν, πρὸ πολλοῦ χρόνου ἐσκότωσαν τὴν ἰδικὴν των, καὶ ὡς καὶ τὸ πτώμά της ἀκόμη ἐξεδίωξαν τοῦ σώματός των· ὥστε ἡ ὑγιεία, ἥτις εἶχε καὶ αὐτὴ τὸν ἐγωϊσμόν της, οὐδαμῶς συγκατένευε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς μέρη, ἀφ' ὧν τοσοῦτον ἀγνωμόνως ἐξεδιώχθη.

Ἄλλοι ἠρώτων.

— Μήπως ἀπαιτεῖ πολλά ἔξοδα διὰ τὴν τροφήν της ἡ ὑγιεία;

— Ὡ, ὄχι, παντάπασιν, ἀπεκρίνατο τὸ ἄστρον.

— Καὶ τί τρώγει; τί πίνει; πῶς πρέπει νὰ τὴν μεταχειρίζηται κανεὶς; Καὶ τὸ ἄστρον ἀπεκρίνετο.

— Ἡ ὑγιεία τρώγει μετ' ἐγκρατείας, πίνει ὕδωρ καθαρὸν, κοιμᾶται ἐνωρὶς, καὶ ἐξυπνᾷ συγχρόνως μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου.

Τότε οἱ ἄνθρωποι ὕψουν τοὺς ὤμους καὶ ἔλεγον,

— Ἡ ἔμπορος αὐτὴ δὲν λέγει πολὺ κολακευτικὰ πράγματα διὰ τὸ ἐμπόρευμά της· πρέπει κανεὶς ν' ἀποφασίσῃ νὰ γίνῃ ἀσκητὴς διὰ ν' ἀγοράσῃ ὑγιείαν.

Ἐν τούτοις ὑπῆρξαν δύο τάξεις, ἀνθρώπων οἵτινες εἶπον μεταξύ των.

— Ἄν κατὰ δυστυχίαν ἡ ἔμπορος αὐτὴ κάμῃ ἐξόδουσιν, ἡμεῖς εἴμεθα κατεστραμμένοι.

Οὗτοι ἦσαν οἱ ἰατροὶ καὶ οἱ νεκροθάπται.

Εἴπομεν δύο τάξεις ἀνθρώπων· ἔπρεπε νὰ εἴπωμεν μία μόνη τάξις· διότι εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην οἱ ἰατροὶ καὶ οἱ

νεκροθάπται ἦσαν σύντροφοι, καὶ εἶχον σχηματίσει ἑταιρίαν ὑπὸ τὴν ἑπωνυμίαν ΚΚ. Θάνατος καὶ Σα

Οἱ νεκροθάπται καὶ οἱ ἱατροὶ συνῆλθον καὶ ἀπεφάσισαν ὅπως δι' ὁποιοῦδήποτε μέσου ἀπαλλαγῶσι τῆς τε ἐμποροῦ καὶ τοῦ ἐμπορεύματός της.

Οἱ νεκροθάπται ἀνέλαβον τὴν φροντίδα τῆς καταστροφῆς τοῦ ἐμπορεύματος.

Οἱ ἱατροὶ ἀνέλαβον τὴν φροντίδα τῆς καταστροφῆς τῆς ἐμποροῦ.

Νεκροθάπτης τις ὑπεξήρесе τὸ κιβώτιον.

Καὶ ἐπειδὴ ἐκράγαξε:

— Κλέπται! κλέπται! συλλάβατέ τους! μοῦ ἔκλεψαν τὴν ἰγυίαν μου! ἱατροὶ τις εὐρίσκόμενος ἐκεῖ πλησίον εἰς τὴν αὐτὴν ὁδὸν τὴν πλησιάζει καὶ τῇ λέγει:

— Ἐλα ἀπ' ἐδῶ, μικρά μου, ἔλ' ἀπ' ἐδῶ· θὰ ἐνεργήσω νὰ τὸ πάρωμεν ὀπίσω.

Ἦ ἔμπορος εἶδεν ἕνα ἄνθρωπον σεβάσιμον, ἐνδεδυμένον κοσμίως ἂν καὶ ὀπωσοῦν πενθίμως.

Εἶπε καθ' ἑαυτὴν ὅτι εἶναι ἄνθρωπος τίμιος καὶ τὸν ἠκούλουθησε.

Ἐκεῖνος τὴν ὠδήγησεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

Ὅταν ἡ ταλαίπωρος Πλειὰς ἀνεγνώρισε τὸ μέρος εἰς ὃ εὐρίσκετο, ἠθέλησε νὰ ἐξέλθῃ τὸ ταχύτερον.

Ἄλλ' ἡ θύρα εἶχε κλεισθῆ ὀπιθέν της.

Τότε ἐνόησεν ὅτι ἐνέπεσεν εἰς παγίδα.

— Κύριε ἱατρὲ, εἶπε, κύριε ἱατρὲ! εὐσπλαγχισθητέ με· εἶμαι κάλλιστα εἰς τὴν ἰγυίαν μου.

— Ἀπατᾶσθε, τῇ λέγει ἐκεῖνος, εἴσθε πολὺ ἀσθενής.

— Ἄλλὰ τρώγω καλά!

— Κακὸν σύμπτωμα.

— Πίνω καλά!

— Κακὸν σύμπτωμα.

— Κοιμῶμαι καλά!

— Κακὸν σύμπτωμα.

— Οἱ ὀφθαλμοὶ μου δὲν εἶναι θολωμένοι, ὁ σφυγμὸς μου εἶναι τακτικός, ἡ γλῶσσα καθαρὰ.

— Κακὸν σύμπτωμα, κακὸν σύμπτωμα, κακὸν σύμπτωμα!

Καὶ ἐπειδὴ ἡ Πλειὰς διίσχυρίζετο ὅτι εἶναι κάλλιστα εἰς τὴν ἰγυίαν της, καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν ἤθελε οὔτε νὰ ἐκδυθῆ, οὔτε νὰ κατακλιθῆ, ὁ μελανίμων ἱατρὸς προσεκάλεσε τέσσαρας φύλακας, οἵτινες τὴν ἐξέδυσαν διὰ τῆς βίας, καὶ τὴν ἔδεσαν εἰς μίαν κλίνην.

— Ἄ! εἶπεν ὁ ἱατρὸς, ἐπιχειρεῖς νὰ πωλῆς ἰγυίαν, ἐν ᾧ ἡμεῖς πωλοῦμεν ἀσθένειαν, ἀντὶ νὰ μᾶς προτείνῃς νὰ συντροφεύσωμεν, ἔρχεσαι εἰς συναγωνισμόν με ἡμᾶς· καλὰ, θὰ ἰδῆς λοιπὸν ὅτι θὰ ἰδῆς.

Καὶ προσεκάλεσε τρεῖς συναδέλφους του καὶ ἔκαμαν ἐκεῖνο, ὅπερ οἱ μὲν ἱατροὶ ἀποκαλοῦσιν ἱατρικὸν συμβούλιον, οἱ δὲ νεκροθάπται οἱ συνεταιροὶ των καταδίκην εἰς θάνατον.

Ἀπεφασίσθη ἵνα ἡ Πλειὰς ὑποστῆ θεραπείαν παθολογικὴν, τὴν ταχύτεραν δῆλον ὅτι τῶν θεραπειῶν.

Τῇ ἐπέβαλον κατὰ πρῶτον δίαιταν συνεχῆ.

Ἐπειτα ἤρχισαν νὰ τῆς κάμνωσι τέσσαρας καθ' ἡμέραν ἀφαιμάξεις.

Τέλος, ὑπὸ τὴν πρόφασιν ὅτι κοιμᾶται πολὺ, καὶ ὅτι ὁ πολλὸς ὕπνος ἐνδεχόμενον νὰ ἐπιφέρῃ ἀποπληξίαν, τῆς ἐγαργάλισον τὰ πέλματα τῶν ποδῶν, ὡσάκις ἔκλειε τοὺς ὀφθαλμούς.

Εὐτυχῶς, ὡς ἄστρον, ἡ Πλειὰς ἦτον ἀθάνατος.

Δὲν ἀπέθανε λοιπὸν διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ἠδύνατο ν' ἀποθάνῃ. Ἄλλὰ κατήνησε πολὺ ἀσθενής.

Εὐτυχῶς νύκτα τινὰ ὁ νοσοκόμος αὐτῆς ἀπεκοιμήθη.

Ἡ Πλειὰς κατώρθωσε τότε ν' ἀποσπάσῃ τὸν ἕνα βραχίονά της, ἔπειτα τὸν ἄλλον, ἔπειτα τὴν μίαν κνήμην, καὶ ἔπειτα τὴν ἄλλην.

Τότε ἤσυχα ἤσυχα κατέβη τῆς κλίνης της, ἔρπουσα σχεδὸν ἐπορεύθη μέχρι τοῦ παραθύρου, τὸ ἤνοιξε, προσέδεξε μίαν τῶν σινδονῶν τῆς κλίνης της εἰς τὸ σίδηρον τοῦ παραθύρου, περιετυλίχθη διὰ μιᾶς ἄλλης, καὶ κατέβη εἰς τὸν κήπον τοῦ νοσοκομείου.

Ὁ κήπος περιεκλείετο ὑπὸ τείχους, πλησίον ὅμως τοῦ τείχους ἦτο δεινροστοιχία.

Ἡ Πλειὰς ἀνέβη εἰς ἓν δένδρον, ἐπάτησεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ τείχους κ' ἐκεῖθεν κατέβη εἰς τὴν ὁδόν.

Ἐξεληθοῦσα ἐπὶ τέλους τῆς θανασίμου αὐτῆς φυλακῆς ἤρχισε νὰ τρέχη πάσαις δυνάμεσιν.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ νοσοκομεῖον ἔκειτο πλησιέστατα τοῦ νεκροταφείου, ὁ κόσμος ἐνόμισεν ὅτι ἐξήρχετο οὐχὶ ἐκ τοῦ νοσοκομείου, ἀλλ' ἐκ τοῦ νεκροταφείου, καὶ ἀντὶ νὰ ἐκλάβωσιν αὐτὴν ὡς ἀσθενῆ δραπετεύσασαν, τὴν ἐξέλαβον ὡς φάντασμα βρυκολακιάσαν.

Ἡ σινδόνη δι' ἧς περιετυλίσσετο συνέτεινεν ὅπως ἡ ἰδέα αὕτη πιστευθῆ.

Ἀντὶ νὰ σκεφθῶσι νὰ τὴν σταματήσωσιν, ὅλοι, καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ φρουρὰ ἢ εἰς τὰς πύλας τῆς πόλεως φρουροῦσα, ἀπεσύρθησαν ἔντρομοι πρὸ αὐτῆς καὶ τὴν ἄφησαν νὰ ἐξέλθῃ.

— Ἀ! ἐκραύγασεν, εἰάν ὁ Ζεὺς ἔχῃ καὶ κἀνὲν ἄλλο κιβώτιον ὑγιείας νὰ στείλῃ εἰς τὴν γῆν, ἃς εὕρῃ κἀμμίαν ἄλλην ἔμπορον, διότι ἐγὼ δὲν τὴν ξαναπαθαίνω.

Ἡμεῖς δὲ, ὡς ἱστοριογράφοι τοῦ θαυμασίου τούτου ἱστορήματος, ἐπληροφόρηθημεν ὅτι ὁ νεκροθάπτης ὁ κλέψας τὸ κιβώτιον τῆς ὑγιείας, τὸ ἔφερεν εἰς τοὺς συντρόφους του καὶ τοῖς εἶπε τί περιείχε.

Τότε ὅλοι ὁμοῦ ἔσκαψαν μέγαν λάκκον, ἐν εἶδει τάφου εἰς τὸ μέσον τοῦ νεκροταφείου, ἔρριψαν ἐντὸς αὐτοῦ τὴν ὑγιείαν, καὶ τὸν ἐπλήρωσαν χώματος.

Εἰς τρόπον ὥστε οὐδεὶς ἐπωφελήθη τῆς ἀγαθῆς θελήσεως τοῦ Διὸς, ἐκτὸς τῶν νεκρῶν.

Καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οἱ νεκροὶ εἶναι τόσον καλά.

V

Ἐν ᾧ ὠδήγουν δολίως τὴν ὑγιείαν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, ἔνθα ἀναμφιβόλως θ' ἀπέθνησκεν ἂν δὲν ἦτον ἀθάνατος, κραυγήτις ἄλλη, οὐχὶ ἀνομοία ἐκείνης, ἦτις τοσοῦτον κακὰς συνεπείας ἐπέφερεν, ἢ

κούσθη εἰς ἑτέραν συνοικίαν τῆς πόλεως.

Ἦτο τὸ τέταρτον ἄστρον, προσπαθοῦν νὰ ἐξοδεύσῃ τὸ ἐμπόρεμά του καὶ κραυγάζον.

— Ποῖος θέλει νὰ ζῆ πολὺ; ποῖος θέλει νὰ ζῆ πάντοτε; Ἀγοράσατε μακροβιότητα! ἀγοράσατε, ἀγοράσατε!

Εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς φωνῆς ταύτης σύμπασα ἡ πόλις ἐγένετο ἀνάστατος.

Πλούσιός τις τραπεζίτης, ἔχων ἕνα ἐμπορικὸν οἶκον εἰς Παρισίους, ἕτερον εἰς Φραγκφούρτην, τρίτον εἰς Νέαν Ἰόρκην, καὶ ἄλλον εἰς Βιέννην, καὶ ἄλλον εἰς Λονδίνον, διέταξε τὸν ταμίαν του νὰ δώσῃ ὅσα ἑκατομμύρια ἀπῆτει ἢ ἔμπορος, καὶ ν' ἀγοράσῃ ὁλόκληρον τὸ κιβώτιον διὰ μόνον τὸν ἑαυτὸν του.

Οἱ μεγιστάνες ἐζήτησαν φρουρὰν, ὅπως ἐμποδίσῃ τοὺς χυδαίους τοῦ ν' ἀγοράσωσι τὸ πολῦτιμον ἐμπόρευμα.

Ὁ κλῆρος συνῆλθεν. Οἱ ἀρχιεπίσκοποι εἰδοποίησαν τὸν πάπαν διὰ τοῦ ἡλεκτρικοῦ τηλεγράφου· ὁ πάπας ἀπήντησεν:

— Οἱ μέλλουτες ν' ἀγοράσωσι μακροβιότητα, ὀφείλουσι νὰ προσφέρωσιν ἡμῖν ἐν ἔτος ἐπὶ τῶν δέκα, λόγῳ τοῦ ὀφειλομένου κατὰ τὸν μωσαϊκὸν νόμον τῆ ἐκκλησίας δεκάτου.

Ἡ βουλὴ ἐνομοθέτησεν ἐπίσης νὰ πληρῶνωσι φόρον οἱ ἀγοράζοντες μακροβιότητα.

Ἦλθεν ὁ τραπεζίτης μὲ τὰ ἑκατομμύριά του, διὰ ν' ἀγοράσῃ ὅλα· ἀλλὰ συνέβη ταραχὴ μεγάλη, ἐφώναξαν κάτω τὸ μονοπάλειον, καὶ ἐκρέμασαν τὸν τραπεζίτην.

Τότε ὁ βασιλεὺς, ὅστις ἦτο βασιλεὺς ἀγαθός, κατήργησε τὰ μονοπάλεια, καὶ διὰ διατάγματος ὤρισε νὰ πωλῆται δημοσίᾳ ἡ μακροβιότης καὶ ἕκαστος νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα ἂν ἡ περιουσία του τῷ ἐπιτρέπη ν' ἀγοράζῃ ἐξ αὐτῆς, ἐκτὸς τῶν εἰς θάνατον καταδικασμένων.

Πάραντα ὅλοι ἐπλησίασαν τὴν Πλειάδα, εἰς τὴν μίαν χεῖρα κρατοῦντες χρήματα, καὶ εἰς τὴν ἄλλην μὴ κρατοῦντες τίποτε.

— Μακροβιότητα! μακροβιότητα! ἔλεγον οἱ ἀγορασταί· ἰδοὺ χρήματα· πάρε

τὰ χρήματά μου· ἀλλὰ πάρε λοιπὸν τὰ χρήματά μου!

Καὶ ἕκαστος ἐκραύγαζε.

— Κ' ἐγώ! θέλω κ' ἐγὼ μακροβιότητα! κ' ἐγώ, κ' ἐγώ, κ' ἐγώ!

— Εἰς τὰς διαταγὰς σας, κύριοι καὶ κυρίαί, ἀπεκρίνατο ἡ Πλειάς· ἀλλ' ἐπρομηθεύθητε τὰ ἐμπορεύματα, τὰ ὅποια ἐπώλουν αἱ τρεῖς ἀδελφαί μου;

— Καὶ τί ἐπώλουν αἱ τρεῖς ἀδελφαί σας; ἠρώτησαν οἱ ἀγορασταί, βιαζόμενοι ν' ἀγοράσωσι τὸ πολύτιμον ἐμπόρευμα.

— Ἡ πρώτη ἐπώλει πνεύμα.

— Δὲν ἠγοράσαμεν.

— Ἡ δευτέρα ἐπώλει ἀρετήν.

— Δὲν ἠγοράσαμεν.

— Ἡ τρίτη ἐπώλει ὑγιείαν.

— Δὲν ἠγοράσαμεν.

— Τότε, ἀπεκρίνατο ἡ ἔμπορος τῆς μακροβιότητος, λυπούμαι πολὺ, ἀλλ' ἄνευ πνεύματος, ἄνευ ἀρετῆς, ἄνευ ὑγείας, ἡ μακροβιότης οὐδεμίαν ἔχει ἀξίαν.

Καὶ ἡ ἔμπορος τῆς μακροβιότητος ἔκλεισε τὸ κιβώτιόν της, ἀρνούμενη νὰ πωλήσῃ ἐκ τοῦ ἐμπορεύματός της εἰς ἀνθρώπους, οἵτινες δὲν ἔσχον τὴν πρόνοιαν ν' ἀγοράσωσιν ἐκ τοῦ ἐμπορεύματος τῶν τριῶν ἀδελφῶν της.

Ἀφ' οὗ ἔκλεισε τὸ κιβώτιόν της, παρετήρησεν ὅτι χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρά της δεῖγμα τοῦ ἐμπορεύματός της.

Ἦτο τοῦτο μικρὸν τεμάχιον μακροβιότητος.

Περιεῖχε μακροβιότητα ὡσεὶ τριῶν αἰώνων.

Εἶδε ψιττακόντινα ἐπὶ τοῦ ξύλου του.

— Παπαγάλλο, παπαγάλλο, ἔφαγες; τὸν ἠρώτησε.

— Παπαγάλλο, παπαγάλλο, ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ ψιττακός.

Ἡ Πλειάς ἤρχισε νὰ γελά, καὶ τῷ ἔδωσε τὸ δεῖγμα.

Ὁ ψιττακὸς τὸ ἔφαγε, καὶ οὔτε ψυχὸν ἀφῆκε.

Καὶ διὰ τοῦτο οἱ ψιττακοὶ ζῶσι τριακόσια ἔτη.

VI

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ ἔμπορος τῆς μακροβιότητος, ἣτις ἐθεώρει τὸν ψιττακὸν ῥοκανίζοντα τὸ δεῖγμά της ἤκουσε μέγαν θόρυβον.

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θορύβου τούτου διέκρινε τὰς λέξεις:

— Τιμή! τιμή! ποῖος θέλει ν' ἀγοράσῃ τιμὴν;

Ἦτον ἡ πέμπτη Πλειάς, ἣτις εἰσήρχeto εἰς τὴν πόλιν.

Ὅλοι ὅσοι ἠρνήθησαν ν' ἀγοράσωσι πνεῦμα, ἀρετὴν, ὑγιείαν, καὶ εἰς οὓς ἡ προηγουμένη Πλειάς ἠρνήθη νὰ πωλήσῃ μακροβιότητα, ἐλύσσων ἐκ τοῦ θυμοῦ.

Ἀμα ἀκούσαντες οὗτοι τὴν κραυγὴν «Τιμή! τιμή! ποῖος θέλει ν' ἀγοράσῃ τιμὴν;» ἀπεφάσισαν νὰ μὴ ἀγοράσωσι τιμὴν, ἀλλὰ νὰ λάβωσι, καὶ ἂν ἦτο δυνατόν νὰ τὴν ἀποκτήσωσι χωρὶς οὐδὲν νὰ ἐξοδεύσωσι.

Κατὰ συνέπειαν, ἐπέπεσαν κατὰ τῆς δυστυχοῦς Πλειάδος, ἣτις βλέπουσα ὅτι ἠπειλείτο πανταχόθεν, ἠνοιξε τὸ κιβώτιόν της καὶ τὸ ἐτίναξε.

Χίλια δύο πράγματα ἔπεσαν

Ἦσαν σταυροὶ, παράσημα, τίτλοι, ταινίαι, ἐπωμίδες κλπ. κλπ.

Ἐκαστος ἐπέπεσεν ἐπὶ ἐνὸς τῶν πραγμάτων τούτων, τὸ ἤρπαξε καὶ ἤρχιζε νὰ τρέχῃ, νομίζων ὅτι ἀπέκτησε τιμὴν, ἐν ᾧ τὸ πανοῦργον ἄστρον δὲν ἀφῆσε νὰ πέσωσιν εἰμὴ μόνον τιμάς.

Ὅπερ δὲν εἶναι τὸ αὐτό.

Ἡ ἀληθὴς τιμὴ ἔμεινεν εἰς τὸ βάθος τοῦ κιβωτίου τῆς Πλειάδος, ὡς ἡ ἐλπίς ἔμεινεν εἰς τὸ βάθος τοῦ κιβωτίου τῆς Πανδώρας.

Καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ τιμὴ εἶναι τοσοῦτον σπανία, ἐν ᾧ αἱ τιμαὶ εἰσι τοσοῦτον συνήθεις.

VII

Ἐν ᾧ συνέβαινον ὅλα ταῦτα ἡ ἕκτη Πλειάς ἔφθασε κρᾶζουσα.

— Διασκεδάσεις! ποῖος θέλει διασκεδάσεις;

Ὅλοι ἐπέπεσαν κατ' αὐτῆς.

Ἐκεῖνοι, μάλιστα, οἵτινες, ἔλαβον οὐχὶ μικρὸν μέρος ἐκτῶν τιμῶν, θέλοντες νὰ προσθέσωσι καὶ διασκεδάσεις εἰς τὰς τιμὰς, μὲ τοὺς σταυροὺς εἰς τὴν κομβιοδόχην των, μὲ τὰ παράσημα ἐπὶ τοῦ στήθους, μὲ τοὺς τίτλους εἰς τὰ θυλάκιά των, μὲ τὰς ταινίας εἰς τὸν λαιμὸν των, μὲ τὰς ἐπωμίδας ἐπὶ τῶν ὤμων των, προὔχώρησαν μετὰ τῶν ἄλλων, ὅπως λάβωσι καὶ αὐτοὶ ἡδονάς.

Ἄλλ' οἱ ἄλλοι παρετήρησαν μετὰ προφανοῦς δυσαρεσκείας ὅτι οἱ κύριοι οὔτοι ἦσαν λαν ἄπληστοι, καὶ ὅτι δὲν ἤρκοῦντο εἰς ὅσα ἐπήρουν ἤδη τοὺς ὑβρίσαν, καὶ συνέβη οὕτω μεγάλη ταραχή. Ἀπέσπασαν τὸ κιβώτιον τῶν χειρῶν τοῦ ἀστέρος... ἕτεροι τὸ ἀπέσπασαν τῶν χειρῶν τούτων καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς μεγάλης ἐκείνης συγχύσεως, τὸ κιβώτιον συνετρίβη, καὶ αἱ διασκεδάσεις διεσκορπίσθησαν κατὰ γῆς.

Τότε συνέβη ὅτι συμβαίνει εἰς τὰς τελετὰς τοῦ βαπτίσματος ἐν τοῖς χωρίοις, ὅτε ὁ ἀνάδοχος ἢ ἡ ἀνάδοχος ῥίπτουσι δρᾶκας μικρῶν νομισμάτων, τὰ δὲ παιδία συνωθοῦνται καὶ καταπλάκωνονται διὰ νὰ τὰ συνάξωσι.

Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἀντὶ μικρῶν νομισμάτων ἦσαν διασκεδάσεις ἐσκορπισμέναι, καὶ ἀντὶ χωρικῶν παιδίων ὁ πληθυσμὸς ὀλοκλήρου μεγάλης πόλεως ὅπως συνάξῃ αὐτάς.

Ἐκ τούτου προέκυψεν ὅτι, ἀντὶ ἕκαστος ν' ἀγοράσῃ τὴν ἀρμόζουσαν αὐτῷ ἡδονήν, ἕκαστος ἤρπασε τὴν ἡδονὴν τοῦ πλησίον του, καὶ αἱ ἡδοναὶ διενεμήθησαν οὐχὶ ὡς ἔπρεπεν, ἀλλὰ κατὰ τύχην.

Ἡ δὲ κατηραμένη αὕτη τύχη εὗρε εὐκαιρίαν καὶ πάλιν νὰ ἐμπαίξῃ τοὺς ἀνθρώπους.

Αἱ γυναῖκες ἤρπασαν τὸ κυνήγιον.

Οἱ ἄνδρες τρίχαπτα καὶ ταινίας.

Οἱ ποδαγροὶ τὸν χορὸν.

Οἱ παραλυτικοὶ τὸν περίπατον.

Οἱ κωφοὶ τὴν μουσικὴν,

Οἱ τυφλοὶ τὴν ζωγραφικὴν.

Αἱ γυναῖαι τὸν φλογερὸν ἔρωτα.

Οἱ γέροντες τὸν πλατωνικὸν ἔρωτα.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ οὐδεὶς εἶχεν ὅ,τι ἤθελεν ἐκλέξει καὶ οὕτως οὐδεὶς ἔμεινεν εὐχαριστημένος, ὅλοι δὲ κατηρῶνται τὴν ἔμπορον.

Ὅπερ βλέπουσα αὕτη ἤρχισε νὰ τρέχῃ εἰς τὰ τέσσαρα ἀντὶ νὰ ζητήσῃ τὰ χρήματά της.

Καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης αἱ ἡδοναὶ ἔχουσι διανεμηθῆ τοσοῦτον κακῶς, ὥστε θεωρεῖται τρελλὸς πᾶς ὅστις πράγματι διασκεδάξει.

VIII

Ὅταν ἡ ταλαίπωρος ἔμπορος τῶν διασκεδάσεων, ἰδοῦσα τόσον ἀυστόλως λεηλατηθέντα τὰ ἐμπορεύματά της, ἐξήρχετο τῆς πόλεως, παρετήρησε τὴν ἐβδόμην αὐτῆς ἀδελφὴν, τὴν ἀναδεχθεῖσαν τὴν πώλησιν χρημάτων, ἐρρίμην ἀναίσθητον εἰς τινὰ τάφρον παρὰ τὴν ὁδόν.

Ἡ ἔμπορος τῶν διασκεδάσεων ἔτρεξε πρὸς αὐτὴν, ἐκάθησεν εἰς τὸ πλευρὸν της, ἔθεσε τὴν κεφαλὴν της εἰς τὰ γόνατα αὐτῆς, καὶ τὴν ἔκαμε ν' ἀναπνεύσῃ ἅλατα. Οὐχὶ δὲ ἀνευ πολλοῦ κόπου συνήλθεν ἡ ἐβδόμη Πλειιάς εἰς ἑαυτήν.

Συνελθοῦσα εἰς ἑαυτὴν ἰδοῦ τί διηγῆθη.

— Μόλις εἶδον τὴν πόλιν, μόλις εἶχον τὴν ἀσυνεσίαν νὰ εἶπω τί ἐπώλουν, μόλις ἔμαθον ὅτι ἤμην φορτωμένη χρήματα καὶ ἰδοῦ ἀνθρωποὶ τινες ἐπέπεσαν κατ' ἐμοῦ, ἤρπασαν ὅ,τι καὶ ἂν εἶχον, καὶ μὲ ἔρριψαν ὡς εἶδες εἰς τὴν τάφρον, νομίσαντες ὅτι ἤμην νεκρά.

— Ἄλλὰ ποῖοι ἦσαν αὐτοὶ οἱ ἄθλιοι, ἠρώτησαν οἱ ἄλλοι ἀστέρες, οἱ ὁποῖοι πρὸ ὀλίγου εἶχον φθάσει ἐκεῖ.

— Ἀηστὰί;

— Τυχοδιώκται;

— Πτωχοὶ ἀποθνήσκοντες τῆς πείνης;

— Ὅχι ἀλλ' ἑκατομμυριοῦχοι, ἀδελφαί μου, εἶπε στένουσα ἡ ἐβδόμη Πλειιάς.

Καὶ ὅταν οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἐπέστρεψαν εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ διηγῆθησαν εἰς

τὸν ἀποστείλαντα αὐτὰς πῶς τὰς ὑπεδέχθησαν ἐδῶ κάτω, ὁ Ζεὺς συνέστειλε τὰς μαύρας αὐτοῦ ὄφρεις.

Ἄλλ' ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Πλούτων ἔρρηξαν γέλωτας.

— Τὸ εἶπομεν, μεγαλειότατε, ἐκραύγασαν, ὅτι πολὺ παράδοξος ἰδέα ἦτον ἡ ἰδέα σου.

Κ' ἐπανελάβον ἐν χορῶ.

— ὦ! τί παράδοξος ἰδέα σου κατέβη εἰς τὴν κεφαλὴν, μεγαλειότατε!

Ὁ Ζεὺς ἐπὶ τέλους ἠναγκάσθη νὰ παραδεχθῆ ὅτι ἔσφαλεν.

* * *

Ἴδου, λέξιν πρὸς λέξιν, τὸ κείμενον τοῦ χειρογράφου τοῦ εὐρεθέντος εἰς τὸν σὺρτην τῆς τραπέζης τοῦ Κυρίου ***, ὑπὸ τοῦ δεσμοφύλακος τῆς φυλακῆς τῆς πόλεως ***, πρωτεύουσας τῆς ἐπικρατείας εἰς ἣν ἐβασίλευεν ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς τῆς ***.

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΤΟΥ

ΔΙΑΒΟΛΟΥ

ΔΡΑΜΑ Εἰς ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΕΙΣ

(Συνέχεια.)

ΜΑΡΙΑ

Δὲν εἶναι ἀλήθεια, Βαλεντίνε; (Πρὸς τὴν βαρῶνην.) Τί σὰς ἔλεγα;

ΒΑΡΩΝΗ

Εἰς τὴν κρίσιμον θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν εὕρισκόμεθα, δυστυχῆς μου τέκνον, ὅ,τι πρὸ πάντων πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν εἶναι νὰ δίδωμεν ὄπλα εἰς τὴν κακολογίαν... καὶ ἡ ἐπιχειρήσις αὐτοῦ τοῦ νέου δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ ὑπονοίας. Ἐπρεπε νὰ σεβασθῶ τὸ ἀπόρρητον τῶν ἐγγράφων τὰ ὁποῖα μοὶ ἐνεπιστεύθη, καὶ νὰ ἔλθω νὰ ἀντισταθῶ εἰς τὰς ἀνοησίας τὰς ὁποίας δύναται νὰ πράξῃ ἐδῶ ἐπ' ὀνοματί μας.

ΜΑΡΙΑ

Ἐγὼ εἶμαι βεβαία ὅτι πρέπει νὰ ὑπερηφανευθῶμεν διὰ τὰς ὑπηρεσίας του.

ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΣ

Βάλλω τὸ χέρι εἰς τὴν φωτιὰ καὶ λέγω ὅτι εἶναι ἀνδρείος καὶ τίμιος νέος... ὦ! δὲν φοβοῦμαι πλέον...

ΒΑΡΩΝΗ

Ἐστὼ... ἔχει ἀγαθὴν καρδίαν, ἀλλὰ τίς μὲ ἐγγυᾶται διὰ τὴν κεφαλὴν του;

ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΣ

Καὶ δὲν φοβείσθε μήπως εἰς αὐτὸν τὸν χορὸν...

ΒΑΡΩΝΗ

Ἄλλη πάλιν αἰτία μὲ ἔφερεν εἰς Παρισίους καὶ εἰς αὐτὸ τὸ μέγαρον ὕπερ ἦτο ἰδικόν μου κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς εὐδαιμονίας μου. Ἐκείνην τὴν εἰκόνα τοῦ συζύγου μου, τὴν ὁποίαν εἶχον τὴν βαρβαρότητα, τὴν ἀδικίαν νὰ μοῦ ἀρνηθῶσι, θέλω νὰ τὴν ἐπανακτήσω, διότι εἶναι κτῆμά μου καὶ κανεὶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μοῦ τὸ ἀφαιρέσῃ.

ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΣ

Πῶς ἐλπίζετε;

ΒΑΡΩΝΗ

Ἡ εἰκὼν ἐκείνη εὕρισκετο πάντοτε εἰς τὴν πλάκα τῆς ἐστίας τοῦ ἰδιαιτέρου μου δωματίου... θὰ ἦναι ἀκόμη ἐκεῖ.

ΜΑΡΙΑ

(Θέτουσα τὴν προσωπίδα της.)

Μῆτερ, ἔρχονται ἄνθρωποι.

ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΣ

Εἶναι ὁ Κ. Ῥοβίνος.

ΒΑΡΩΝΗ

(Θέτουσα τὴν προσωπίδα της.)

Βαλεντίνε, τελείαν σιωπὴν περὶ τῆς παρουσίας μας εἰς τὸν χορὸν τοῦτον.

ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΣ

Πῶς! κυρία βαρῶνη, καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Κ. Ῥοβίνον;

ΒΑΡΩΝΗ

Καὶ πρὸς αὐτὸν.

ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΣ

Μείνατε ἡσυχος.

ΣΚΗΝΗ Θ'.

Οἱ αὐτοί, ΡΟΒΙΝΟΣ.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἄ! ἐδῶ εἶσαι, Βαλεντίνε!... Ἄλλ' ἐὰν ἐλάβανον τὴν ἀνάγκην σου εἰς τὴν στοάν, ὅπου σέ εἶχα εἰπεῖ νὰ περιμῆνης;

ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΣ

Συγγνώμην, κύριε, ἔδιδα δροσιτικά εἰς αὐτὰς τὰ κυρίας.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Κάλλιστα, ἀρχίζεις νὰ μορφοῦσαι τὰς κυρίας πρὸ πάντων.

ΜΑΡΙΑ (χαμηλοφώνως.)

Ἰδὲ, μήτηρ, πόσον ὠραῖος εἶναι οὕτω.

ΒΑΡΩΝΗ (χαμηλοφώνως.)

Φρόνησιν, Μαρία.

ΡΟΒΙΝΟΣ (πρὸς τὸν Βαλεντίνον.)

Ἀπομακρύνθητι... κάποιον περιμένω ἐδῶ. (Κατ' ἰδίαν.) Ἡ ἀντιχορία θὰ ἀρχίσῃ μετ' ὀλίγον, καὶ ἡ κόμησσα με εἶδεν εἰσερχόμενον εἰς αὐτὸν τὸν θάλαμον... Θὰ ἔλθῃ.

ΜΑΡΙΑ (χαμηλοφώνως):

Ἡ κόμησσα.

ΒΑΡΩΝΗ

Μία συγγενὴς τοῦ πατρός σου.

ΜΑΡΙΑ (μετὰ στεναγμοῦ.)

Ἀδιάφορον!

ΒΑΡΩΝΗ

Βεβαίως χάριν τῶν συμφερόντων μας. Ἄς τὸν ἀφήσωμεν καὶ ἀκολουθεῖ με.

(Ἐξέρχονται ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τοῦ Βαλεντίνου.)

ΣΚΗΝΗ Ι'.

ΡΟΒΙΝΟΣ μόνος, παρατηρῶν τὴν βαρῶνην καὶ τὴν Μαρίαν ἀπομακρυνόμενας.

Τί ὠραία ἀναστήματα, πρὸ πάντων ὁ κυανοὺς μανδύας, καὶ διὰ μέσου τῆς προσωπίδος εἶδα νὰ λάμπῃ ἐν βλέμμα... Σιώπα, Ροβίνε, δὲν ἦλθες ἐδῶ διὰ νὰ βλέπῃς τοιαῦτα· ἔχεις ἄλλα ἔργα καὶ παρήλθεν ὁ καιρὸς τῶν ἀνοησιῶν. Ἄλλ' ἀκούω τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ἀντιχορίας. Ἡ κόμησσα Σερνύ... Προσοχή.

ΣΚΗΝΗ ΙΑ'.

ΚΟΜΗΣΣΑ, ΡΟΒΙΝΟΣ.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Λοιπὸν, κύριε, με ἐλησμονήσατε.;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἐγὼ, κυρία. Ἄ! ἦτο δυνατὸν νὰ τὸ φαντασθῆτε;

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἄλλὰ, νομίζω, εἶναι ἀρετὰ φανερόν· ἐπίστευσα ὅτι θὰ ἦσθε μᾶλλον πρόθυμος, μᾶλλον φιλόφρων· ἢ ἀντιχορία αὕτη τὴν ὁποῖαν ἐζητήσατε με τόσο πόθον...

ΡΟΒΙΝΟΣ

Καὶ τὴν ὁποῖαν μοῦ ἐχαρίσατε μετὰ τῶσαύτης χάριτος...

ΚΟΜΗΣΣΑ

Φαίνεται ὅτι δὲν φροντίζετε τόσο πολὺ.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Δι' οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ δὲν παραιτοῦμαι τῆς εὐτυχοῦς στιγμῆς τὴν ὁποῖαν αὕτη μοῦ ὑπόσχεται.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἐὰν ἔχη οὕτω, τότε σημαίνει ὅτι εἴσθε πολὺ ἀφηρημένος... Δὲν ἀκούετε τὴν ὀρχήστραν;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἐξαίρετα.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Λοιπὸν, εἶναι ἡ ἀντιχορία μας.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Τὸ ἤξεύρω.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Καὶ μένετε ἐδῶ; Μὲ ἀναγκάζετε νὰ ἔλθω νὰ σᾶς ζητήσω ἐγὼ;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἡλπίζον, κυρία, ὅτι θὰ εἴχετε τόσην ἀγαθότητα.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ὡ! ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀφόρητος φιλαυτία! Ἄλλ' ἡ ἀντιχορία ἤρχισε, κύριε, ἔλθετε λοιπὸν.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἀφοῦ ἤρχισε, διατὶ νὰ μὴ μείνωμεν μᾶλλον ἐδῶ;

ΚΟΜΗΣΣΑ

Πῶς ;

ΡΟΒΙΝΟΣ

ὦ Θεέ μου, μάλιστα. Μήπως ἔχετε πολλὴν ἐπιθυμίαν νὰ χορεύσετε! Τὸ θέλητρον τῆς ἀντιχορίας εἶναι εἰς τὰς φιγούρας καὶ εἰς τὰ βήματα ; Ὅχι, εἶναι ὅλον εἰς τὴν συνδιάλεξιν ἣτις συνάπτεται μεταξὺ τῶν χορευτῶν. Λοιπὸν, κυρία, διὰ νὰ συνομιλήσωμεν ἐλευθέρως ποῦ θὰ εὕρωμεν μέρος καταλληλότερον τοῦ θαλάμου τούτου, μακρὰν τοῦ πλήθους καὶ τοῦ θορύβου, καὶ ἐπιτρέψατέ μοι νὰ καθίσω πλησίον σας. (Κάθεται ἐπὶ πλαγίως καθέδρας) ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι χορεύομεν ἀντιχορίαν καθήμενοι.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἰδοὺ πρότασις ...

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἀπλουστάτη.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἡ συνέτεξις αὕτη εἶναι ἀνωφελής, διότι ἤξεύρω ἐκ προκαταβολῆς τί ἔχετε νὰ μὲ εἰπῆτε ...

ΡΟΒΙΝΟΣ

Δὲν πιστεύω.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Πολλοὶ ἄλλοι μὲ εἶπον τὰ αὐτά. Ἄλλ' ὀφείλω νὰ σᾶς εἰδοποιήσω ὅτι θὰ σᾶς μεταχειρισθῶ ὡς καὶ τοὺς ἄλλους.

ΡΟΒΙΝΟΣ (εὐχαριστῶν)

Ἄ! κυρία,

ΚΟΜΗΣΣΑ

Προσηλωμένη εἰς τὰ καθήκοντά μου, ἐσχημάτισα ἀπόφασιν νὰ μὴ δώσω οὐδέποτε ἀκρόασιν εἰς τὰς ἐρωτικὰς ἐκμυστηρεύσεις τῶν νέων τῆς σήμερον.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Εἶμεθα σύμφωνοι. Ἄλλὰ, κυρία, ἐγὼ δὲν εἶμαι νέος τῆς σήμερον.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἄ! καὶ ποῖος εἶσθε λοιπὸν ;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ποῖος εἶμαι ; ὁ Διάβολος ... Ὅσον δὲ ἐκπληκτικὸν καὶ ἂν ἦναι ἐκείνο τὸ ὅποιον θὰ σᾶς εἰπῶ, δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ σᾶς κάμω τὸν ἔρωτα.

ΚΟΜΗΣΣΑ (μετὰ πείσματος.)

Ἄ! τότε λοιπὸν σᾶς ἀκούω.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Δὲν ἤλπιζα ὀλιγώτερα ἐκ τῆς καλοκαγαθίας σας, κυρία· ἐλπίζω μάλιστα περισσότερα, διότι ὑπὸ τοιοῦτους χαριεντας χαρακτήρας, ὑπὸ τοιοῦτο θελκτικὸν πρόσωπον, ἀδύνατον νὰ μὴ κρύπτεται καλλίστη καρδιά.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Λοιπὸν αἱ συμφωνίαι μας ... Νὰ μὲ λέγετε τοιαῦτα πράγματα ; ... καὶ τὸσον ὑψηλοφώνως ;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Μὴ φοβεῖσθε τίποτε. Ὁ Κ. κόμης Σερνὺ καταγίνεται νὰ πίνῃ καὶ νὰ παίξῃ.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἄλλὰ δὲν πρόκειται μόνον περὶ τοῦ συζύγου μου.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἐχετε δίκαιον. Ἄλλὰ καὶ ὁ συνταγματάρχης Βερσὰκ εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὸ παιγνίδιον του.

ΚΟΜΗΣΣΑ (ἐκπεπληγμένη.)

Ὁ συνταγματάρχης ; Τί τολμᾶτε λοιπὸν νὰ ὑποθέτετε, κύριε ;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἀπολύτως τίποτε, διότι θέλω νὰ σᾶς ὀμιλήσω, ὄχι περὶ τοῦ παρόντος, ἀλλὰ περὶ τοῦ παρελθόντος.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Περὶ τοῦ παρελθόντος ;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ναί, κυρία, περὶ αἰσθήματος ὅπερ δὲν θὰ ἐσβέσθη ὀλοτελῶς ἐν τῇ καρδίᾳ σας.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἐξηγήθητε.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Δὲν ἦσθε ἄλλοτε στειωῶς συνδεδεμένη μετὰ τῆς ἀτυχοῦς συγγενοῦς σας, τῆς βαράνης Ρουκερόλ ; Περὶ αὐτῆς θέλω νὰ σᾶς ὀμιλήσω, κυρία· ἔρχομαι νὰ συνηγορήσω ἐν ὀνόματι τῶν σκληρῶς παραγνωρισθέντων δικαιωμάτων της.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Πῶς ! κύριε, δι' αὐτὸ μὲ κρατεῖτε

μακρὰν τοῦ χοροῦ; Ἄ! δὲν εἶναι πολὺ ἐράσμιος ὁ τρόπος σας.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Δύνασθε νὰ ἐπανορθώσετε τὴν πλά-
νῃ τῆς δικαιοσύνης, κυρία, νὰ ἀναγνω-
ρίσετε γὰ δικαιώματα τῆς βαρῶνης, νὰ
τῇ ἀποδώσετε τὸ ὄνομά της καὶ τὸ μέ-
ρος τὸ ὅποιον σὰς ἔλαχεν ἐκ τῆς κλη-
ρονομίας της· εἴσθε πλουσία, πλουσιω-
τάτη, καὶ ἀπόλυτος κυρία τῆς περιου-
σίας σας.

ΚΟΜΗΣΣΑ (ἐγειρομένη.)

Ἄρκεϊ, κύριε, ἀρκεϊ. Ὡς πρὸς τὸ
ἀντικείμενον τοῦτο καθὼς καὶ πρὸς τὸν
ἔρωτα εἶμαι ἀκατάπειστος.

ΡΟΒΙΝΟΣ (ἰδίᾳ.)

Δὲν πιστεύω τὸ δεῦτερον.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἡ δικαιοσύνη μοι ἔδωκεν ὀριστικῶς
τὸ μέρος τοῦτο τῆς κληρονομίας, καὶ θὰ
τὸ φυλάξω, ἐὰν εὐαρεστηθῆτε νὰ τὸ
ἐπιτρέψετε.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Δὲν θὰ τὸ ἐπιτρέψω, κυρία.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Θέλετε νὰ γελάσετε;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Οὐδέποτε ἀστειεύομαι. Ἦλθα ἐκ ...
τῆς κολάσεως διὰ νὰ ἀποκαταστήσω
τὴν βαρῶνῃν εἰς ὅλα τὰ δικαιώματά
της, καὶ ὅλα τὰ δικαιώματά της θέλου-
σιν ἀναγνωρισθῆ.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Τὰ δικαιώματά της; ... μία τυχο-
διώκτις!

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἡ βαρῶνῃ ὑπῆρξε πάντοτε σύζυγος
ἀνεπίληπτος, τρυφερὰ μήτηρ, ὡς ἤξεύ-
ρετε, κυρία· καὶ ἂν ὅμως δὲν ἦτο ὅπως
λέγω, πάλιν δὲν εἶναι καλὸν νὰ δεικνύε-
σθε τόσο ἀμείλικτος. Ὑμεῖς, ἡ συγγε-
νῆς της, ἡ ἀρχαία φίλη της. Δὲν γνωρί-
ζετε λοιπὸν οὐδεμίαν μητέρα δυναμέ-
νῃ νὰ κατασταθῆ δυστυχεστέρα αὐτῆς;

ΚΟΜΗΣΣΑ

Τί θέλετε νὰ εἰπῆτε, κύριε;

ΡΟΒΙΝΟΣ (μυστηριωδῶς.)

Ἐ, κυρία, ὅταν ἡ γυνὴ ἦναι νέα,

[ΠΑΡΘΕΝΩΝ — ΕΤΟΣ Β΄.]

ὡραία, περικυκλουμένη ὑπὸ περιποιή-
σεων, ἡ καρδία της ὀμιλεῖ βραδύτερον
ἀναγκάζεται νὰ συνάψῃ ἀνάλογον συν-
οικέσιον, καὶ τότε πρέπει νὰ κρύψῃ
μυστικόν τι. Μακρὰν τῶν Παρισίων,
εἰς χωρίον τι ἀφανές, πρέπει νὰ κρύψῃ
ἀπὸ τὰ ζηλότυπα βλέμματα τὸ μυστη-
ριῶδες ἐνέχυρον τρυφεροῦ ἔρωτος ὅπερ
φοβεῖται τὴν ὀργὴν τῆς τύχης. Δυστυ-
χῆς προγεγραμμένος ὅστις φεῦ! δὲν θὰ
ἔχῃ ἐπὶ τῆς γῆς εἰμὴ ἐν μόνου στήριγ-
μα κατὰ τῆς καταγίδος· διότι ὁ παῖς
ἐκεῖνος σὰς καλεῖ μητέρα του... καὶ ὁ
σύζυγός σας δὲν ἔχει ὄνομα δι' αὐτόν!

ΚΟΜΗΣΣΑ

Κύριε... κύριε... τίς σὰς εἶπε;...

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἄγνοεῖτε ποῖος εἶμαι;

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ὅχι, ὄχι, σὰς ἠπάτησαν.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἐχω ἀποδείξεις, κυρία!

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ποῦ εὐρίσκονται αὐταί;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Εἰς τὰ Ἀπομνημονεύματα
τοῦ Διαβόλου... Ἐπιστολαί σας
... δωρητήριον ἔγγραφον ὑπὲρ ἑνὸς ὀρ-
φανοῦ... ὅλα ταῦτα θὰ κατασταθῶσι
γνωστά, ἐὰν...

ΚΟΜΗΣΣΑ

Χάριν, κύριε, θὰ πράξω ὅ,τι ἀπαι-
τεῖτε!

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἐχει καλῶς.

ΣΚΗΝΗ ΙΒ΄.

Οἱ αὐτοί, ΣΕΡΝΥ.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ὁ σύζυγός μου!

ΣΕΡΝΥ

Ἡ σύζυγός μου μὲ τὸν διάβολον; τὸ
ὕπνωπτευσα. (Παρατηρῶν.) Αὐτὴ ἡ ταραχὴ,
αὐτὴ ἡ συγκίνησις... Τί ἔχετε λοιπὸν,
κυρία;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Οὐδὲν ἀπλούστερον. Ἡ κυρία ἤσθάνθη ἐλαφρὰν κακοδιαθεσίαν . . . ὁ θόρυβος . . . ἢ θερμότης . . .

ΣΕΡΝΥ (κατ' ἴδιαν.)

Ναί, ἢ θερμότης τῆς συνομιλίας.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἄλλὰ καὶ σεῖς τί ἔχετε ; τὸ πρόσωπόν σας εἶναι ἠλλοιωμένον.

ΣΕΡΝΥ

Τί ἔχω ; ὅταν σὰς εὐρίσκω ἐδῶ . . . μὲ . . .

ΡΟΒΙΝΟΣ (γελῶν.)

Ἐλάτε δά ! μήπως θὰ κάμετε εἰς τὴν κυρίαν τὴν ὕβριν καὶ εἰς ἐμέ τὴν τιμὴν νὰ ζηλοτυπήσετε ; Θὰ ἦτο ἀστείον !

ΣΕΡΝΥ

Ἴσως.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Πῶς ! μήπως τυχὸν δυσηρεστήητε ;

ΣΕΡΝΥ

Κύριε, δὲν μὲ ἀρέσει πολὺ αὐτὸ τὸ ὕφος.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Χά, Χά !

ΣΕΡΝΥ

Λησμονεῖτε ἐντελῶς πρὸς ποῖον ὁμιλεῖτε ;

ΡΟΒΙΝΟΣ

ἽΟχι.

ΣΕΡΝΥ

Ἡ θέσις σας δὲν εἶναι μεταξὺ ἡμῶν.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Καὶ πῶς ; ἐμὲ μὲ φαίνεται ἐξ ἐναντίας ὅτι ὁ Διάβολος εἶναι ἐδῶ οἰκογενειακῶς.

ΣΕΡΝΥ

Καὶ σὰς προσκαλῶ νὰ μένετε ἀπέναντί μου εἰς τὴν ἀρμόζουσαν ἀπόστασιν.

ΡΟΒΙΝΟΣ (ἀγερῶς.)

Εἰς οἴαν θελήσετε ἀπόστασιν . . . δεκαπέντε βημάτων . . . δέκα βημάτων . . . ἢ, ἐὰν προτιμᾶτε, εἰς ἀπόστασιν ξίφους.

ΣΕΡΝΥ

Μὲ προκαλεῖτε !

(Ἡ κόμησσα θέλει νὰ παρέμβῃ.)

ΣΚΗΝΗ ΙΓ'.

Οἱ αὐτοί, ΡΑΠΙΝΙΕΡ.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Ἐλοιπόν ! τί τρέχει ; φιλονεικεῖτε ἐδῶ ;

ΣΕΡΝΥ

Ἴδὲ τὸν κύριον μὲ τὸ ὕφος τὸ ὁποῖον λαμβάνει !

ΡΟΒΙΝΟΣ (πρὸς τὴν κόμησσαν.)

Ἐσυχάσατε, κυρία. (Πρὸς τὸν Ῥαπινιέρ.) Δὲν εἶναι τίποτε. Ὁ Κ. κόμης παρενέβη εἰς χρηματικὴν ὑπόθεσιν τὴν ὁποῖαν ἐκανόνιζα μετὰ τῆς κυρίας κομήσσης. Ἐν τούτοις εἴχαμεν μείνει σύμφωνοι. Ἡ κυρία συγκατατίθεται νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν κυρίαν Ῥουκερόλ τὸ μέρος τὸ ὁποῖον τῆς ἔλαχε.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Πῶς ;

ΣΕΡΝΥ

Τί λέγει ;

ΚΟΜΗΣΣΑ

Τὴν ἀλήθειαν.

ΣΕΡΝΥ

Πῶς ; αὐτὸ ἦτο τὸ θέμα τῆς συνομιλίας ; Καὶ συγκατετέθητε ;

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ναί, κύριε.

ΣΕΡΝΥ

Ἄλλὰ, κυρία . . .

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἀπαλλάξατέ με ἀπὸ τὰς παρατηρήσεις. Σὰς ἀφίνω νὰ κατασπαταλήσετε τὴν περιουσίαν μου, ἀλλ' ἐπιφυλάσσω εἰς ἐμαυτὴν τὸ δικαίωμα νὰ κάμω τὴν ἀπόδοσιν ταύτην.

(Ἐξέρχεται ὁ Ῥοβίνος τὴν προπέμπει.)

ΣΚΗΝΗ ΙΔ'.

ΣΕΡΝΥ, ΡΟΒΙΝΟΣ, ΡΑΠΙΝΙΕΡ.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Λοιπόν, φίλτατε κόμη, εἶσαι περισσώτερον δυστυχῆς παρ' ὅσον ἐνόμιζες.

ΣΕΡΝΥ

Ἄκομη δὲν εἴμπορῶ νὰ συνέλθω ἀπὸ τὴν ἐκπληξίν μου.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Είναι άπλουστάτον... Δέν άμφιβάλλω ότι ο Κ. ίππότης θά ηναι επίσης συμβιβαστικός ύσον άφορά τὸ μερίδιόν του.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Ω δά! σās όρκίζομαι...

ΡΟΒΙΝΟΣ

Μη όρκίζεσθε.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Αί άρχαί μου είναι γνωσταί! Καί εάν όλοι οί διάβολοί έξαπολυθώσιν εναντίον μου...

ΡΟΒΙΝΟΣ

Άρκεί εις. Άς ιδωμεν. Μέχρι πόσου ποσού αναβαίνει τὸ μερίδιον τούτου; 100,000 σκούδα, μηδαμινότης!

ΣΕΡΝΥ

Άς τὰ είχετε καί έβλέπαμεν.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Υπάρχουσι τόσα μέσα να κερδήσῃ τις 100,000 σκούδα καί μάλιστα περισσότερα ήξεύρω ιστορίας αί όποίαι ήδύναντο να σās χρησιμεύσωσι... μίαν μεταξὺ άλλων.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Είσθε τρελός... Άς τὸν άφήσωμεν, Σερνύ, καί άς έπιστρέψωμεν εις τὸν χορόν. Να άποδώσω 100,000 σκούδα!... Έλθέ.

ΣΕΡΝΥ

Βεβαίως δέν σε γνωρίζει.

(Κινοῦνται διά να έξέλθωσι.)

ΡΟΒΙΝΟΣ

Τὸ ανέκδοτον έν τούτοις είναι περίεργον. Άκούσατε όλίγον...

ΡΑΠΙΝΙΕΡ (Μακρυνόμενος.)

Χάνετε τὸν καιρόν σας, φίλτατέ μου.

ΡΟΒΙΝΟΣ (Ίδι.)

Ναί, περίμενε! (Υψηλοφωνως.) Εύρίσκετό ποτε εις Θόλωσαν κάποιος Τερράς.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ (Εις τὸ βάθος.)

Έ; τί; πώς είπατε;

ΡΟΒΙΝΟΣ (Ίδι.)

Ήμην βέβαιος ότι θά τὸν επανέφερα.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ (Πλησιάζων.)

Τερράς.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Θά τὸν έγνωρίσατε, ίππότα, διότι κατοικείτε εις Θόλωσαν έξ μήνας τού έτους.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Ναί, νομίζω ότι ενθυμούμαι.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Αὐτός ο Τερράς είχεν ένα φίλον.

ΣΕΡΝΥ (Όστις είχε μείνει εις τὸ βάθος.)
Έλθέ λοιπόν, ίππότα.

(Διέρχεται εις τὸ βάθος ύπηρέτης με παγωτά
ό Σερνύ λαμβάνει έν.)

ΡΟΒΙΝΟΣ

Υπάγετε λοιπόν, ίππότα. Θά ζητήσω άλλους άκροατάς διά τήν ιστορίαν μου, καί θά εύρω εκεί, εις τήν αίθουσαν.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Όχι... έρεθίζετε τήν περιέργειάν μου.

ΣΕΡΝΥ (Πλησιάζων.)

Λοιπόν, πράττω ώς σύ, άκούω.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Έξακολουθώ... Αὐτός ο φίλος τού Τερράς ώνομάζετο... περιμένετε... δέν ενθυμούμαι πλέον... Δέν δύνασθε να με βοηθήσετε, κύριε ίππότα;

ΡΑΠΙΝΙΕΡ (μετά κωμική; άνησυχίας.)

Όχι, δέν βλέπω πώς...

ΡΟΒΙΝΟΣ

Δέν βλέπετε;... άδιάφορον... ό περι οὐ ό λόγος φίλος ήτο μέχρι ρυπαρότητος φιλάργυρος. Άς τὸν ώνομάσωμεν φιλάργυρον. Ήτο πλουσιώτατος καί δέν έξώδευε πρὸς διατήρησίν του πλειότερα τών 1000 σκούδων κατ' έτος.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Ω τὸν άνόητον! δέν είμαι εγὼ όστις...

ΡΟΒΙΝΟΣ

Μήπως λέγω ότι ήσθε ύμείς; Άφ' έτέρου ο Κ. Τερράς ήτο όλίγον...

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Όλίγον λαίμαργος.

ΣΕΡΝΥ

Τὸν έ γνώρισες λοιπόν;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Φαίνεται ότι ο Κ. Ραπινιέρ τὸν έ γνώρισε.

ΣΕΡΝΥ

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὅλοι οἱ φιλάργυροι γνωρίζονται μεταξύ των.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Οἱ δύο φίλοι, ὁ Κ. Τερράς καὶ ὁ φιλάργυρος εἶχον περιουσίαν ἴσην περίπου· συνέλαβον δὲ τὴν ιδέα νὰ κληρονομήσῃ διὰ διαθήκης ὁ ἐπιζήσας τὸν ἀποθανόντα.

ΡΑΗΙΝΙΕΡ

Τί φυσικώτερον; Μεταξὺ φίλων γίνονται τοιαῦται δωρεαί . . . τοῦτο παρηγορεῖ τὸν ἐπιζῶντα.

ΣΕΡΝΥ

Καὶ δὲν κοστίζει τίποτε εἰς τὸν ἀποθανόντα.

ΡΟΒΙΝΟΣ

"Ἐως ἐδῶ τίποτε ἀπλούστερον τῶντι· ἀλλὰ δὲν ἐτελείωσα. Ἄμα ἐγένετο ἡ διαθήκη, ὁ φιλάργυρος ὅστις ἔσπευδε νὰ παρηγορηθῆ ἔσκέφθη ν' ἀπαλλαγῆ τοῦ ἄλλου . . . τοῦ λαιμάργου.

ΣΕΡΝΥ

Τί φρίκη!

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἄλλὰ δὲν μετεχειρίσθη πρὸς τοῦτο μήτε τὸν σίδηρον μήτε τὸ δηλητήριον· ὁ φιλάργυρός μας εἶχε τόσην πονηρίαν ὥστε νὰ μὴ μεταχειρισθῆ τὰ ἐπικίνδυνα ταῦτα μέσα· εἰς τὴν περίστασιν δὲ ταύτην ἀπέδειξε θαυμασίαν ἐπιτηδειότητα μεταχειρισθεὶς μέσον πολὺ ἀλλόκοτον.

ΣΕΡΝΥ

"Ἄς ἴδωμεν.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἀπεφάσισε νὰ φονεύσῃ τὸν φίλον του . . . διὰ δυσπεφίας.

ΣΕΡΝΥ (γελῶν.)

Αὐτὸ δὰ εἶναι παραμῦθι.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἐξηγοῦμαι.

ΡΑΗΙΝΙΕΡ (μετὰ πλαστικῆς ἀταραξίας.)

Εἶναι παράλογον!

ΡΟΒΙΝΟΣ

Πῶς, ἰππότα, εὐρίσκετε τὸ μέσον τοῦτο παράλογον, ὑμεῖς ὁ γασφρονόμος! Ἐν τούτοις τὸ γεγονός εἶναι ἱστορικόν. Σχηματίσας ὁ φιλάργυρος τὸ ἀνθρωπο-

κτόνον σχέδιόν του, ἀνέστειλε τὴν φιλαργυρίαν του, ἢ μάλλον ἐγένετο φιλάργυρος πομπώδης. Εἶχε τράπεζαν ἀνοικτὴν, καὶ καθ' ἡμέραν προσεκάλει τὸν δυστυχῆ φίλον του νὰ συμμερίζεται τὰ πλουσιοπάροχα γεύματά του. Τίποτε δὲν ἐθυσίαζεν, ἔσπειρε διὰ νὰ θερίσῃ. Ἡ τράπεζά του ἦτο πάντοτε πλήρης φαγητῶν τελειοτάτων καὶ βαρυτάτων. Ὁ Κ. Τερράς ἀνθελξεν ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον, ἔπειτα ἔπαθε, καὶ τελευταῖον, ἔσπεραν τινὰ, εἰς τὸ δεῖπνον, ὁ γενναιόδωρος φίλος του τῷ ἔδωκε νὰ φάγῃ τόσην μεγάλην ποσότητα ὕδων ὥστε μετὰ δύο ἡμέρας ὁ Κ. Τερράς ἐξέπνευσε.

ΣΕΡΝΥ

Ὁ δυστυχής!

ΡΟΒΙΝΟΣ

Τί φρονεῖτε περὶ τοῦ ἀνεκδότου, κύριε ἰππότα;

ΡΑΗΙΝΙΕΡ

Ἐπιμένω λέγων ὅτι εἶναι ἀπίθανον, ἀδύνατον· ὁ φίλος ἦτο καλῆς πίστεως· εἶναι ἀμφιτρῶν συκοφαντούμενος.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Αὐτὸ ἐσκέφθη καὶ ἐγὼ κατ' ἀρχάς· Ἄλλὰ δυστυχῶς ἰδοὺ τί διαλύει τὰς ἀμφιβολίας μου· τὸ θῦμα ἔσχε καιρὸν νὰ γράψῃ πρὸς τὸν ἐπιτετραμμένον του: «Ὁ φίλος μου, ὁ κακοῦργος . . . με ἐφόνευσε τὴν νύκτα ταύτην με καμπανίτην καὶ με ὕδρα διὰ νὰ με κληρονομήσῃ. Ἡ διαθήκη μου εἶναι ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀλλὰ σᾶς στέλλω κωδεῖκελλον διὰ τοῦ ὁποίου αὐτὴ ἀκυροῦται καὶ ἀποδίδεται ἡ περιουσία μου εἰς τοὺς φυσικοὺς κληρονόμους μου.»

ΣΕΡΝΥ

Ἐπραξε κάλλιστα.

ΡΑΗΙΝΙΕΡ

(Ἐπιμύθητον ἀνίσχυρος καὶ προσηγορεύμενος περισσοτέρων ἀταραξίας.)

Ἄλλο πλάσμα τῆς φαντασίας.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Δὲν πλάττω τίποτε. Τὸ κωδεῖκελλον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ ἐπιτετραμμένος του εἶχε τὴν ἐπιτηδειότητα νὰ ὑπεξαιρήσῃ, τὸ κατέχω ἐγώ.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ (ἐκκληκτος.)

Ἔμεις!

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ναί. Οἱ φυσικοὶ κληρονόμοι τοῦ Κ. Τεῖρράς ἀπέθανον... ἀλλ' ὁ φίλος, ὁ ἀμφιτρύων, ὑπάρχει, καὶ δύναμαι διὰ τοῦ μέσου τούτου νὰ ἐπιτύχω παρ' αὐτοῦ νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις μου.

ΣΕΡΝΥ (φαιδρῶς.)

Κρίμα ὅτι δὲν ἐνθυμεῖσθε τὸ ὄνομα τοῦ φίλου ἐκείνου. Καλὸν θὰ ἦτο νὰ τὸ ἐγνωρίζαμεν.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Σταθῆτε... νομίζω ὅτι αὐτὸ τὸ ὄνομα μοῦ ἐπανέρχεται εἰς τὴν μνήμην. Ρ... ῥ... ῥ...

ΡΑΠΙΝΙΕΡ (χρηλοφώνως.)

Σιωπῆ, κύριε, σὰς ἐννοῶ.

ΡΟΒΙΝΟΣ (ὁμοίως.)

Ἀποδίδετε;

ΡΑΠΙΝΙΕΡ (ὁμοίως.)

Θὰ μοῦ παραδώσετε τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὸ κωδεῖκελλον;

ΡΟΒΙΝΟΣ (ὁμοίως.)

Μετὰ ὀκτῶ ἡμέρας, εἰς τὴν ἔπαυλιν τοῦ Ρουκερόλ.

ΣΚΗΝΗ ΙΕ'.

Οἱ χυτοί, ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Ἄ! φίλτατε κόμη, σὰς φέρω παράδοξον εἴδησιν... καὶ εἰς ὑμᾶς ἐπίσης, ἰππότα· ἀλλὰ δὲν θὰ μὲ πιστεῦσετε.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

(Ῥιπτόμενος ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου)

Μαρκέσιε, καὶ ἂν μοῦ ἐλέγετε κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν ὅτι εἶμαι εὐήθης, θὰ σὰς ἀπεκρινόμην: Πιθανόν... Τί σὰς συνέβη;

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Χὰ, χὰ, χὰ! ἡ κόμησσα Σερνὺ μὲ συνεβούλευσε σπουδαίως νὰ παραιτηθῶ τῆς κληρονομίας τοῦ Ρουκερόλ! χὰ, χὰ, χὰ. Γελάσατε δὰ μαζῇ μου, ἰππότα.

ΡΟΒΙΝΟΣ (πρὸς τὸν Ῥαπινιέρ)

Γελάσατε μὲ τὸν κύριον μαρκέσιον. (Ὁ Ῥαπινιέρ γελᾷ γέλωτα βεβιασμένον.)

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Καὶ παραιτεῖται τοῦ μεριδίου της

ΣΕΡΝΥ

Τὸ ἤξεύραμεν.

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Ἄλλ' αὐτὸ εἶναι παραφροσύνη! Δὲν εἶναι ἀλήθεια, ἰππότα;

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Ἦχι. Ἦσως εἶναι ἀγαθὸν αἴσθημα. Πρέπει νὰ ἴδωμεν... καὶ τὸ κατ' ἐμέ...

ΣΕΡΝΥ

Πῶς, καὶ σὺ ἐπίσης;

ΡΑΠΙΝΙΕΡ (ἐγειρόμενος.)

Θὰ σκεφθῶ, θὰ ἐξετάσω ἐκ νέου. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἔχω εἰς τὴν συνείδησίν μου...

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Τὴν συνείδησιν; Ἔ, ἰππότα, μήπως εἴσθε ἀσθενής;

ΣΕΡΝΥ

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι δὲν μὲ φαίνεται εἰς τὰ σύγκαλά του.

(Ὁ Ῥοβίνος πλησιάζει τὸν Μαρκέσιον καὶ δεικνύει τὸ ἐκκεμές.)

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ (πρὸς τὸν Ῥοβίνον.)

Ἔχετε δίκαιον, εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς σας.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Τρώντι, αἰσθάνομαι κακοδιαθεσίαν.

ΣΕΥΝΥ

Ἔχεις ὄρεξιν νὰ φάγῃς

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Δὸς μοι τὸν βραχιονά σου, Σερνὺ, καὶ ἂς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸν χορὸν.

ΣΕΡΝΥ (ἀναχωρῶν μετὰ τοῦ ἰππότου.)

Μαρκέσιε, παρακάλεσον τὸν κύριον νὰ σοὶ διηγηθῇ τὸ ἀνέκδοτον τὸ ὁποῖον μᾶς εἶπε πρὸ ὀλίγου... εἶναι πολὺ διασκεδαστικόν.

[Ἐξέρχονται.]

Σ Κ Η Ν Η Ι Σ Τ'.

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ, ΡΟΒΙΝΟΣ

ΡΟΒΙΝΟΣ [ἰδίᾳ]

Οἱ δύο μας, κύριε μαρκέσιε.

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Τί εἶναι αὐτὸ τὸ ἀνέκδοτον ;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἄπλοῦς ἀστείσμος, ἐνῶ αὐτὸ τὸ ὅποιον θὰ σᾶς εἶπω εἶναι πολὺ σπουδαιότερον.

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Ἄς ἴδωμεν· ἀλλ' ὀμιλήτε χαμηλοφώνως ἐὰν σκοπεύετε νὰ μοῦ ὀμιλήσετε περὶ τῆς πρεσβείας τὴν ὅποιαν ἀφεύκτως θὰ ἔχω μετ' ὀλίγον.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Τὴν ὅποιαν θὰ ἔχετε ; Ἄλλ' εἰς τοῦτο πρέπει νὰ συγκατατεθῶ καὶ ἐγώ.

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

(Μετὰ περιφρονητικοῦ μειδιήματος.)

Ἵρεῖς ! Ἄλλὰ τῷντι μοῦ ὀμιλήσατε περὶ μιᾶς συμφωνίας. (Καθεζόμενος.) Σᾶς ἀκούω.

ΡΟΒΙΝΟΣ

(Λαμβάνων καθέδραν καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ ἔρεισινώτου.)

Ἡ συμφωνία αὕτη εἶναι ἀκριβῶς ἢ αὕτη ἤτις σᾶς ἔκαμε πρὸ ὀλίγου νὰ γελάσετε μετ' ἡμᾶς. Σᾶς ζητῶ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ μεριδίου σας εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ Ῥονκερόλ.

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Τίποτε ἄλλο ἐκτὸς τούτου ; Ἐκατὸν χιλιάδας σκούδα !

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ναί, κύριε μαρκέσιε· ἀλλ' ἐννοεῖτε ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὅστις σᾶς ζητεῖ τόσον μεγάλην θυσίαν ὀφείλει νὰ σᾶς προσφέρῃ ὡς ἀντάλλαγμα ἄλλοτι ἴσης ἀξίας.

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Καὶ τί μοι προσφέρετε ;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Τὴν πρεσβείαν σας.

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ (εἰρωνικῶς.)

Καὶ πῶς, κύριε Ῥοβίνε, ἢ πίστις

σας [ὁ Ῥοβίνος προσκλίνει.] εἶναι τόση ὥστε νὰ δίδῃ τοιαῦτα ἀξιώματα ;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ὅχι· ἀλλ' ἢ πίστις μου δύναται νὰ καταστρέψῃ τὴν καλὴν θέλησιν τῶν προστατῶν σας. Ἐξ ἐμοῦ δὲν θὰ προέλθῃ ὁ διορισμός, ἀλλὰ τὸ ἐμπόδιον.

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ (γελῶν σαρδωνικῶς.)

Ἄ ! ἐννοῶ . . . Θὰ ἀντισταθῆτε εἰς τὸ νὰ διορισθῶ. (Ἄκολουθεῖ.)

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΤΟ ἌΣΜΑ ΤΟΥ ΟΡΦΕΩΣ *)

Παρήλθον ἡμέραι καὶ χρόνοι μεγάλοι,
Εἰς βάτους ἐπιπῆγ τὸ εὐδοτρου κλῆμα,
Ἡ κόμη γονέων σεπτῶν ἔλευκάνθη,
Καὶ μείρακις ἤδη τὰ δρέφῃ θὰ ἦνε
Ἄρ' ὅτου τῆς ξένης ἢ ἄλλῃ μᾶς ζῆ.

Ὁ ναύτης μὲ μόχθους ἰθύνων τὸ σκάφος
Ἐν μέσῳ λαϊλάπων, κ' ἐν μέσῳ θηρίων
Ὁ πλάνης περῶν τῶν ἐρήμων τὰ πλάτη,
Πρὸς τ' ἄστρα τὸ δλέμμα ποσάκις ἐγείρει
Ποθῶν νὰ εἰκάσῃ τὴν πάτριον γῆν ! . .

ὦ, πότε θὰ ῥίψῃ ἀγκύρας τὸ πλοῖον
Ἐν μέσῳ λιμένος φιλιτάτης πατρίδος ;
ὦ, πότε θὰ κλινή ὁ ναύτης τὰ στέρνα
Ἐν μέσῳ ἀγκάλης μνηστῆς ἐρωμένης ;
Βοήθει τοὺς ἄνδρα; ναυτίλους, Βορρά.

Ἐκεῖ εἰς ἐκάστου καλύβην πατρῶαν,
Ἐκεῖ εἰς ἐστίας φαειρὰν λαμπρόνα,
Ἡ ὅπου τὸ κύμα ἐκπνέει, τὴν δεξιὴν
Συνέρχεται ὅλος ὁ οἶκος εὐχέτης
Καὶ κλαίει ἀπόντας γονεῖς, ἀδελφοὺς.

Ἄ, τίς ἑορτὴ καὶ φιλήματα ποῖα,
Ὅποταν τὸ φίλιτον ἔδαφος φθάσῃ,
Ἐκεῖ ὅπου πρῶτον τὸν ἥλιον εἶδες
Καὶ φθίνει τὸ στήθος πιστῆς σου συνένου
Κ' ὑγραίνεται τ' ὄμμα μητρὸς γηραιᾶς ! . .

Σ. Ν. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

*) ΣΗΜ. «ΠΑΡΘΕΝΩΝΟΣ». Τὸ ἄσμα τοῦ Ὀρφέως, ἐλήφθη ἐκ τῆς Γαλατίας, δράματος τοῦ κ. Σ. Ν. Βασιλείαδου, ὅπερ μετὰ τοσαύτης ἐπιτυχίας ἐδιδάχθη τὸν παρελθόντα χειμῶνα ἀπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις σκηνῆς. Ἐν τῇ δευτέρᾳ τοῦ δράματος τούτου πράξει ὁ Ἀργοναυτὴς Ῥέννος, διηγεῖται εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Πυγμαλιῶνα, βασιλέα τῆς Κύπρου, καὶ εἰς τὴν σύνεον τοῦ Πυγμαλιῶνος Γλάταϊαν, τὰ κατὰ τὴν ἐκστρατείαν

ΤΟ ΔΑΣΜΑ ΤΟΥ ΛΩΤΟΥ

(Ἐκ τῆς ΣΚΥΤΑΛΑΣ, δράματος τοῦ Κυρίου
Σ. Ν. Βασιλειάδου.)

I

Φέρετέ με ὅπου θάλλει
Ἡ μυρσίνη καὶ ἡ χλόη
 Λίωνα,
Ἵπου κλώνες ἀνθῶν πλήρεις
Πλάττουσι πυκνὴν θολίαν
 Πλήρη μύρων.

Φέρετέ με ὅπου ψάλλον
Πρὸς τὰ ῥόδα ἀμιλλῆται
 Τὸ πτηνόν,
Ἵπου ῥύακες πλανῶνται
Ἵπως νήματα εὐμήκη
 Ἄργυρᾶ.

Μὲ ἀβρὸν ταύωνων ἄριμα
Φέρετέ με εἰς τὴν νῆσον
 Τῶν γελώτων,
Ἵπου λάμπει μόνον ἕαρ
Καὶ καρπὸς αὐτοῦ ἀκμάζει
 Ἵλωτός
 Ἵλωτός...

τῶν Ἀργοναυτῶν. Πρὸς μεγαλητέραν κατανόη-
σιν τοῦ ποιήματος ἐκ τῆς διηγήσεως ταύτης παρα-
θέτομεν ἐνταῦθα τὰ εἰς τὰς Σειρήνας ἀναφερόμενα.

«PENNOΣ. Αἱ Σειρήνες ἦσαν θυγατέρες τῆς
Μελπομένης καὶ τοῦ Ἀγελώου· παίζουσαι ἐν
Σικελίᾳ ποτὲ μετὰ τῆς Περσεφόνης ἀφῆκαν αὐ-
τὴν δειλὴν νὰ ἀρπασθῆ ὑπὸ τοῦ Πλούτωνος, ἡ
δὲ Δήμητρα ὀργισθεῖσα μετεμόρφωσεν αὐτὰς εἰς
τέρατα, τηρηθείσης μόνης τῆς παρθενικῆς αὐτῶν
μορφῆς. Παρὰ τὰ τυρρηνικὰ παράλια τῆς Ἰτα-
λίας, ἡ χαριστάτη νῆσος ἐλέγετο Ἀνθέμουσα
ὅπου κατέκριναν. Ἦσαν δὲ τρεῖς. Ἡ Παρθενόπη
ἐκιδάριζεν, ἡ Λευκασία ἠΰλει, ἡ δὲ Αἰγεία ἐμε-
λῶδει· τοιαύτη δ' ἀπετελεῖτο συναυλία καὶ μου-
σική, ὥστε οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων φθάνων ἐκεῖ
ἠδύνατο ν' ἀντιστῆ πρὸς τὰ γόητρα τὰς μολπῆς
των καὶ νὰ μὴ λησμονήσῃ πατρίδα, φίλους, γο-
νεῖς, ἐκεῖ παρ' αὐταῖς κεχρηδὸς, καταλείπων τὸ
πλοῦτον αὐτοῦ εἰς τοὺς σκοπέλους καὶ τὴν ζωὴν
του εἰς πάντα θάνατον. Ἠλθομεν ἐκεῖ. Ἐἶδομεν
μακρόθεν τὸ κάλλος τὸ ἀμύθητον, εἶδομεν κατα-
κεκαλυμμένην τὴν νῆσον ἀπὸ λευκά ὄστᾶ ἀν-
θρώπων, λεπτὴ εὐώδης αὐρα ἔφερε μέχρις ἡμῶν
τῆς οὐρανίας μουσικῆς των τοὺς πρώτους, γο-
υροῦς τόνους. Αἱ χεῖρες ἠτόνησαν, αἱ κῶπαι
ἐπληττον τὴν γαληνίσαν θάλασσαν ὡς λιπόθυ-
μοι, εἶτα δ' ἠγέρθημεν ἅπαντες ἔνθεοι προσο-
ρῶντες τὰς Σειρήνας· καὶ πρῶτος ὁ νεαρὸς Βου-
τος ἑτάτρος ἡμῶν, ἐμμανὴς ἀπὸ τοῦ μέλους των
ἐρρίφη εἰς τὴν θάλασσαν, πλέων πρὸς αὐτάς.
Οὐδεὶς παρεκώλυεν αὐτὸν ἄλλ' ἀνελάθομεν τὰς
κῶπας ἐν μέθῃ μαγικῇ καὶ ἡ Ἀργὴ ἐφέρετο πε-
τῶσα πρὸς τὴν ἄρρητον ἁρμονίαν τῶν Σειρῆνων.

II

Ἐκατ' ὅπου εἰς λειμῶνας,
Μὲ στεφάνους ἐστειμμένους
 Χρυσανθέμων,
Κύκλῳ κάθηται ὠρατοί
Καὶ χαρμύσουνοι συμπόται,
 Δότε χῶρον.

Δότε μοι λωτῶν, ἑτατροί,
Καὶ νὰ πῶ ἀνθοσμῖαν
 Ἄπνευστί·
Θέλω λήθην τῶν ἀνθρώπων,
Θέλω λήθην τῶν φροντίδων,
 Τῶν παθῶν.

Μετὰ τῆς ζωῆς τὰς λύπας
Τὴν χαρὰν ἄς εὕρῃ τέλος
 Ἡ ψυχὴ μου,
Ἵς εἰς ὄνειρον θακχίδος,
Πλήρες κάλλους καὶ μαγείας,
 Εἰς λωτῶν
 Εἰς λωτῶν...

Σ. Ν. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

Τὸ πᾶν ἐλησμονήθη, τὸ πᾶν ἀπόλωτο. Τί ὁ μέλλων
θάνατος ἐνώπιον τοῦ ἀκουσμένου μέλους; Ἄς
ἀπεθνήσκομεν! — Αἴφνης ἀπὸ τῆς πρώτης τῆς
Ἀργούς τότε ἠκούσθη ἄλλη μολπῆ, ἄλλη με-
λωδία ἄλλος τόνος οὐράνιος. Ἦτον ὁ Ὀρφεύς.
Ἵποτον μέλος ἀπὸ τὰ χεῖλη του, ὅσοι τόνοι
ἀπὸ τῆς λύρας του, ὅποια ἁρμονία ἦτον ἐκεῖνη,
φίλοι μου! Ἡ ἀναδυομένη ἀπὸ τοῦ κύματος
Ἀφροδίτη καὶ εἰς τὰ ὄμματα θνητοῦ θὰ ἦτο ὀλι-
γώτερον ὠραία, ὀλιγώτερον γοῆτις καὶ ἔνθεος
τῆς μουσικῆς ἐκεῖνης. Μικρὸν καὶ αἱ κῶπαι πάλιν
ἔστησαν. Οἱ ἀργοναῦται ἐστράφησαν πρὸς τὸν
Ὀρφέα, ὁ Ὀρφεύς ὡς θεὸς ἠγωνίζετο πρὸς τὰς
Σειρήνας. Εἰς τὴν μεγίστην ἀνάτασιν τῆς φωνῆς
τοῦ ἀθανάτου μελωδοῦ ἡ Ἀργὴ ὠμίλησεν, αἱ
δὲ Σειρήνες νικηθεῖσαι ἔπεσαν εἰς τὸ κύμα καὶ
ἀπέλιπιδες ἐπνίγησαν. Ἐσώθημεν.

» ΓΑΛΑΤΕΙΑ. Ἡ Μήδεια;

» PENNOΣ. Ἡ Μήδεια προσελθοῦσα ἐφίλησε
τοῦ Ὀρφέως τὰ χεῖλη.» ΓΑΛΑΤΕΙΑ. Εὐγε, Μήδεια! — Ἄλλ' ὅποτον
λοιπὸν ἄσμα θεσπέσιον ἀνεφώνησεν ὁ Ὀρφεύς;

» PENNOΣ. Τί θὰ εἶδες, Γαλάτεια;

» ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ. Ὁ, τὴ Μήδεια.

» ΓΑΛΑΤΕΙΑ (μειδισσα). Ἐὰν ὁ Ὀρφεύς ἦτο
παρῶν.» PENNOΣ. Ἡ μνήμη μου δίστασε, Γαλά-
τεια, τὰ ἔπη του, ἀλλὰ τὸ μέλος του ποῖα ἀη-
δόνης γλώσσα θὰ ἐτόλμα ν' ἀπεμιμῆτο ποτὲ;» ΓΑΛΑΤΕΙΑ. Ὡ, ἄς ἀκούσωμεν, Ῥέννης τὰ
ἔπη κᾶν.»

ΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΠΕΡΙΒΟΛΑΙΟΝ.

(Le manteau Impérial.)

Ἦς πέ' εἰ ἐργασίη τέρψις· καὶ μούνα μέμηλε
 ληΐζεσθ' ἅ Ζεὺς αἰθριος ἀδρὰ χεῖρ,
 Ὡ φυγάδες πρὸς Ἀπελλοῦ, ὦ κλέπτιδες ὀδυμῆς
 ἀνθεμίων, ἵνα περ στάγμα βροτοῖσιν ἔη,
 Ἀγναὶ ἐσρσόφυλγες, θαλαρῆ αἰ' ἤϊτε νόμφη
 φοιτᾷτ' εἰς βήσας, λεῖρια μειλίχ' ἰδεῖν,
 Ἦυς θυγατέρες καλύκων τε ξουθαὶ ἀδελφαί,
 σοῦσθέ νυν ἐκ τούτου φάρεος ὠκυπεταίς.
 Μισοπόλει δέ, σοφαί, κρατερῶς μάρνασθε φωνῆ,
 κρήρυοι, αἰδοῦται, τάγαθὸν ἦτι φίλον·
 Ἀμφὶ σίνιν δ' ὄρχεσθε, ῥοδοπτέρυγες, φλογότοσοι,
 Ἐΐπατε δ' ὥς· «Ἦμῖν σοὶ τε τί κοινὸν ἔνι;
 Ἦμεῖων δὲ μελισσάν ἔστηκεν ὁ σιμβλος
 πρὸ κλισίῳ παρ' ᾧ ἡμερὶς ὄσχον ἔχει·
 Ἦμείας δ' Ἠλέκτωρ ὁπόταν τέκη, ἱπτάμεθ' αἴψα
 πᾶν ἐπὶ χάσμα ῥόδου, χεῖλεα καὶ σά, Πλάτων·
 Κοπρογόνους ἄρα κόπρος ἔχει· Σύνυ δὴθι Νέρωνος
 ἄντρα καὶ ἐξώστην τοῦ ἐνάτου Καρόλου.
 Σαρκοδακτεῖς μὲν ὄνται μῦθας ἐς ἀλουργίδα τὴν σὴν
 γράψον ἐκὼν· θεμιτὸν γράψαι Ἰμητιδῆς οὐ.
 Δάκνετε μὲν βδελυρὸν, προδοτήν δὲ τυφλώσατε
 [πᾶσαν,
 δειλὸν δ' ἠνορέῃ δῆμον ἐλεγγετ' ἄδην·
 Τυθθαὶ οἱ γαλεπὴν ἐμμάζατ' Ἐριννύες ὀργήν·
 ὄν δὲ τρέουσ' ἄνδρες, πτηνὸν ἄκιχο, μέτει.

—0—

Ἐκ τῶν τοῦ Βίκτωρος Οὐγὼ ἡσμάτων

ΑΙ ΠΟΙΝΑΙ

(B. B. ζ'. ἄσμ. ιε'. il est des jours objects.)

Φλαύραις ποθ' ὄραις, φκίνεθ' ἦσων οὐσ' ἄγαν
 τρυφῆς παναίσχρου πόλις, ὅσον τ' εὐπραξίᾳ
 συστῆ σέβουσα κούδεν ἄλλο. Τότε δ' ὕπνη
 δαμῆς ὁ δῆμος οἰστυροτὸς ὄνειρασι
 πέποιθεν, ἀνδρῶν δ' οἴχεθ' ὡς ἐκ φογγίου
 ἀρετῆ βέουσα. Τότε δὲ μωρίαν ἄπα;
 κάκην τε τὴν ἄρχουσαν ἀνοσίως κινεῖ,
 ἀνέμους πεφυκῶς ὡσπερ εἰκαθεὶν δόναξ,
 μέλει δ' ἀθύρειν πᾶσι γέσταιν, τὰ δὲ
 τοῦ νοῦ τέθνηκε· πᾶς τις ἐμπίνει φαγῶν,
 ἄδει, χοροῦει, κάπῃ δυσκλείᾳ κομᾷ.
 Ὁ μὲν εὐτυχήσας προσεγῆθ' ἀκόνους
 μιαιοτὸς ἀλάστρω, ἐν δὲ κάλπιδι σποδὸς
 προγόνων πέφρυκεν ἔργματ' οὐκ ἀνασχετά.
 Σκάσται δ' ὑπ' οἴνου, νωθρός δ' ὤφει τόν τε νοῦν
 ξενός· τ' ὄνειδος πᾶς. Ἐσάλπιγγεν δ' αἴφνω·
 «Δῆμος κρατεῖται νοῦν πόλις τ' ἐλευθέρα!»
 Εὐθύς δ' ἐκείνης διάτορον κλαγγῆς μέλος
 ὀρθὸν λεῶν ἴστησι, τοὺς χθὲς ὡσπεροῦν
 μεθύτους ἀνίσχον ἡλίου φάος ποιεῖ. *)

*) ΣΗΜ. «ΠΑΡΘΕΝΩΝΟΣ.» Γὰ ἀνωτέρω δύο
 ποιήματα ἐγράφησαν διὰ τὸν «Πάρθενωνα» ὑπὸ
 Γάλλου σοφοῦ πολλὰ περὶ νεοελληνικῆς φιλολο-
 γίας γράψαντος, καὶ περὶ τὴν ἀρχαίαν ἑλληνι-
 κὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν ἐντριβεστάτου.

ΣΠΟΥΔΑΙΟΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑ.

Ἐν σ. 877 στ. 6'. στ. 39 ἀντὶ Ἑλλήνων γρ. ἀγγείων.

ΓΡΙΦΟΣ

I

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΕΝ ΤΩ Γ' ΦΥΛΛΑΔΙΩ ΓΡΙΦΟΥ

Ἡ Ῥωσία σκέπτεται ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

(Ἡρωσ—ΙΑ σκέπτεται—ὑπὲρ ΤΟΝ, σὺν (+) φέρον ΤΟΝ.—Τ.—ῦς ἐν τῇ Ἀνατολῇ.)

Τὸν γρίφον τοῦτον ἔλυσε δ κ. Θεοχάρης Ἡλιόπουλος.